

Autoriteit
Financiële Markten

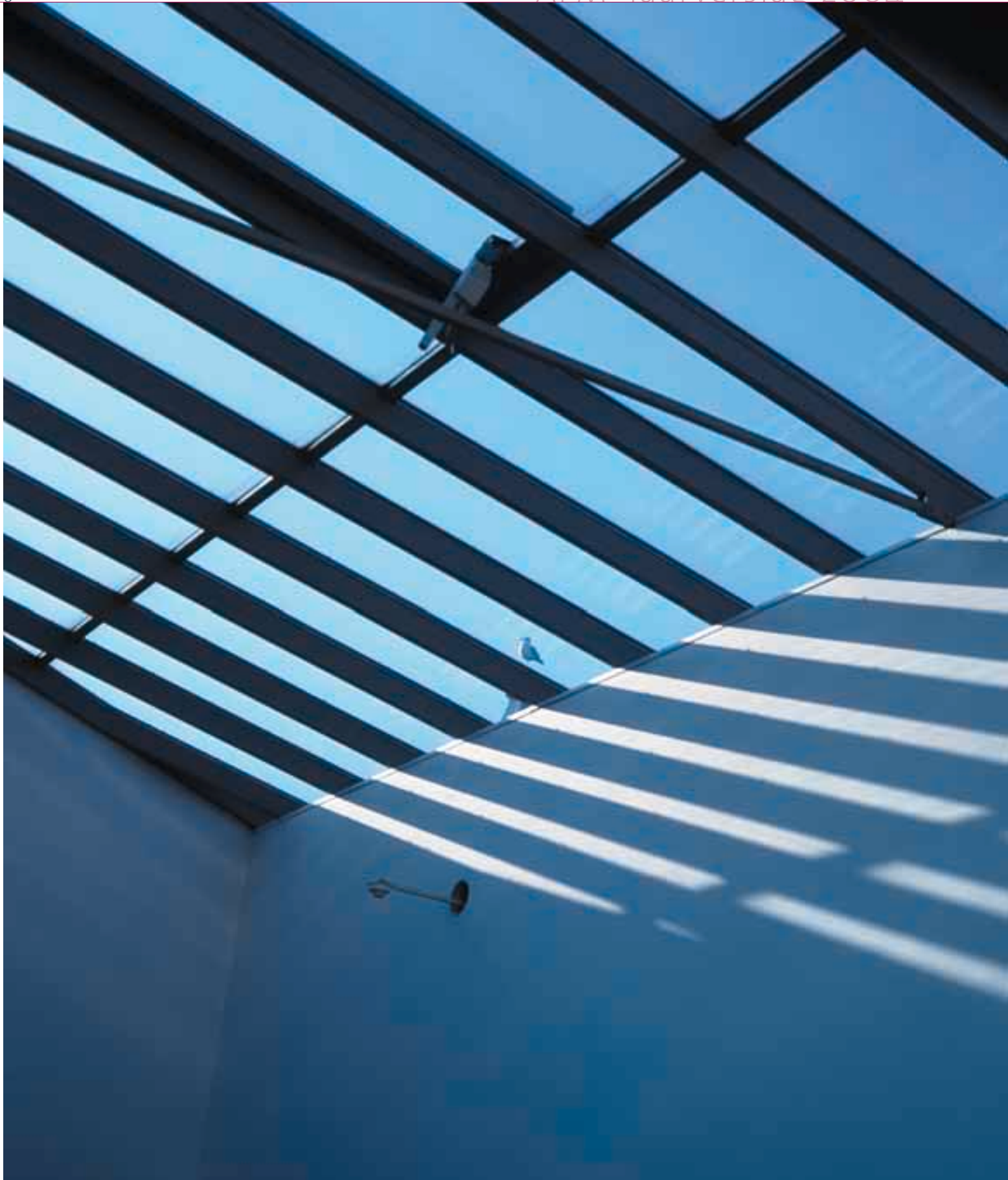
Jaarverslag 2004

Inhoud

Inleiding	7
Missie, visie, doelstellingen	9
Verslag Raad van Toezicht	11
Verslag van het bestuur	13
Governance	15
Managementsamenvatting en Kerncijfers	20
1 Toezichtuitvoering	
1.1 Toetreding	29
1.2 Financiële diensten	30
1.3 Kapitaalmarkt	38
1.4 De financiële infrastructuur	41
1.5 Integriteit	43
2 Toezichtvoorbereiding	
2.1 Toezicht financiële dienstverlening	52
2.2 Toezicht beleggingsobjecten	53
2.3 Toezicht accountants	54
2.4 Toezicht financiële verslaggeving	54
2.5 Toezicht op emissies	55
2.6 Toezicht marktmisbruik	56
2.7 Toezicht clearinginstellingen	56
2.8 Toezicht betalingsverkeer	57
2.9 Strategische Analyse	57
2.10 Consumentenresearch	58
2.11 Beleidsontwikkeling	59
3 Nationale en internationale samenwerking	
3.1 Raad van Financiële Toezichthouders (RFT)	65
3.2 Tripartiete overleg	66
3.3 Het Financieel Expertise Centrum (FEC)	66
3.4 CESR	67
3.5 Europese Unie	68
3.6 IOSCO	68
4 Bedrijfsvoering	
4.1 Control & Financiën	75
4.2 Communicatie	76
4.3 Publieksvoorlichting	77
4.4 Personeel	78
4.5 Informatisering	78
4.6 Organisatie ontwikkeling	79
4.7 Facilitaire zaken	80
4.8 Compliance	80
4.9 Privacy	80
5 Budgettaire gevolgen van beleid	
5.1 Kosten per taak	85
5.2 De baten: heffingen en de overheidsbijdrage	86
Jaarrekening	89
Bijlage	117

Dit jaarverslag is opgebouwd aan de hand van de organisatiestructuur en de taakgebieden van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). De kern van de organisatie bestaat uit drie onderdelen: toezichtuitvoering, toezichtvoorbereiding en bedrijfsvoering. Deze onderdelen hebben in het jaarverslag ieder een apart hoofdstuk. Bovendien bevat het verslag een nieuw hoofdstuk over de budgettaire gevolgen van het beleid. Dit is toegevoegd om meer transparant te zijn over de verantwoording van de uitgaven en daarmee beter aan te sluiten bij de gehanteerde begrotingsystematiek 'Van beleidsbegroting tot beleidsverantwoording' (VBTB).

Het hoofdstuk Toezichtuitvoering is vanaf pagina 29 het eerste hoofdstuk. Het wordt voorafgegaan door de missie, visie en doelstellingen van de AFM, het verslag van de Raad van Toezicht, het verslag van het bestuur en het onderdeel Governance, waarin de AFM ingaat op de verbeteringen van de verantwoording van het beleid en de kosten. Bovendien zijn in dit hoofdstuk de management-samenvatting en de kerncijfers opgenomen. Op pagina 51 begint hoofdstuk 2 over Toezichtvoorbereiding. Daarin gaat de AFM in op de ontwikkelingen van de nieuwe taken in voorbereiding. Daarbij is ook een onderdeel opgenomen over andere activiteiten die ter voorbereiding van de bestaande en nieuwe taken zijn uitgevoerd. In het derde hoofdstuk (pagina 65 en verder) staan de diverse samenwerkingsverbanden, zowel internationaal als nationaal, centraal. Vanaf pagina 75 zijn de belangrijkste ontwikkelingen bij de bedrijfsvoeringsonderdelen van de AFM beschreven en hoe deze bijdragen aan de ondersteuning van de uitvoering van het toezicht.

De AFM hecht er aan om in haar jaarverslag ook buitenstaanders aan het woord te laten over de AFM. Net als voorgaande jaren geeft daarom ook dit jaar een aantal 'stakeholders' hun visie op toezicht en de rol van de AFM. De AFM spreekt haar dank uit aan mevrouw Koomen (CDA-Tweede Kamerlid) en de heren Van der Wel (Koninklijke Nederlands Instituut van Registeraccountants, NIVRA), Heemskerk (Rabobank), De Wilde (de Nederlandsche Bank, DNB) en Boot (Universiteit van Amsterdam, UvA) voor hun medewerking aan het jaarverslag door het delen van hun visie.

De foto's in het jaarverslag tonen de geïnterviewde stakeholders. Bovendien bevat dit document een serie foto's van de buitenzijde van de kantoorpanden en de directe werkomgeving van de AFM in het centrum van Amsterdam.

De AFM is toezichthouder op het gedrag van en de informatieverstrekking door alle partijen op de financiële markten in Nederland, dat wil zeggen op de markten van sparen, lenen, beleggen en verzekeren. De AFM ziet er op toe dat partijen zich aan de relevante wetten en regels houden. Ook adviseert de AFM het ministerie van Financiën bij het ontwikkelen van nieuwe wetten en regels met betrekking tot het gedragstoezicht op de financiële markten. De AFM kan ook, binnen de door de wet en het ministerie gestelde grenzen, zelf regels ontwikkelen.

Het statutaire doel van de AFM is 'het bevorderen op de financiële markten van een ordelijk en transparant marktproces, een zuivere verhouding tussen marktpartijen en de bescherming van de consument'.

Dit doel wordt vertaald in drie operationele doelstellingen:

1. Het bevorderen van de toegang tot de markt.

De AFM bevordert dat marktpartijen (zowel vragers als aanbieders, uit het binnen- en buitenland) toegang hebben tot de financiële markten. Er gelden toegangseisen voor alle marktpartijen. De AFM let er op dat door deze eisen de toegang tot de markt niet onnodig belemmerd wordt. Partijen die niet langer aan de toegangseisen voldoen, haalt de AFM van de markt.

2. Het bevorderen van de goede werking van de markt.

Geen enkele partij mag zich bij voorbaat al benadeeld voelen ten opzichte van andere partijen. De AFM zorgt daarom voor normen op de financiële markten. Deze normen dragen, samen met de handhaving ervan, bij aan een gelijk speelveld tussen alle partijen. Om de goede werking verder te bevorderen, let de AFM erop dat er voldoende informatie is waar iedereen over kan beschikken. Ook ziet de AFM toe op de bescherming van de zwakkere belangen.

3. Het borgen van het vertrouwen in de markt.

De AFM bevordert dat marktpartijen (zowel individueel als gezamenlijk) hun eigen verantwoordelijkheid nemen voor een goede marktwerking. De verantwoordelijkheid die marktpartijen hebben is een doorlopende verantwoordelijkheid. De AFM grijpt alleen in waar en wanneer dat nodig is. Om ervoor te zorgen dat het aantal incidenten beperkt blijft en om te bevorderen dat transacties in de markt eerlijk en integer zijn, handhaaft de AFM integriteitsnormen.

Bij het realiseren van deze doelen zal de AFM zich steeds moeten afvragen in hoeverre haar activiteiten niet teveel nadeel creëren (bijvoorbeeld administratieve lasten) ten opzichte van de beoogde voordelen. Goed functionerende financiële markten zijn belangrijk voor de Nederlandse economie. Ook consumenten zijn direct afhankelijk van de werking van de financiële markten, bijvoorbeeld voor hun pensioen of hypotheek. Daarnaast zijn consumenten door een kennis- en informatieachterstand vaak in het nadeel ten opzichte van professionele partijen. Als dit nadeel niet (of onvoldoende) wordt opgeheven, zullen veel consumenten geen vertrouwen hebben en niet deelnemen in de financiële markten. Dat is nadelig voor zowel de economie als voor de consument.

De steeds complexere financiële producten en de toenemende deelname van consumenten in de financiële markten, hebben de taak van de AFM belangrijker gemaakt. Ook de deregulering van met name de internationale handelsmarkten heeft daaraan bijgedragen. Normoverdracht (het bevorderen dat bedrijven en burgers meer begrip hebben voor de regels en zich er daarom uit overtuiging aan houden) is een belangrijk onderdeel van de strategie van de AFM. De AFM bevordert normoverdracht door onder meer het uitvoeren van reguliere toezichtactiviteiten, voorlichting te geven over nieuwe regels, interpretaties en algemene waarnemingen te publiceren. De AFM vraagt financiële instellingen om zelf een evaluatie te maken waarin ze nagaan of ze voldoende bijdragen aan de toezichtdoelstellingen. Hiervoor maakt de AFM gebruik van een risico- en bijdrage-model. Controles kunnen daardoor gericht worden uitgevoerd, daar waar de risico's het grootst zijn. De AFM is een zelfstandig bestuursorgaan. De bevoegdheden op het gebied van het gedrags- toezicht op financiële markten zijn door het ministerie van Financiën gedelegeerd aan de AFM. Als zelfstandig bestuursorgaan draagt de AFM onafhankelijk de verantwoordelijkheid voor de

concrete uitoefening van haar toezicht. De Raad van Toezicht ziet toe op de wijze waarop het bestuur zijn taken verricht. De minister van Financiën benoemt de voorzitter en leden van het bestuur en de Raad van Toezicht, en keurt statutenwijzigingen en de jaarlijkse begroting goed.

De ontwikkelingen in de taken en de organisatie van de AFM vragen in 2004 opnieuw veel aandacht van de medewerkers, het bestuur en de Raad van Toezicht. In het toezicht doet de AFM op verschillende terreinen belangrijke interventies, bijvoorbeeld door het themaonderzoek naar beleggingsfondsen. Voor verschillende nieuwe taken die vanaf 2005 worden uitgevoerd staat de AFM in de startblokken. Als organisatie richt de AFM zich waar relevant naar externe kwaliteitsnormen, zoals 'Van beleidsbegroting tot beleidsverantwoording' (VBTB) en de code Tabaksblad.

De Raad van Toezicht vergadert in 2004 zesmaal met het bestuur. Daarbij is nadrukkelijk aandacht voor de 'governance' van de AFM. In dat kader stelt de Raad van Toezicht reglementen vast voor de door hem ingestelde commissies. Tevens komt er een protocol van samenwerking tussen bestuur en Raad van Toezicht, waarin afspraken staan over de onderwerpen die voor het onderling overleg worden geagendeerd en de frequentie van bespreking. De Raad van Toezicht verleent de statutair vereiste goedkeuring aan een vijftal nieuwe taken: de integratie van het Financieel Expertise Centrum (FEC), het toezicht op financiële dienstverlening, het toezicht op emissies, het toezicht op clearinginstellingen en het toezicht op financiële verslaggeving. Ook de voortgang bij de andere nieuwe taken vormt regelmatig onderwerp van bespreking.

De Raad van Toezicht bespreekt in het verslagjaar een eerste evaluatie van de werking van de per 1 juli 2003 ingevoerde organisatiestructuur; een meer uitgebreide evaluatie is in de loop van 2005 voorzien. Andere onderwerpen van bespreking zijn: de veranderingen in de systematiek van functiewaardering, beoordelen en belonen; de instelling van een interne audit-functie; het nieuwe convenant tussen de financiële toezichthouders; de Europese ontwikkelingen in het gedragstoezicht, en de rol van CESR daarbij in het bijzonder. Daarnaast bespreekt de Raad regelmatig een overzicht van de juridische procedures waarbij de AFM betrokken is en licht het bestuur de Raad mondeling in over de belangrijkste actuele toezichtkwesties. De Audit Commissie van de Raad van Toezicht komt driemaal bijeen in de aanloop naar de vergadering van de voltallige Raad. Hierbij is telkens de accountant van de AFM aanwezig.

De Audit Commissie bespreekt de jaarrekening 2003, kwartaalrapportages over 2004, de begroting 2005 en de werkzaamheden van de accountant inclusief de 'management letter'. Ook zijn andere financiële zaken, waaronder het programma 'AFM in Control', onderwerp van bespreking. Genoemde onderwerpen zijn eveneens in de voltallige Raad besproken. De Raad van Toezicht verleent goedkeuring aan de jaarrekening 2003 en de begroting 2005. De Benoemingen- en Remuneratiecommissie komt enige malen zonder staf bijeen, met name ten behoeve van de vervulling van de vacature in het bestuur. De Raad van Toezicht vergadert ook een enige malen zonder het bestuur, onder meer over het eigen functioneren. Leden van de Raad zijn aanwezig bij verschillende bijeenkomsten met het personeel, waaronder de halfjaarlijkse managementdagen.

Het overlijden op 14 juli van Jacob Kaptein, lid van het bestuur, was een bijzonder droevige gebeurtenis. Allereerst voor zijn familie, maar ook voor zijn collega's in het bestuur en voor de medewerkers van de AFM. Jacob's kennis van de financiële markten, zijn scherpe inzichten en zijn markante persoonlijkheid worden node gemist.

Met een grote mate van betrokkenheid richt de AFM zich in het verslagjaar 2004 op het leveren van een bijdrage aan het goede functioneren van de financiële markten. De Raad van Toezicht wil dan ook zijn respect en waardering uitspreken voor de wijze waarop het bestuur en de medewerkers zich in 2004 voor de AFM hebben ingezet.

mr. A.W. Kist, *voorzitter*
dhr. J. Vroegop, *vice-voorzitter*
drs. A. Baan
prof. dr. A.J. Bindenga RA
dhr. H.J. Hielkema

mr. A.W.H. Docters van Leeuwen, P.M. Koster RA

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft in 2004 een sterke groei doorgemaakt. En ook in 2005 zal de organisatie in omvang verder toenemen. De afgelopen jaren is het aantal taken gestaag gegroeid tot 39, zowel bestaande als nieuwe taken in voorbereiding. De begroting en het aantal medewerkers is vervijfvoudigd sinds eind jaren negentig.

Dat roept de vraag op: wat is de AFM eigenlijk? Schuilt onder de naam van de AFM een min of meer toevallige verzameling van taken of zijn al die taken gericht op één doel? Het bijdragen aan ordelijke en rechtvaardige financiële markten, de zuivere verhoudingen tussen marktpartijen en de bescherming van de consument. Is dat eigenlijk wel één doel? Ja, want wie even doordent zal inzien dat het een niet zonder het ander kan.

Nu zou het wel heel gemakkelijk zijn om plaats in te ruimen voor een geruststellend betoog. Deels is dat mogelijk, deels ook wat minder. Geruststellend kan het betoog zijn omdat aan de AFM tot heden geen taken zijn of worden toebedeeld die met elkaar strijdig zijn of te weinig met elkaar te maken hebben. Bij het uitoefenen van taken gaat het steeds om toegang, gelijkwaardigheid van informatie, het beschermen van de zwakkeren en ingrijpen als er concreet vertrouwensverlies aan de orde is.

Dat alles moet bijdragen aan het vertrouwen van marktpartijen. Als zij voldoende vertrouwen hebben, zullen zij marktdeelnemer willen zijn, aandelen uitgeven, opties schrijven, verzekeringen kopen, in beleggingsfondsen beleggen en als zij dat vertrouwen niet hebben, zullen zij dat niet doen, ten nadele van hen zelf en de Nederlandse economie.

Een paar willekeurige voorbeelden. Er is toezicht op e-money omdat we er zeker van willen zijn dat u uw plastic geld ook weer contant kan maken als u dat wilt, er komt toezicht op accountants omdat u wilt kunnen bouwen op hun goedkeurende verklaring bij de jaarcijfers, we houden registers aan waarin u kunt vinden wie welke vergunning heeft, wie insider is en wie welk aandelenpakket heeft, we zien toe op de juistheid van de Financiële Bijsluiter opdat u kunt zien wat u precies aanschaft.

De AFM is dus niet alleen marktmeester die er op toeziet dat het financiële marktproces volgens de regels verloopt, maar ook uw zaakwaarnemer. Enkele voorbeelden. Kunt u nog nagaan of de nieuwe Europese verslaggevingsregels goed zijn toegepast? Kunt u weten of uw -anonieme- tegenpartij op de beurs met voorkennis heeft gehandeld? Kunt u doorgronden hoe een complex financieel product reageert in afwijkende marktomstandigheden? Kunt u tijdig ingrijpen als een financiële instelling die in moeilijkheden is geraakt uw vermogen niet goed apart heeft gehouden?

Wij gaan ervan uit dat iedereen volwassen is, zijn best doet om genoeg te weten en te begrijpen en zelf tijdig de bakens verzet, maar hoe zeer u ook uw best doet, tot het onmogelijke is niemand gehouden. Er moet dus een orgaan zijn, de AFM, om het 'gat' te dichten. Overigens ook voor ons geldt dat we niet tot het onmogelijke gehouden kunnen worden. Maar een echt verschil maken dat kunnen we wel en dat is ook onze ambitie.

Wat minder geruststellend is wellicht de feitelijke constatering dat de AFM het merendeel van zijn taken nog maar kort doet, terwijl een aantal belangrijke taken nog niet bij wet zijn toebedeeld zodat we die alleen nog maar kunnen voorbereiden.

Al zijn het doel en de functie van de AFM duidelijk, in de uitvoering zou het nog best mis kunnen gaan. Wij zijn ons daarvan bewust en kiezen voor een systematische aanpak van het toezicht. Centraal staat daarbij wat wij de vierslag noemen. Om welke feiten gaat het precies? Zijn we echt zeker van de wettelijke grondslag van ons optreden? Als we besluiten om in te grijpen of niet in te grijpen, wat voor gevolg heeft dat dan voor de markt en de marktpartijen of de consument? En, ten slotte, is het besluit dat we nemen begrijpelijk en goed uit te leggen? Voldoet het aan de eis van 'accountability'?

Deze vierslag wordt geschraagd door onze overtuiging dat wij niet behoren te gedogen. Indien wij menen dat er strijd is met de wettelijke norm, dan is al ons handelen gericht op het opheffen van deze strijd. Vaak gebeurt dat goedschiks, partijen hebben immers zelf het eerste belang bij vertrouwen, maar zo nodig gebeurt het kwaadschiks. Daar hoort ook bij dat we duidelijk maken wat we wel of niet gedogen door algemene of bijzondere publicaties.

Deze centrale benadering passen we toe op bestaande en nieuwe taken. Bij de nieuwe taken, die per project worden voorbereid, zien we er op toe dat we voordat we echt beginnen voldoende oefenen. Zo zijn we dit jaar bijvoorbeeld begonnen met pré-toezicht op de financiële verslaggeving. Dat is goed voor ons, maar ook voor de uitgevende instellingen die straks onder toezicht staan. Een vergelijkbare exercitie hebben we in samenwerking met de betrokken representatieve organisaties uitgevoerd op tussenpersonen.

Bovendien zien we toe op de consistentie van ons optreden. We gaan na of onze methodieken, die natuurlijk afhankelijk van het toezichtdomein verschillen -toezicht op accountants moet immers op een andere manier worden uitgeoefend dan het toezicht op financiële dienstverleners, voldoende verschillen waar ze moeten verschillen maar gelijk zijn waar ze gelijk kunnen zijn. Dat doen we met toepassing van analytische methodieken, maar ook door enige malen per jaar een 'vlootshouw' te houden en degenen die binnen de AFM met het daadwerkelijk toezicht belast zijn aan het woord te laten. Dat voorkomt mede dat bestuur en medewerkers te veel uit elkaar zouden groeien.

Er is nog een punt van zorg dat de komende jaren onze aandacht moet hebben: tijdigheid. 'Time is money', en voor ons betekent dat dat een actie die (te) laat komt, veel minder effect heeft dan een tijdige reactie. Hierin passen de in 2004 ontwikkelde 'overvalonderzoeken', onderzoeken die gericht zijn op een snelle verkenning zodat snel besloten kan worden of verdere actie wel of niet nodig is. Wij zijn ons bewust van een adequate rechtsbescherming, zij die door een maatregel dreigen te worden getroffen moeten zich immers kunnen verweren als zij dat wensen en daar moet hen tijd voor worden gegund. Daaraan zullen wij niets afdoen. Niettemin zullen we toch al het mogelijke moeten doen om onze actie- en reactietermijn te bekorten.

Het is jammer dat we onze collega Jacob Kaptein, die in 2004 na een kort ziekbed overleed, zo node moeten missen. Wij missen zijn marktinzicht en zijn enthousiasme. Wij gedenken hem en wij blijven zijn ambitie delen.

mr. A.W.H. Docters van Leeuwen

P.M. Koster RA

In het kader van de in 2003 ingezette herziening van de governance van de AFM kijkt de organisatie in 2004 in het bijzonder naar de interactie tussen de AFM en haar externe stakeholders. Dat gebeurt enerzijds door transparant te zijn over doelstellingen, activiteiten, effecten en middelen en hierover te discussiëren met de diverse stakeholders. Zo ontvouwt zich het maatschappelijke debat over de missie en de doelstellingen van de AFM. Anderzijds gebeurt dit door de resultaten van dit maatschappelijk debat over goed bestuur te verankeren in een integere en kwalitatief hoogstaande organisatie. Hierdoor ontstaat een doorlopend governance-proces van verantwoording, terugkoppeling en verbetering dat zichzelf versterkt.

De belangrijkste herziening van de governance van de AFM is het creëren van een infrastructuur zodat het hierboven beschreven proces goed kan functioneren. Daarnaast kijkt de AFM naar de aanbevelingen uit de code Tabaksblat. Naar aanleiding van deze screening voert de AFM in 2004 een aantal aanpassingen in processen en regelingen door.

De herziening van de governance bevindt zich in een fase van operationalisering waarbij de hele organisatie een begin maakt met de uitvoering van de adviezen. Hieronder volgt een toelichting van de status van de operationalisering.

Verantwoording

De AFM maakt stappen voorwaarts om te komen tot een betere verantwoording door in de begroting en het jaarverslag beter aan te sluiten op de gewenste begrotingsmethodiek, het ontwikkelen van prestatie-indicatoren, door een jaaragenda over de prioriteiten van de AFM te publiceren en door de informatieversteking via de website te verbeteren.

De AFM zet de begroting voor 2005 voor het eerst op volgens de methode die is uiteengezet in de nota 'Van beleidsbegroting tot beleidsverantwoording' (VBTB). Deze systematiek vormt de basis voor het plannen en begroten door (semi-)overheidsinstellingen.

Door in de VBTB-begroting (en de jaarplannen die hieraan ten grondslag liggen) een expliciete koppeling te leggen tussen de doelstellingen van de AFM, de instrumenten die AFM hiervoor inzet en de gerelateerde kosten, kunnen de individuele leidinggevende én de organisatie als geheel op een nog transparantere manier sturen en verantwoording afleggen over het werk en de resultaten van AFM.

Daartoe werkt de AFM met prestatie-indicatoren voor zowel de interne sturing als de verbetering van de externe verantwoording. De AFM ontwikkelt de prestatie-indicatoren door voor alle processen na te gaan op welke specifieke wijze ze een bijdrage leveren aan de doelstellingen. Deze bijdrage meet de AFM op vier niveaus: *outcome* (effect op doelstellingen en op de markt), *output* (de producten die bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen), *throughput* (de activiteiten die tot deze producten leiden) en *input* (de mensen en middelen die nodig zijn om deze activiteiten te ontplooiën).

De op deze wijze ontwikkelde prestatie-indicatoren maken onderdeel uit van de jaarplannen van de afzonderlijke organisatie-eenheden en van de begroting 2005. Daaruit is een selectie gemaakt van indicatoren die dienen voor de verantwoording van de AFM als geheel en die al gedeeltelijk zijn opgenomen in dit jaarverslag. In 2005 verfijnt de AFM het werken met prestatie-indicatoren verder.

Om de transparantie en de verantwoording niet alleen achteraf maar ook vooraf te verbeteren, stelt de AFM in 2004 voor het eerst de jaaragenda op. Deze jaaragenda geeft inzicht in de prioriteiten en de belangrijkste ontwikkelingen voor 2004 en komt onder ogen van de voornaamste stakeholders van AFM. Bovendien publiceert de AFM het document via het internet en via nieuwsbrieven. De jaaragenda verschijnt voortaan ieder jaar, na consultatie van marktpartijen.

Terugkoppeling en verbetering

Voor de terugkoppeling en verbetering ontwikkelt de AFM een overlegstructuur met drie niveaus. Ten eerste het strategisch overleg in het informele bestuursforum om van gedachten te wisselen over de relevante ontwikkelingen en de gevolgen daarvan op de middellange termijn van twee tot vijf jaar. Ten tweede het overleg met stakeholders via het 'Adviserend Panel van vertegenwoordigende organisaties' waarbij de AFM met de markt zaken bespreekt als beleidsvoornemens en de begroting. Vanaf 2005 neemt ook een vertegenwoordiging vanuit de consumentenorganisaties deel aan dit overleg. Het derde overlegniveau zijn expertcommissies waarin specifieke kennis van de markt over nieuwe taken samenkomt. De AFM is voornemens expertcommissies Kapitaalmarkten, Financiële Verslaggeving, Accountants en Financiële Dienstverlening in te stellen.

Het bestuursforum en Adviserend Panel bestaan reeds. Voor de expertcommissie Kapitaalmarkten wil de AFM de huidige commissie openbare biedingen op effecten (OBE) verder uitbreiden. De overige commissies volgen naar verwachting in 2005. Naast de bovenstaande formele structuur voert de AFM ook bilateraal bestuurlijk overleg met grote vertegenwoordigende organisaties. Deze overlegstructuren voorzien de AFM van de essentiële 'input' om haar taken beter uit te voeren. De AFM heeft een consultatie-statuuut in voorbereiding waarin een model voor het consulteren van stakeholders zal zijn opgenomen.

Naast de bovenstaande zaken levert de herziening van de governance ook een aantal concrete aanbevelingen op die de AFM in 2004 implementeert. Voorbeelden hiervan zijn de aanpassingen naar aanleiding van de code Tabaksblad, zoals het instellen van verschillende commissies binnen de Raad van Toezicht. Ook scherpt de AFM haar personele integriteitsbeleid aan door een versterkte screening van tijdelijk personeel, een periodieke hertoetsing van de integriteit van eigen personeel en een verbeterde klokkenluidersregeling. Bovendien zet de AFM stappen om in 2005 een interne audit-functie op te richten die de kwaliteit van de organisatie bewaakt en onafhankelijke onderzoeken uitvoert. Een herziening van de statuten van de AFM staat voor 2005 op de agenda, net als de verwerking van de evaluatie van de compliance-regeling.

Tabaksblad

Als uitgangspunt hanteert de AFM dat de kwaliteit van de governance tenminste gelijkwaardig moet zijn aan die van beursgenoteerde ondernemingen (conform c.q. in de geest van de code Tabaksblad), en tevens moet voldoen aan de relevante standaarden die gelden voor de overheid en aan haar gelieerde instellingen. Dit past bij de positie van de AFM op het snijvlak van overheid en bedrijfsleven, en bij de specifieke verantwoordelijkheid die een toezichthouder heeft om zelf aan hoge normen te voldoen om geloofwaardig de normen bij andere instellingen te kunnen handhaven.

Vanzelfsprekend geldt daarbij dat de normen voor overheid en bedrijfsleven alleen op de toezichthouders kunnen worden toegepast voor zover deze praktisch toepasbaar zijn in de specifieke context van de toezichthouder. Dit kan bijvoorbeeld niet bij de bepalingen in de code Tabaksblad over de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Veel van de governance-elementen uit de code Tabaksblad komen terug in de Wet op het financieel toezicht (Wft), die in behandeling is bij de Tweede Kamer. Meer specifieke punten zullen in de loop van 2005 worden opgenomen in een vernieuwde versie van de statuten van de AFM, en van de reglementen voor het bestuur en de Raad van Toezicht. De aanpassingen hierin worden doorgevoerd zodra er voldoende zekerheid bestaat over de in de Wft opgenomen uitgangsbepalingen. Aanpassingen in de statuten behoeven de instemming van de minister van Financiën.

Ten aanzien van de inhoud van voor de AFM relevante onderdelen van de code Tabaksblad kan het volgende worden opgemerkt:

I Naleving en handhaving van de code

Het bestuur en de Raad van Toezicht zijn verantwoordelijk voor de governance-structuur van de AFM. De AFM beweegt zich binnen het relevante wettelijke kader, en maakt waar nodig nadere afspraken met het ministerie van Financiën.

II Het bestuur

Benoeming van bestuursleden, het aanhouden van nevenfuncties door bestuursleden en het afleggen van verantwoording aan de Raad van Toezicht geschiedt op hoofdlijnen in overeenstemming met de code. Het ministerie van Financiën bepaalt de bezoldiging van het bestuur op voorstel van de Raad van Toezicht. De hoogte van de bezoldiging staat in het jaarverslag. De secundaire arbeidsvoorwaarden van het bestuur, die de Raad van Toezicht vaststelt, maken deel uit van een declaratieregeling voor het bestuur. De maximale vergoeding bij onvrijwillig ontslag is op individuele basis in de lopende arbeidscontracten geregeld. Nevenfuncties staan in het jaarverslag. De statuten van de AFM geven voorschriften ter voorkoming van eventuele tegenstrijdige belangen bij besluitvorming. De compliance-regeling en de geschenkenregeling van de AFM zijn ook van toepassing op het bestuur.

De AFM past in 2004 de interne risico- en controlesystemen ingrijpend aan in het kader van de doelstelling om te gaan werken volgens de VBTB-methodiek. Vanaf de eerste helft van 2005 is er een verbeterde klokkenluidersregeling.

III Raad van Toezicht

De taken van de Raad van Toezicht maken deel uit van de statuten van de AFM. De Raad van Toezicht heeft met het bestuur nadere afspraken gemaakt over de periodiciteit waarmee onderwerpen worden geagendeerd voor het gezamenlijke overleg. Het jaarverslag van de AFM kent een apart verslag van de Raad van Toezicht, zoals voorgeschreven door de code Tabaksblad. De nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht staan eveneens in het jaarverslag, evenals de bezoldiging die de minister van Financiën conform de statuten vaststelt op voorstel van de Raad van Toezicht. De compliance-regeling van de AFM geldt ook voor de leden van de Raad van Toezicht.

Bij de vernieuwing van de samenstelling van de Raad van Toezicht in 2003 is rekening gehouden met deskundigheid op het gebied van toezichthouden en op de verschillende terreinen waarop het toezicht van de AFM betrekking heeft c.q. zal gaan krijgen. De incompatibiliteitsregeling van het ministerie van Financiën verzekert de onafhankelijkheid van de leden; leden van de Raad van Toezicht kunnen geen bestuurs- of RvC-lid zijn bij instellingen waar het toezicht van de AFM een structureel karakter heeft (financiële instellingen); wel is RvC-lidmaatschap mogelijk bij instellingen waar het toezicht van de AFM een incidenteel karakter heeft (zoals beursgenoteerde niet-financiële instellingen). Tevens staat in de statuten van de AFM een verschoningsregeling voor de Raad van Toezicht voor situaties van dreigende belangenconflicten.

De Raad van Toezicht kent twee commissies, namelijk een Audit Commissie en een Benoemingen- en Remuneratiecommissie. Deze adviseren de Raad van Toezicht en hebben elk een eigen reglement.

IV De algemene vergadering van aandeelhouders

De AFM kent geen equivalent van een Algemene Vergadering van Aandeelhouders, zodat de bepalingen uit de code hieromtrent niet van toepassing zijn. Wel kent de AFM, zoals elders beschreven, diverse vormen van overleg met stakeholders, waaronder de onder toezicht staande instellingen.

V Financiële verslaggeving, interne audit functie en externe accountant

Het bestuur stelt de begroting en jaarrekening op en legt deze ter goedkeuring voor aan de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht bespreekt eveneens de door het bestuur opgestelde kwartaalrapportages.

De externe accountant van de AFM verricht niet alleen de voor privaatrechtelijke rechtspersonen gebruikelijke controle- en certificerende werkzaamheden uit, maar toetst tevens de financiële rechtmatigheid. De resultaten van die laatste toets slaan (ook) neer in zijn rapport en zullen vanaf de verantwoording over 2005 betrokken worden in zijn verklaring (rechtmatigheidsverklaring). In 2005 zal de AFM een interne audit-functie instellen die voornamelijk gericht is op onderzoek naar de kwaliteit van de operationele werkzaamheden. De AFM beziet de benoeming van de externe accountant in 2005 opnieuw, in het licht van de inwerkingtreding van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta).

Dit is de managementsamenvatting van het Jaarverslag 2004. In deze samenvatting vindt u een overzicht van de voornaamste toezichtactiviteiten.

In de jaaragenda 2004 van de AFM worden een aantal thematische onderzoeken aangekondigd. Per onderzoek wordt aangegeven welke activiteiten in 2004 ontplooid zijn.

Op- en afslagen bij beleggingsinstellingen.

Op basis van de eerste bevindingen wordt dit onderzoek verbreed (meer instellingen) en verdiept (meer onderwerpen ook governance en rol accountant). In voorjaar 2004 wordt het rapport 'Zicht op beleggingsinstellingen' gepresenteerd. De belangrijkste conclusie is dat de werkwijze van aanbieders van beleggingsfondsen op belangrijke gebieden tekort schiet. Hierdoor zijn de belangen van beleggers niet altijd in voldoende mate gewaarborgd. Op basis van dit rapport is de Commissie Modernisering Belegginginstellingen ingesteld. Deze commissie heeft in december 2004 aanbevelingen gepresenteerd die leiden tot een transparanter handelssysteem en sterkere governance van beleggingsfondsen.

Productontwikkeling en beleggingshypotheken.

Dit onderzoek richt zich op de vraag of financiële producten op de juiste wijze aan de juiste klant worden verkocht. Dit onderzoek is gestart in 2004 en zal in het voorjaar van 2005 worden afgerond.

Schade als gevolg van storingen in IT-systemen.

Uit onderzoeken naar de automatisering van instellingen concludeert de AFM dat de managementinformatie van de onderzochte instellingen geen inzicht toont in de mogelijke samenhang tussen de ontvangen klachten en de mate waarin incidenten bij de informatisering dit veroorzaken. De AFM maakt afspraken over maatregelen en doet vervolgonderzoek.

Unit-linked producten

De aanbieders van unit linked-producten maken geen onderdeel uit van het themaonderzoek beleggingsinstellingen. Aangezien deze producten grote overeenkomsten vertonen met de producten van beleggingsinstellingen, maakt de AFM in 2004 een begin met een verkennend onderzoek. Hoewel het huidige wettelijke kader voor deze producten nog beperkt is (Riav en Financiële Bijsluiter) start de AFM bij een viertal aanbieders van deze producten een onderzoek.

Naast de aangekondigde onderzoeken zijn er op basis van signalen uit de markt een aantal andere thematische onderzoeken gestart. Dit zijn: 'Verkennde analyse naar vastgoed-CV's en maatschappen', 'onderzoek naar de gevolgen van een mogelijke renteschok voor huishoudens', 'onderzoek naar hedgefunds'. De resultaten van deze onderzoeken zullen in 2005 gepubliceerd worden.

De in oktober 2004 publiek gemaakte overvalonderzoeken van de AFM zijn gedaan in aanvulling op de in de begroting en de jaaragenda aangekondigde activiteiten. De AFM doet in het verslagjaar de eerste ervaring op met het overvalonderzoek. Dit type onderzoek (een zeer kort van tevoren aangekondigd onderzoek naar aanleiding van diverse signalen) komt niet voort uit nieuwe wet- of regelgeving. De eerste indrukken van de overvalonderzoeken zijn positief.

De Financiële Bijsluiter is één van de meest herkenbare elementen van het toezicht op de informatieverstrekking van aanbieders van financiële producten. De evaluatie van de bijsluiter vindt conform planning voor de zomer van 2004 plaats. Deze evaluatie mondt uit in een advies aan de minister van Financien om te komen tot een aangepaste bijsluiter. Hoewel zowel aanbieders als afnemers van financiële producten de noodzaak van een Financiële Bijsluiter zien, blijkt uit de evaluatie dat niet iedereen deze adequaat tot zich neemt.

De AFM heeft zich in 2004 tot doel gesteld hard op te treden tegen de illegale verkoop van beleggingen en kredietverlening. Dat voornemen wordt zichtbaar, doordat de AFM vaker en sneller Justitie inschakelt, vaker publiekelijk waarschuwt en meer boetes oplegt dan in de voorgaande jaren. In het toezichtterrein witwasbestrijding krijgt de nieuwe doelgroep assurantiepersonen hoge prioriteit.

Het totaal aantal toezichtmaatregelen is vergelijkbaar met voorgaande jaren. De AFM doet in 2004 in totaal 42 maal aangifte bij het Openbaar Ministerie, tegen 26 in het jaar 2003. Van deze aangiften hebben er twee betrekking op voorwetenschap. Het totaal beboete instellingen bedraagt veertien en twaalf maal legt de AFM een last onder dwangsom op.

In de toezichtuitvoering van het taakgebied kapitaalmarkten is uitstel van wet- en regelgeving er veelal de oorzaak van dat aangekondigde activiteiten geen doorgang vinden. Er is uitstel van onder meer de implementatie van de Europese richtlijn Marktmisbruik, van de herziening van de Wet melding zeggenschap (Wmz), van de kleine en grote tweede fase openbare biedingen op effecten (OBE). De AFM start in 2004 met intensiever toezicht op buitenbeursprospectussen.

Vertraging van wet- en regelgeving heeft in het verslagjaar ook grote impact op de ontwikkeling van nieuwe taken. In 2004 is (en blijft) een groot aantal nieuwe taken in voorbereiding. Daarbij gaat het om onder meer op het toezicht op financiële dienstverlening, toezicht op accountants, toezicht op financiële verslaggeving, toezicht op emissies en toezicht op marktmisbruik. Geen van deze taken wordt operationeel gedurende het verslagjaar. Het toezicht op beleggingsobjecten is een nieuwe taak die door de AFM niet werd voorzien.

Het beleggingsobject is in de Wet financiële dienstverlening (Wfd) geïntroduceerd om geïndividualiseerde producten, die buiten de reikwijdte van het financiële toezicht vallen, te reguleren. Over de precieze afbakening overlegt het ministerie nog. Eind 2004 wordt duidelijk dat de AFM ook een rol gaat spelen bij het gedragstoezicht op pensioenfondsen. De concrete uitwerking hiervan vindt in 2005 plaats.

Een taak die in 2004 wel operationeel wordt, is het onderbrengen van het secretariaat van het Financieel Expertise Centrum (FEC) bij de AFM. Dit vormt onderdeel van de herstructurering van het FEC, waarvoor de samenwerkende partijen (Openbaar Ministerie, de politie Amsterdam-Amstelland, het Korps Landelijke Politiediensten, de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst, de FIOD/ECD, de Belastingdienst, DNB en de AFM) in maart van het verslagjaar een convent ondertekenen. De herstructurering voorziet in het 'operationaliseren' van het FEC.

> Jaaragenda

De jaaragenda van de AFM geeft inzicht in de toezichtprioriteiten en belangrijkste ontwikkelingen voor dat jaar. Als publieke organisatie met veel verantwoordelijkheden ziet de AFM het als haar plicht transparant te zijn. Niet alleen door achteraf in het jaarverslag te berichten over behaalde resultaten, maar ook vooraf de beleidsvoornemens bekend te maken.

In dit overzicht kunt u zien welke activiteiten de AFM in de jaaragenda 2004 heeft aangekondigd. Daarbij vindt u tevens een verwijzing naar de pagina en het hoofdstuk in dit jaarverslag waar de AFM verantwoording aflegt over de aangekondigde activiteiten.

- De AFM kondigt voor 2004 aan themaonderzoeken te verrichten naar op- en afslagen bij beleggingsinstellingen, productontwikkeling, beleggingshypotheken met en zonder verzekeringsdeel en schade als gevolg van storingen in IT-systemen. (zie hoofdstuk 1, pagina 31)
- De herziening van de Wet toezicht beleggingsinstellingen en het Besluit toezicht beleggingsinstellingen wordt afgerond. (zie hoofdstuk 1, pagina 31)
- Er komt een steekproefsgewijze controle naar de volledigheid van prospectussen die bij buitenbeursemissies worden gedeponeerd bij de AFM. (zie hoofdstuk 1, pagina 38)
- De Europese richtlijn Marktmissbruik wordt naar verwachting op 1 januari 2005 geïmplementeerd. De delictomschrijving van handel met voorwetenschap wordt verengd, tegelijkertijd worden de informatiemogelijkheden voor de AFM verruimd. (zie hoofdstuk 1, pagina 38)
- De AFM voorziet dat in 2004 meer beurzen en handelsplatforms de Nederlandse markt zullen betreden. (zie hoofdstuk 1, pagina 41)
- De vernieuwde Wet melding zeggenschap zal naar verwachting in 2004 in werking treden; het aantal momenten waarop gemeld moet worden, neemt toe. (zie hoofdstuk 1, pagina 38)
- De werking, effectiviteit en efficiëntie van de Financiële Bijsluiter wordt geëvalueerd. Naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie doet de AFM aanbevelingen voor aanpassing van de regelgeving voor de Financiële Bijsluiter. (zie hoofdstuk 1, pagina 36)
- Er wordt harder opgetreden tegen de illegale verkoop van beleggingen en kredietverlening, door vaker en sneller Justitie in te schakelen en vaker het publiek te waarschuwen tegen (buitenlandse) instellingen die ongevraagd effecten of effectendiensten aanbieden. (zie hoofdstuk 1, pagina 44)
- Een aantal nieuwe taken wordt ingevuld, onder meer het toezicht op financiële dienstverlening, accountants, financiële verslaggeving, gelet op de te verwachte inwerkingtreding van de bij deze taken horende wetten op 1 januari 2005 of in het begin van dat jaar. (zie hoofdstuk 2, pagina 51)
- De AFM stelt onderzoek in naar de feitelijke naleving van de verplichtingen uit hoofde van het toezicht op de Wet identificatie bij dienstverlening en de Wet melding ongebruikelijke transacties. (zie hoofdstuk 1, pagina 43)
- De coördinatie en beheersmatige ondersteuning van het FEC gaan over van het ministerie van Financiën naar de AFM. (zie hoofdstuk 3, pagina 66)
- Onder leiding van het ministerie van Financiën wordt in 2004 in samenwerking met marktpartijen gewerkt aan een vermindering van de administratieve lastendruk. (zie hoofdstuk 2, pagina 59)
- Met betrekking tot de governance van de AFM wordt in 2004 in het kader van de verbreding van het takenpakket aandacht besteed aan de verbetering van de verantwoording van de AFM aan stakeholders. (pagina 15)

Kerncijfers

	2002	2003	2004	planning 2004
Toezichtuitvoering				
Toetreding				
<i>Toetreding Wte</i>				
Totaal aantal vergunninghouders per einde periode	376	363	332	
Ingetrokken vergunningen op eigen verzoek	47	39	61	
Ingetrokken vergunningen als toezichtsmaatregel	2	-	1	
Verleende vergunningen	19	26	31	40
Cliëntenremisiers totaal	7.985	7.996	7.887	
<i>Toetreding Wtb</i>				
Totaal aantal vergunninghouders per einde periode	593	610	631	
Ingetrokken vergunningen op eigen verzoek	13	91	102	
Ingetrokken vergunningen als toezichtsmaatregel	-	-	-	
Verleende vergunningen	39	108	123	80
<i>Toetreding Wck (vanaf 4 maart 2002)</i>				
Totaal aantal vergunninghouders per begin periode	122	117	112	
Ingetrokken vergunningen op eigen verzoek	9	10	5	
Ingetrokken vergunningen als toezichtsmaatregel	-	-	-	
Verleende vergunningen	4	5	6	5
Totaal aantal vergunninghouders per einde periode	117	112	113	
Financiële diensten				
<i>Doorlopend toezicht Wte</i>				
Reguliere onderzoeken gestart	99	119	72	82
Incidentele onderzoeken gestart	13	35	27	
Aantal overvalonderzoeken			2	
<i>Doorlopend toezicht Wtb (gehele jaar)</i>				
Reguliere onderzoeken gestart	104	43	27	39
Incidentele onderzoeken gestart	13	17	13	
Aantal overvalonderzoeken			-	
<i>Toezicht op informatieverstrekking</i>				
Aantal beoordeelde Financiële Bijsluiters			136	200
Aantal beoordeelde Informatie verstrekkingen Riav/RiWtn			51	100
Aantal beoordeelde reclame-uitingen			968	470
Aantal beoordeelde Informatieverstrekkingen Bik			11	

	2002	2003	2004	planning 2004
Kapitaalmarkt				
<i>Voorwetenschap</i>				
Aantal gestarte onderzoeken	26	30	20	40
<i>Openbare Biedingen op Effecten</i>				
Dossiers geopend	15	11	24	16
Dossiers gesloten	14	14	16	16
Onderzoeken art. 29 gestart	3	3	5	
Onderzoeken art. 29 afgerond	2	3	4	
<i>Buitenbeursemissies</i>				
Aantal buitenbeursemissies	859	817	680	
Aantal gedeponeerde prospectussen (exclusief series)	198	232	141	
Totaal gedeponeerde buitenbeursemissies (incl. prospectussen)			673	500
Integriteit				
<i>Witwasbestrijding</i>				
Aantal gestarte onderzoeken			96	
<i>Illegale Financiële Activiteiten</i>				
Aantal ingestelde onderzoeken	150	214	373	
Internettoezicht; aantal beoordeelde websites		3500	9031	
Totaal aangiftes bij OM	23	26	42	
Aantal aangiftes Voorwetenschap	12	6	2	
Aantal aangiftes Wmz	2	1	1	
Artikel 26 Wck			11	
Artikel 3 Wte			7	
Artikel 7 Wte			17	
Overig	9	19	4*	
Totaal beboete instellingen	13	19	14	25
Boete Voorwetenschap	-	-	1	
Boete Wmz	-	-	1	
Boete prospectusplicht	1	1	-	
Boete reclameregels	2	-	-	
Boete niet-voldoen aan administratieve verplichtingen	7	2	2	
Boete overig	3	16	10	
Last onder dwangsom	52	8	12	60
Aanwijzingen	24	10	9	
Publieke waarschuwingen	4	6	8	
Stille curator	2	3	1	
Intrekking vergunning Wte	2	-	1	
* Uitsplitsing aangiftes art. 26 Wck, art. 3 Wte en art. 7 Wte per verslagjaar 2004				

1. Toezichtuitvoering

drs. S. de Wilde:

»Als de AFM vertrouwen kan inboezemen bij het publiek
en de onder toezicht staande instellingen,
heeft ze gezag en krijgt ze vertrouwen.«

drs. S. de Wilde

divisiedirecteur DNB toezicht banken en andere financiële instellingen

‘De AFM is de afgelopen jaren als merknaam zowel binnen als buiten de financiële wereld redelijk bekend geworden. Nu is naamsbekendheid één ding, de gevoelens die de AFM oproept zijn een tweede factor van betekenis bij de uitvoering van toezicht. De AFM is een vrij jonge organisatie, in de ruimste zin van het woord. Ze bestaat nog niet zo lang, maar krijgt er steeds meer nieuwe taken bij en tevens veel nieuwe medewerkers. De organisatie is daardoor nog sterk in beweging en dat is mede bepalend voor het beeld dat bestaat van de AFM. Hiermee hangt samen het gezag dat je hebt in de markt waar je toezicht op uitoefent. Bij de AFM is de macht in de vorm van wettelijke bevoegdheden en handhavingsinstrumenten zeker aanwezig, maar dat is nog iets anders dan gezag. Ik denk dat gezag datgene is waar je naar moet streven als toezichthouder, en dat krijg je door de manier waarop je met je macht omgaat.

In 2004 is het nieuwe convenant tussen de AFM en de Nederlandsche Bank getekend om duidelijke afspraken te hebben over hoe beide toezicht-houders op deels dezelfde instellingen de taken verdelen en te voorkomen dat we elkaar voor de voeten lopen. Uit de evaluatie van het eerste convenant die hieraan vooraf is gegaan, kwam naar voren dat de AFM confronterend wordt ervaren. Veel ondervraagde partijen, ook uit de markt, spraken van een jonge organisatie die nog enige gewenning vraagt en die nog ervaring moet opbouwen. Bovendien was de ervaring dat het toezicht nog niet consistent was.

DNB kwam uit de evaluatie als een gesprekspartner voor de markt, zonder dat het altijd ‘ouwe-jongens-krentenbrood’ is. Dat verschil heeft in mijn ogen deels te maken met de verschillende profielen. Een gedragstoezichthouder als de AFM moet extravert zijn en waar nodig repressief. DNB is daarentegen meer introvert en werkt gezien haar taken eerder preventief.

Wat het profiel ook is, het beeld dat bestaat van een toezichthouder is van groot belang. Alle partijen, van de professionele marktpartijen tot de argeloze consument, moeten het vertrouwen krijgen dat er een toezichthouder is die namens hem of haar er op toe ziet dat een aanbieder van financiële producten zich netjes gedraagt. Dat moet je uitdragen, ook door waar nodig waarschuwend op te treden. Ik zie dat er de laatste tijd ook door de financiële instellingen zelf anders tegen toezicht wordt aangekeken. Wij maken het als DNB wel eens mee dat bepaalde instellingen graag onder toezicht willen komen, om het te gebruiken als een soort Kema-keur. Toezicht kan blijkbaar statusverhogend werken. Dit vertrouwen van de afnemers van financiële diensten en producten én van de aanbieders daarvan is heel belangrijk voor een toezichthouder.

Natuurlijk blijft er altijd een tegenstelling tussen de commerciële doelstelling van een onderneming en de regels op de naleving waarvan toezicht op wordt gehouden. Die spanning blijft altijd bestaan, want als die er niet was, dan waren de regels niet meer nodig. Echt geliefd zul je daarom als toezichthouder nooit worden. Je zult daar als AFM rekening mee moeten houden. Maar het is heel belangrijk voor de acceptatie van wat je doet dat het zorgvuldig en weloverwogen gebeurt. Daarmee bouw je gezag op en uiteindelijk is dat waar het om draait voor een toezichthouder, dus ook voor de AFM. Als de AFM dat vertrouwen kan inboezemen bij publiek en de onder toezicht staande instellingen, heeft ze gezag en krijgt ze vertrouwen. Men zal het niet altijd leuk vinden wat er met dat gezag wordt gedaan, maar men zal het accepteren als er zorgvuldigheid wordt betracht.’

In dit hoofdstuk legt de AFM verantwoording af over de wijze waarop zij haar toezichttaken uitvoert. Het is opgedeeld in de taakgebieden toetreding, financiële diensten, kapitaalmarkt, de financiële infrastructuur en integriteit. Binnen deze taakgebieden legt de AFM per wettelijke taak verantwoording af.

1.1 Toetreding

Financiële instellingen moeten voor bepaalde activiteiten een vergunning hebben uit hoofde van de Wet toezicht effectenverkeer (Wte), Wet toezicht beleggingsinstellingen (Wtb) of Wet op het consumentenkrediet (Wck).

Om een vergunning te verkrijgen van de AFM moet een instelling onder meer voldoen aan eisen op het gebied van deskundigheid en betrouwbaarheid van bestuurders, de administratieve organisatie en interne controle en informatieverstrekking. De AFM noemt dit proces 'toetreding'. Door het vergunningstelsel krijgt de consument bepaalde waarborgen en voor marktpartijen creëert het een gelijk speelveld. De AFM waakt er tevens voor dat toetreding tot de markt alleen mogelijk is en blijft voor instellingen die zich aan de vastgestelde voorschriften en regelgeving houden.

In 2004 stelt de AFM zich als doel de voortgangsbewaking van het toetredingsproces te verbeteren. Dit moet er uiteindelijk toe leiden dat 100% van de reguliere aanvragen binnen de wettelijke termijn wordt behandeld. Door te sturen op doorlooptijd, wikkelt de AFM een significant deel van de aanvragen binnen de gestelde termijn af. De aanvragen die over de termijn heengaan, zijn in het algemeen aanvragen met bijzonderheden, zoals onvoldoende deskundige of niet-betrouwbare bestuurders.

De voorbereidingen in verband met de herziening van de Wtb beginnen in 2004. De AFM maakt een inventarisatie van de operationele aspecten die bij het vergunningentraject onder de herziene wet van belang zijn. In 2004 start de AFM met de realisatie van één register dat correcte en volledige informatie bevat over alle Wte-, Wck- en Wtb-instellingen. Het beoogde register dient te fungeren als betrouwbare informatiebron en als solide basis voor de externe communicatie van de AFM.

De onderstaande indicatoren en kerncijfers geven een overzicht van ontwikkelingen en geleverde prestaties op het gebied van toetreding.

De kosten van deze taken bedroegen in 2004 (x1000 euro):	
Vergunningen Wte	1.222
Registratie cliëntenremisiers	754
Vergunningen Wtb	1.483
Vergunningen Wck	60

Kerncijfers vergunningen Wte/registraties cliëntenremisiers	2004	2003
Totaal aantal vergunninghouders per einde periode	332	363
Ingetrokken vergunningen op eigen verzoek	61	39
Ingetrokken vergunningen als toezichtmaatregel	1	-
Verleende vergunningen	31	26

Kerncijfers Toetsingen (mede-)beleidsbepalers / Verklaringen van geen bezwaar (vvgb)	2004	2003
Totaal ontvangen aanvragen	529	-
Totaal afgehandelde (mede-) beleidsbepalers /vvgb's	498	690
Aantal lopende aanvragen einde periode	51	-

Kerncijfers vergunningen Wtb	2004	2003
Totaal aantal vergunninghouders per einde periode	631	610
Ingetrokken vergunningen op eigen verzoek	102	91
Ingetrokken vergunningen als toezichtmaatregel	-	-
Verleende vergunningen	123	108

Kerncijfers Vergunningen Wck	2004	2003
Ingetrokken vergunningen op eigen verzoek	5	10
Ingetrokken vergunningen als toezichtmaatregel	-	-
Verleende vergunningen	6	5
Totaal aantal vergunninghouders per einde periode	113	112

1.2 Financiële Diensten

De AFM heeft een grote rol in de relatie tussen vragers en aanbieders van financiële diensten en producten. Ze ziet er op toe dat aanbieders uit de bank-, verzekerings- en effectenwereld voldoende transparant zijn. Hetzelfde geldt voor de aangeboden producten. Bovendien stelt de AFM eisen aan de deskundigheid en betrouwbaarheid van aanbieders, net als aan de zorgplicht en klachtenbehandeling voor niet-professionele klanten. Het voorlichten van het publiek over de financiële markten en het toezicht daarop valt ook onder dit taakgebied.

1.2.1 Wte, Wtb en E-money

De AFM voert deze taak onder meer uit door toezicht te houden op de naleving van de Wet toezicht effectenverkeer (Wte), de Wet toezicht beleggingsinstellingen (Wtb) en het toezicht op E-money. Dat doet zij door onderzoeken uit te voeren bij de onder toezicht staande instellingen. Hierbij maakt de AFM een onderscheid tussen reguliere, incidentele, thema- en overvalonderzoeken. De reguliere onderzoeken volgen meestal op de uitkomsten van het bijdragemodel dat de onder toezicht staande instellingen zelf invullen. Voor de incidentele onderzoeken is de aanleiding vaak een direct signaal uit de markt. Bij themaonderzoeken onderzoekt de AFM bij een aantal (gelijksortige) instellingen bepaalde onderdelen van de bedrijfsvoering.

Naast bovenstaand reactief toezicht besteedt de AFM ook aandacht aan pro-actief toezicht. Zo verzorgt de AFM presentaties voor instellingen (al dan niet onder toezicht), representatieve organisaties en opleidingsinstituten. Daarnaast beantwoordt de AFM vragen en geeft zij interpretaties af.

> Overvalonderzoek

De AFM kondigt in oktober 2004 aan bij verrassing te gaan controleren. Deze 'overvaltactiek' is één van de toezichtinstrumenten die de AFM naast haar reguliere-, thema- en incidentonderzoeken tot haar beschikking heeft.

Wat?

Een overvalonderzoek is een zeer kort van tevoren aangekondigd onderzoek waarbij de AFM op snelle en effectieve wijze een hypothese toetst die is opgesteld naar aanleiding van één of meer signalen. Het doel van dit onderzoek is om te bepalen of de signalen voldoende grond bevatten voor verdere actie. Een overvalonderzoek is te beschouwen als een kijkoperatie. De aankondiging van een overval vindt gewoonlijk de dag voor het onderzoek plaats.

Wanneer?

Bovengenoemde signalen komen onder meer voort uit de antwoorden van de instelling op vragen, uit de markt, uit klachten of uit publicaties in de pers. De voor de betrokken instelling verantwoordelijke toezichthouder beslist op basis van voornoemd signaal tot het instellen van een overvalonderzoek. Het dient op korte termijn helderheid te verschaffen of het gerezen vermoeden terecht is. Vergeleken met de overige controle-instrumenten heeft de overval een beperkte reikwijdte.

Hoe?

Voorafgaand aan het overvalonderzoek formuleert de AFM een heldere onderzoekshypothese die gedurende het onderzoek wordt beantwoord. Ter beantwoording van de opgestelde hypothese interviewt de AFM betrokkenen en vraagt ze documenten op. Waar mogelijk gebruikt de AFM 'data-mining', het geautomatiseerd doorzoeken van elektronische gegevens.

Het overvalonderzoek komt niet voort uit nieuwe wet- of regelgeving. De AFM heeft altijd de bevoegdheid om bij een verdenking onaangekondigd bij een instelling een onderzoek uit te voeren.

De AFM doet in 2004 de eerste ervaring op met het overvalonderzoek. De eerste indrukken zijn dat het een effectief toezichtinstrument is dat op korte termijn leidt tot de vaststelling dat er geen reden meer is tot zorg of tot het instellen van een regulier onderzoek.

Themaonderzoeken

Als doelstelling voor 2004 kondigt de AFM in de jaaragenda op het gebied van naleving van de Wte en de Wtb de volgende themaonderzoeken aan:

- Op- en afslagen bij beleggingsinstellingen
- Schade als gevolg van IT-systemen
- Producten inclusief beleggingshypotheke zonder verzekeringsdeel
- Unit linked-producten

Op- en afslagen bij beleggingsinstellingen

De AFM voert in 2004 het themaonderzoek beleggingsinstellingen uit bij meerdere instellingen in deze markt en publiceert de uitkomsten van het onderzoek in het rapport 'Zicht op beleggingsinstellingen'.

De belangrijkste conclusie van het onderzoek is dat de werkwijze van aanbieders van beleggingsfondsen op belangrijke gebieden tekortschiet waardoor instellingen de belangen van beleggers niet in voldoende mate waarborgen. Volgens de AFM is er sprake van een verouderd systeem en deels ook verouderde regelgeving. Dat komt door de sterke groei en de toegenomen complexiteit van de markt voor beleggingsfondsen.

Uit het onderzoek blijkt ook dat er tekortkomingen bestaan op het gebied van transparantie en de zorgvuldige werkwijze van beleggingsinstellingen. De AFM constateert dat de toegepaste systematiek van op- en afslagen en de verrekening van deze kosten niet altijd op juiste wijze in het prospectus staan. Hierdoor krijgt de belegger een onjuist beeld van deze kosten, of is hij in één of meerdere gevallen benadeeld. Ook hechten niet alle instellingen voldoende belang aan het vastleggen van procedures, het naleven daarvan en de controle hierop. De geconstateerde bevindingen roepen tevens vragen op met betrekking tot de governance van beleggingsinstellingen en de rol van de accountant. De AFM vindt geen aanwijzingen dat op grote schaal voordeel is behaald ten koste van beleggers, zoals dat in de Verenigde Staten het geval is geweest door onoorbare handelspraktijken als 'late trading' en 'market timing'.

De AFM stelt eind mei in overleg met de beleggingsfondsenindustrie de Commissie Modernisering Beleggingsinstellingen in, die onder leiding van prof. mr. Jaap Winter in december 2004 aanbevelingen doet voor het aanpakken van de tekortkomingen.

De Commissie Modernisering Beleggingsinstellingen beveelt aan het aantal handelsmomenten met de beleggingsinstelling te beperken tot één per dag, waarbij ze alle beleggers zo dicht mogelijk tegen de intrinsieke waarde afrekenen. Naast de hervorming van het handelssysteem pleit de commissie ervoor dat alle beleggingsinstellingen alle kosten verantwoorden die zijn verbonden aan het fondsbeleggen en dat ze de administratieve organisatie en interne controle versterken.

Mede als gevolg van het themaonderzoek is er op het gebied van het toezicht op de Wtb in 2004 sprake van een hogere urenbesteding.

IT-systemen

Uit de bijdragemodellen die onder toezicht staande instellingen invullen en uit overige informatie blijkt dat een aantal instellingen in 2003 door storingen in IT-systemen schade ondervindt. De AFM stelt daarom in 2004 een onderzoek in bij een aantal onder toezicht staande instellingen om te bekijken in hoeverre de storingen de belangen van cliënten schaden. Uit de uitgevoerde onderzoeken concludeert de AFM dat de managementinformatie van de onderzochte instellingen geen inzicht geeft in de mogelijke samenhang tussen de ontvangen klachten en de incidenten bij de informatisering. Het gevolg hiervan is dat informatie over het tijdig onderkennen van mogelijke consequenties van incidenten in de informatisering niet altijd tijdig bij het bestuur bekend is. Naar aanleiding van dit onderzoek maakt de AFM met de betrokken instellingen

afspraken over de specifiek te treffen maatregelen en vindt 'follow-up' onderzoek plaats naar het implementeren van deze maatregelen.

Producten

De negatieve koersontwikkelingen op de effectenbeurs na de 'internet-bubble' zijn er mede de oorzaak van dat het vertrouwen van beleggers in de markt minder groot is geworden, ondanks koersherstel in 2004. Beleggers gaan in 2004 op zoek naar producten die zekerheid bieden in combinatie met een hoog rendement. De markt speelt in op deze behoefte door nieuwe producten te ontwikkelen en aan te bieden die inspelen op deze trend. Dit betreft onder meer garantie-producten en spaarbeleggingsrekeningen.

In 2004 ontvangt de AFM regelmatig kritische signalen over de wijze waarop deze producten worden ontwikkeld, aangeprezen en verkocht. Uit de signalen valt af te leiden dat een aantal instellingen de medewerkers financiële doelen oplegt die kunnen resulteren in oneigenlijke druk op de adviseur om bij verkoop van producten niet voldoende het belang van de klant in acht te nemen.

In aansluiting hierop besteedt de AFM extra aandacht aan de ontwikkeling, marketing en verkoop van producten door het themaonderzoek Producten te starten. In dit kader besteedt de AFM expliciet aandacht aan het spanningsveld dat kan ontstaan tussen commerciële belangen en het voldoen aan de zorgplicht voor cliënten. Het themaonderzoek, dat ook aandacht schenkt aan beleggingshypotheek zonder verzekeringscomponent, komt in het voorjaar van 2005 gereed.

Unit-linked producten

De aanbieders van unit linked-producten maken geen onderdeel uit van het themaonderzoek beleggingsinstellingen. Aangezien deze producten grote overeenkomsten vertonen met de producten van beleggingsinstellingen, maakt de AFM in 2004 een begin met een verkennend onderzoek. Hoewel het huidige wettelijke kader voor deze producten nog beperkt is (Riav en Financiële Bijsluiter) start de AFM bij een viertal aanbieders van deze producten een onderzoek. De betrokken partijen werken grotendeels op basis van vrijwilligheid mee aan het onderzoek. Het onderzoek richt zich met name op producttransparantie (kosten- en opbrengstenstructuur, beleggings- en verzekeringscomponenten e.d.), informatieverstrekking (voorafgaande aan de aanschaf en tijdens de looptijd) en de gehanteerde zorgplichtnormen (wijze van adviseren, doorzichtigheid beleggingsbeleid). Daarnaast wil de AFM door dit onderzoek meer inzicht verkrijgen in unit linked-producten, de werking van de markt voor deze producten en verschillen tussen gehanteerde en vergelijkbare normen die gelden voor beleggings- en effecteninstellingen.

Toezicht op E-money

In 2004 implementeert de AFM een preventief en risicogeoriënteerd toezichtconcept voor het gedragtoezicht op elektronisch geldinstellingen. Onder dit toezicht vallen banken, vrijgestelde instellingen en één vergunninghouder. In het kader van het toezicht op elektronisch geld let de AFM op naleving van de omwisselplicht, juiste en transparante informatieverstrekking en adequate klachtenafhandeling. Aan alle bekende elektronisch geldinstellingen legt de AFM in 2004 een vragenlijst voor.

Naast dit preventieve element besteedt de AFM de meeste aandacht aan die instellingen waarbij het grootste risico bestaat dat zij het omwisselplicht niet naleven. Medio 2004 gaat één instelling failliet. Door het ontbreken van een (niet-verplichte) vermogensscheiding komen de tegoeden van consumenten in de failliete boedel terecht. De AFM constateert dat een aantal elektronisch geldinstellingen inmiddels door een 'Stichting rekening derdengelden' aan vermogensscheiding doet om daarmee het recht van de consument om elektronisch geld om te wisselen blijvend te garanderen.

Het toezicht op e-money is voor de AFM een nieuwe taak die in 2004 is ontwikkeld. Per 1 januari 2005 valt deze taak onder het reguliere toezicht.

> Bijdragemodel 2003

Als onderdeel van haar controlestrategie maakt de AFM gebruik van het bijdragemodel dat verschillende groepen onder toezicht staande instellingen op regelmatige basis invullen. Om de administratieve lasten te beperken vullen alle instellingen het volledige bijdragemodel tweejaarlijks in. De scores die uit het model komen, vormen een belangrijke indicator voor de mate van naleving van de toezichtwetten. In 2004 analyseert de AFM alle in 2003 ingeleverde bijdragemodellen en publiceert de uitkomsten van deze analyse in het rapport 'Uitkomsten Bijdragemodel 2003'.

In 2003 verstrekt de AFM het bijdragemodel naast effecteninstellingen voor het eerst aan beleggingsinstellingen. In totaal 89 beheerders en bewaarders van beleggingsinstellingen vullen het model in. Door deze uitbreiding neemt het totaal aantal instellingen dat in 2003 een bijdragemodel invult toe tot 318. Met ingang van 2004 kennen naast effecten- en beleggingsinstellingen ook de verzekeraars en pensioenfondsen de verplichting om het bijdragemodel in te vullen. Hiermee groeit het aantal instellingen dat het model invult in 2004 tot circa 850.

Op basis van de uitkomsten van de in 2003 ontvangen bijdragemodellen concludeert de AFM dat onder toezicht staande instellingen van mening zijn dat zij over het algemeen voldoen aan de betreffende wet- en regelgeving. Over het algemeen scoren de beleggingsinstellingen lager dan de effecteninstellingen.

Uitkomsten bijdragemodel op algemene onderwerpen

	Wte 2002	Wte 2003	Wtb 2003	totaal 2003
Compliance	2,85	2,93	2,92	2,93
Organisatie	3,04	3,04	2,98	3,03
Personeel	3,10	3,09	3,00	3,08
Rapportage & Follow-up	3,01	3,02	2,98	3,01
Risk Management	2,78	2,91	2,96	2,92
Strategie	3,17	3,09	3,02	3,08
Interne Accountants Dienst	3,00	3,04	2,83	3,01

(Schaal loopt van 1 tot 4 waarbij 1 staat voor het onderkennen van tekortkomingen die een jaar kosten om aan de norm te voldoen, 2 staat voor tekortkomingen waar maatregelen binnen 3 maanden zijn geïmplementeerd, 3 staat voor het voldoen aan de norm, 4 staat voor meer dan het voldoen aan de norm)

Beroep en bezwaar

Bij sancties, maatregelen of andere beslissingen van de AFM bestaat de mogelijkheid voor partijen om bezwaar aan te tekenen. Leidt dat niet tot een bevredigende oplossing, dan kunnen instellingen de beslissing aanvechten bij de rechter. Het aantal bezwaarschriften inzake toezichtmaatregelen in 2004, in totaal 29, bedraagt minder dan geschat. Een verklaring hiervoor is het geringere aantal opgelegde boetes en lasten onder dwangsom. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste beroepsprocedures waarbij de AFM is betrokken in 2004 en die betrekking hebben op de naleving van de Wte en de Wtb of daarvan afgeleide regelgeving.

Beroep

In 2003 handelt de AFM een groot aantal bezwaarschriften af naar aanleiding van de Beleggers Compensatie Regeling (BCR) in verband met de betalingsonmacht van ANT. De voormalige cliënten (26) van ANT gaan tegen de beslissing van de AFM in beroep, aangezien op grond van de BCR niet alle schade voor vergoeding in aanmerking komt. De rechtbank Rotterdam oordeelt in 2004, dat het bezwaar bij het bestreden besluit terecht en op goede gronden ongegrond is verklaard. In drie gevallen stellen cliënten hoger beroep in.

De rechtbank Rotterdam doet op 13 april 2004 uitspraak in een zaak waarbij de AFM vanwege overtreding van artikel 7, eerste lid Wte (zonder vergunning als effectenbemiddelaar of vermogensbeheerder in of vanuit Nederland diensten aanbieden of verrichten) een boete van € 87.125 oplegt. De rechtbank verwerpt het beroep tegen de boete. Er bestaat volgens de rechtbank evenredigheid tussen enerzijds de ernst van de verweten gedraging en de mate waarin deze gedraging kan worden verweten en anderzijds de zwaarte van de opgelegde sanctie.

De AFM legt een tweetal boetes van € 108.905 per boete op voor het overtreden van artikel 9v Besluit toezicht effectenverkeer, Bte (tijdig overleggen van openbare mededeling/biedingsbericht aan de AFM). De rechtbank acht de boeteopleggingen conform het geldende tarief niet onevenredig.

Op 11 juni 2004 overweegt de rechtbank Rotterdam, dat de AFM met haar beslissing om met gebruikmaking van haar aanwijzingsbevoegdheid ex artikel 21 Wtb het ontslag van betrokkenen als bestuurders van de door hen geleide beleggingsinstellingen te effectueren, haar niet onjuist of onredelijk voorkomt. Het is een logisch gevolg van het onbetrouwbaarheidsoordeel dat de AFM heeft uitgesproken, aldus de rechtbank.

Op 23 juli 2004 doet de rechtbank Rotterdam uitspraak in een zaak waarbij de AFM een boete van € 21.781 oplegt wegens het niet-naleven van de meldingsplicht ex artikel 46b van de Wte. De rechtbank oordeelt dat de transactie niet aan te merken is als een door betrokkene bewerkstelligde transactie in de zin van artikel 46b Wte 1995 en vernietigt het besluit van de AFM. De AFM stelt hierop hoger beroep in bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBB).

De AFM haalt de registerinschrijving van een cliëntenremisier door vanwege overtreding van het bemiddelingsverbod van artikel 7, eerste lid Wte. Naar aanleiding van de uitspraak van de rechtbank neemt de AFM een nieuwe beslissing op bezwaar, waarbij de AFM de juiste registratie van de desbetreffende cliëntenremisier in ogenschouw moet nemen in samenhang met de vraag of de overtredingen aan de desbetreffende cliëntenremisier kunnen worden toegerekend.

In 2004 trekken vier appellanten hun beroepschriften op eigen verzoek in.

Hoger beroep

In twee uitspraken van het CBB volgt het college de reeds door de AFM ingezette lijn met betrekking tot de uitleg van het begrip effect, met name de subcategorie 'soortgelijke effecten'. De boete van € 87.125 die de AFM in een geval oplegt wegens overtreding van artikel 3, eerste lid Wte 1995 beschouwt het CBB als evenredig met de ernst van de overtreding.

Het zonder vereiste vergunning (ex artikel 4 Wtb) buiten besloten kring aanbieden van (aandelen in) beleggingsinstellingen kan een bijzondere gebeurtenis zijn in de zin van artikel 22 lid 1 Wtb waardoor de AFM de mogelijkheid heeft een stille curator aan te stellen. Het CBB oordeelt dat voor het opleggen van deze maatregel in casu voldoende grond bestond.

Voorlopige voorziening

In 2004 vragen drie partijen naar aanleiding van drie besluiten van de AFM aan de voorzieningenrechter een voorlopige voorziening te treffen (schorsing van het bestreden besluit). Het eerste besluit betreft een doorhaling van een registerinschrijving op grond van artikel 21, vijfde lid van de Wte. Het tweede besluit betreft het opleggen van een last om binnen twee weken een prospectus als bedoeld in artikel 2 Bte, voorzien van een mededeling van de accountant aan de AFM over te leggen. Het derde besluit betreft het aanstellen van een stille curator op grond van artikel 22 Wtb. In alle gevallen besluit de rechter het verzoek om een voorlopige voorziening af te wijzen.

De kosten van deze taken bedroegen in 2004 (x1000 euro):	
toezicht effectenbemiddeling	10.756
toezicht beleggingsinstellingen	5.278
toezicht op e-money	52
toezicht op cliëntenremisiers	858

Prestatie-indicatoren	2004	planning 2004	2003
Wte			
Onderzoeken			
- Aantal gestarte reguliere/themaonderzoeken	72	82	119
- Aantal afgeronde reguliere/themaonderzoeken	46	49	
- Aantal gestarte incidentele onderzoeken	29	n.v.t.	35
- Aantal afgeronde incidentele onderzoeken	19	n.v.t.	24
Aantal management/risicogesprekken	36	n.v.t.	62
Wtb			
Onderzoeken			
- Aantal gestarte reguliere/themaonderzoeken	27	39	43
- Aantal afgeronde reguliere/themaonderzoeken	17	23	
- Aantal gestarte incidentele onderzoeken	13	n.v.t.	17
- Aantal afgeronde incidentele onderzoeken	9	n.v.t.	11
Aantal management-/risicogesprekken	16	n.v.t.	49

1.2.2 Toezicht op informatieverstrekking

Binnen het taakgebied 'de relatie tussen vragers en aanbieders van financiële diensten en producten' houdt de AFM toezicht op de informatieverstrekking van financiële instellingen aan consumenten. Uitgangspunt in het toezicht is het voorkomen van misleiding van de consument.

Het taakgebied omvat de volgende wettelijke taken:

- **Wtb:** Toezicht op reclame-uitingen van beleggingsinstellingen en Wte-instellingen via diverse mediakanalen
- **Wte:** Toezicht op reclame-uitingen van Wte-instellingen via diverse mediakanalen
- **Besluit informatieverstrekking kredietinstellingen (Bik):** Toezicht op informatieverstrekking aan de consument over afwikkelingsystemen van kredietinstellingen
- **Regeling informatieverstrekking aan verzekeringnemers (Riav):** Toezicht op informatieverstrekking van verzekeraars aan consumenten via alle mogelijke kanalen
- **Regeling informatieverstrekking wet natura-uitvaartverzekeringsbedrijf (Riwn):** Toezicht op informatieverstrekking van natura-uitvaartverzekeraars aan consumenten via alle mogelijke kanalen
- **Financiële Bijsluiter:** Toezicht op naleving van de regelgeving van de Financiële Bijsluiter (FB), als onderdeel van de verplichte informatieverstrekking aan de consument bij aanbidding van complexe producten
- **Wet op het consumentenkrediet (Wck):** Toezicht op de naleving van de Wck- regelgeving door kredietverstrekkers en kredietbemiddelaars. Dit omvat onder andere het toezicht op reclame-uitingen uit hoofde van het Besluit kredietaanbiedingen (Bka).

De algemene doelstelling voor het toezicht op de wet- en regelgeving op het gebied van informatieverstrekking is drieledig. De 'financiële consument' dient goed geïnformeerd te zijn, maar draagt hierbij ook een eigen verantwoordelijkheid. Tegelijkertijd moet de informatieverstrekking van instellingen aan de consument juist en volledig zijn. Tot slot heeft het toezicht op informatieverstrekking tot doel de instellingen te houden aan de wet- en regelgeving.

Mede in aansluiting op de AFM jaaragenda besteedt de AFM in 2004 nadrukkelijk aandacht aan de overdracht van de normen, de verbeterde inschatting van de naleving van de normen en regels op het gebied van informatieverstrekking door financiële instellingen en de ontwikkeling van één toezichtstrategie en -aanpak op dit gebied.

Wte/Wtb: Internet krijgt extra aandacht, onder meer door het toenemende aantal aanbiedingen via dit medium. Bij iedere reclame-uiting beoordeelt de AFM ook de bijbehorende internetsite en

controleert steekproefsgewijs reclames op internet. De naleving van de regels door internetsites neemt in 2004 toe. Daarnaast waarschuwt de AFM tegen misleidende naamgeving van producten.

Bik: In 2004 besteedt de AFM aandacht aan het verifiëren van de naleving van de Bik-regelgeving via een steekproef. Het uitgangspunt is de indruk dat dit op grote schaal gebeurt. Uit de proef blijkt dat de naleving inderdaad goed is en dat het risico voor consument laag is wanneer dit niet het geval is.

Riav/Riwt: De nadruk in deze sector ligt op het bevorderen van de bekendheid met informatie-verstrekkingregels bij verzekeraars en de AFM als toezichthouder. Dit vindt plaats door de introductie van het bijdragemodel. In 2004 test 92 procent van de instellingen zichzelf aan de norm en uit een steekproef blijkt dat in alle gevallen wordt voldaan aan de Riav/Riwt. Door een standpunt in te nemen over en bloc-clausules in levensverzekeringen vergroot de AFM de transparantie over dit onderwerp dat in 2004 in de belangstelling staat.

Financiële Bijsluiter: De Financiële Bijsluiter is, naast het reguliere toezicht, onderwerp van een evaluatie die uitmondt in een advies aan het ministerie van Financiën. Dat gebeurt mede op basis van signalen uit de markt. Uit een tweetal steekproeven blijkt dat in circa 80% van de gevallen de FB's op juiste wijze worden verstrekt. De leesbaarheid laat echter vaak te wensen over. (zie kader)

Wck: De AFM richt zich op dit terrein op een aantal speerpunten, mede door de grote media-aandacht voor kredietaanbiedingen en de groeiende schuldenproblematiek onder consumenten. De AFM geeft invulling aan de normen voor advertenties voor krediet met 'hypothecaire zekerheid'. Deze krijgen in de Wfd, die in 2005 van kracht wordt, een formele grondslag. Bewustwording van Wck-regelgeving op het gebied van informatieverstrekking neemt toe, maar het aantal uitingen is overweldigend, zodat er nog altijd veel reclame-uitingen voorkomen die niet voldoen. Onderzoek naar het acceptatiebeleid van kredietverstrekkers wijst uit dat vergunninghouders beschikken over een deugdelijk beleid en voldoen aan de eisen. De voorlichting aan de consument over de gevolgen van geld lenen, krijgt vorm in de brochure 'Gaat u lenen?'.

> Financiële Bijsluiter

In 2004 evalueert de AFM de Financiële Bijsluiter. Deze evaluatie is bij de invoering van de regelgeving in juli 2002 door de minister van Financiën aangekondigd. Op grond van deze evaluatie komt de AFM met een aantal aanbevelingen voor een vernieuwde Financiële Bijsluiter. De Financiële Bijsluiter moet korter, leesbaarder en overzichtelijker worden. Ook wil de AFM in de nieuwe bijsluiter een grafische risico-indicator opnemen, die direct een beeld geeft van het risico van een ingewikkeld financieel product.

Conclusies uit de evaluatie zijn:

- consumenten, intermediairs en aanbieders staan achter de doelstellingen van de Financiële Bijsluiter;
- de overall-waardering voor de Financiële Bijsluiter is ronduit laag; effectiviteit en efficiency laten te wensen over;
- met een gemiddeld rapportcijfer van 6,5 geven consument de Financiële Bijsluiter een magere honorering;
- meer dan de helft van het publiek (54%) is in meerdere of mindere mate bekend met de Financiële Bijsluiter;
- de Financiële Bijsluiter realiseert een bereik van 74%: drie van de vier afnemers van een complex financieel product hebben de bijbehorende bijsluiter ontvangen;

Een eerste test van de vernieuwde Financiële Bijsluiter leidt tot positieve reacties. Circa 90% van de onderzochte groep geeft aan dat de vernieuwde bijsluiter een redelijk tot zeer goed beeld geeft van de risico's, kosten en rendementen van een ingewikkeld financieel product.

Prestatie-indicatoren		2004
Aantal toezichtonderzoeken, uitsplitsen naar type en toezichtterreinen, interpretaties, openbare waarschuwingen		<ul style="list-style-type: none"> - Wte/Wtb: 295 onderzoeken; thema onderzoek naar advertenties in tijdschriften. - BIK: steekproef onder 7 % instellingen - Riav/Riwt: steekproef onder 5 verzekeraars - Riav: onderzoek naar gebruik termijnen, mailing inzake en bloc bepalingen en mailing inzake bijdragemodel - FB: ruim 120 FB's beoordeeld; themaonderzoek naar beschikbaar stellen en themaonderzoek naar leesbaarheid. - Wck: 390 kredietaanbiedingen beoordeeld, onderzoek naar acceptatiebeleid - themaonderzoek naar advertenties in tijdschriften
Aantal geconstateerde overtredingen t.o.v. aantal onderzochte gevallen (alle toezichtterreinen)		<ul style="list-style-type: none"> - Wte/Wtb: 70% voldoet - BIK: obv steekproef geen fouten geconstateerd - Riav/Riwt: obv steekproef voldoet 100% - FB: veel FB's voldoen niet volledig. - Wck: ca 80% van de kredietaanbiedingen voldoet niet aan Bka.
Aantal sancties		<ul style="list-style-type: none"> - 10 aangiftes (Bka) - 1 aanwijzing obv de Wck
Aantal gehonoreerde bezwaarschriften		-
Doorlooptijd toezichtonderzoek		12 uur
Doorlooptijd themaonderzoek		Afhankelijk van onderwerp: gemiddeld 3 maanden

De kosten van deze taken bedroegen in 2004 (x1000 euro):	
toezicht Financiële Bijsluiter	656
toezicht Wck	1.055
overig Gedragtoezicht	897

1.2.3 Effectentypisch gedragstoezicht

Onder het taakgebied 'de relatie tussen vragers en aanbieders van financiële diensten en producten' valt ook het zogeheten effectentypisch gedragstoezicht (ETGT) op pensioenfondsen, verzekeraars, beleggingsinstellingen en kredietinstellingen die niet het effectenbedrijf uitoefenen. De regelgeving is grotendeels gelijk aan de effectentypische gedragsregels die al langer gelden voor effecteninstellingen en omvat het voorkomen van belangenverstremgeling, koersmanipulatie en het gebruik van voorwetenschap.

Na een overgangsregime wordt de regelgeving per 1 september 2004 van kracht. De nieuwe regelgeving kent een vrijstellingsregeling waardoor kleine instellingen en instellingen die het vermogensbeheer volledig uitbesteden zijn vrijgesteld van dit toezicht. Het uitgangspunt is in eerste instantie een groep van 2000 instellingen waarvan er naar schatting 1200 onder toezicht komen te staan. Dat aantal blijkt aanzienlijk lager uit te vallen. De AFM analyseert samen met het ministerie van Financiën of de vrijstellingsregeling voldoet en of daarmee het toezicht en de regelgeving wel voldoende effectief is. Uit een eerste analyse blijkt in ieder geval dat het verzamelen van relevante informatie zowel voor de instellingen als voor de AFM in verhouding veel inspanning kost.

De belangrijkste doelstelling in 2004 is de introductie van de AFM en ETGT bij de nieuwe onder toezicht staande instellingen en de daarbijbehorende overdracht van de nieuwe normen. De AFM geeft daarom presentaties bij vertegenwoordigende (koepel)organisaties en bij individuele instellingen. Vrijwel alle ruim 150 onder toezicht staande instellingen vullen voor het eerst het bijdragemodel in, de self-assessment die al langer in gebruik is bij het toezicht op de Wte en de Wtb. Uit de antwoorden op de vragen blijkt dat de instellingen bezig zijn met het implementeren van de regelgeving, maar nog veel regelingen moeten doorvoeren.

De kosten van deze taak bedroegen in 2004 (x1000 euro):	
effectentypisch gedragstoezicht	1.466

1.3 Kapitaalmarkt

De taak van de AFM bij de relatie tussen effectenuitgevende instellingen en beleggers en die tussen beleggers onderling heeft exclusief betrekking op effecten. Het gaat om toezicht op de zogeheten primaire markt en alles wat daarmee samenhangt zoals emissies, overnames en beursexits. Een deel van deze toezichttaken is in voorbereiding. Ook de bestrijding van handel met voorkennis en marktmanipulatie valt onder dit taakgebied.

De belangrijkste taken zijn het zorgen voor en het toezien op adequate noteringseisen voor effectenuitgevende instellingen aan gereguleerde effectenmarkten, op eisen omtrent de transparantie van ondernemingen bij het uitgeven van effecten (IPO's en andere emissies), op de doorlopende verplichtingen daarna (rapportages over de financiële positie van ondernemingen en het openbaar maken van voor beleggers relevante informatie), op eisen die marktmanipulatie verbieden en op eisen die worden gesteld aan openbare biedingen op effecten. Het gaat hier dus niet om effectendiensten als advisering, bemiddeling of vermogensbeheer; deze diensten vallen immers onder de relatie tussen vragers en aanbieders van diensten en producten.

Het taakgebied omvat in 2004 de volgende wettelijke taken:

- Toezicht op openbare biedingen op effecten (OBE)
- Toezicht op Wet melding zeggenschap (Wmz) en meldingen transacties door insiders
- Bestrijding van handel met voorwetenschap
- Toezicht op effectenuitgevende instellingen
- Toezicht op het toezicht van Euronext op effectenuitgevende instellingen met een notering aan deze beurs

In 2004 krijgt de AFM op dit gebied te maken met veel nieuwe regelgeving. De implementatie van de dertiende Europese richtlijn over de biedingsregels bij openbare biedingen op effecten start in 2003 en loopt in 2004 door. Bovendien beginnen de voorbereidingen in aanloop naar de wijziging van de regelgeving voor meldingen van belangen en transacties op basis van de Wmz en art. 46 e.v. Wte. Deze aanpassingen van de meldingsregelingen stuurt het ministerie van Financiën in 2004 naar de Tweede Kamer en treden naar verwachting in 2005 in werking.

Vanwege de implementatie van de Europese richtlijn Marktmissbruik bereiden Euronext en AFM de overdracht voor van het toezicht op de publicatie van koersgevoelige informatie door beursgenoteerde ondernemingen. De vermoedelijke ingangsdatum van de uitvoeringswetgeving schuift echter in diverse stappen op. Eind 2004 is de inschatting dat de wet augustus 2005 in werking treedt. Ook voor de Prospectusrichtlijn (zie hoofdstuk 2.1), met gevolgen voor 'buitenbeursprospectussen', treft de AFM voorbereidingen met Euronext voor de overdracht van het toezicht. De vermoedelijke ingangsdatum verschuift van begin 2005 naar juli 2005.

Tot slot neemt de AFM een systeem in gebruik om de door effecteninstellingen aan de AFM gemelde buitenbeurstransacties in genoteerde fondsen (art. 44 Nadere Regeling) beter toegankelijk te maken ten behoeve van onderzoek naar mogelijk ongewenst handelsgedrag. Instellingen melden nu via internet. Deze transacties ontsluit de AFM vooralsnog niet voor de markt vanwege het relatief geringe volume en de hoge kosten.

Buitenbeursemissies | De doelstelling is om in 2004 steekproefsgewijze controle te doen naar de volledigheid van prospectussen bij buitenbeursemissies. De controle vindt in deze plannen plaats op basis van risico-indicatoren. De AFM controleert tot dan toe prospectussen op volledigheid naar aanleiding van een klacht of een aanwijzing. Steekproeven leren echter dat de kwaliteit van prospectussen dermate onvoldoende is, dat selectieve, eigenstandige (volledigheids)controle wenselijk is. De AFM loopt hiermee vooruit op de wijzigingen voortvloeiend uit de nieuwe Europese Prospectusrichtlijn waarvan de implementatie staat gepland voor medio 2005. De controles leiden in enkele gevallen tot corrigerend en normoverdragend optreden. In 2004 start de AFM tevens met intensiever toezicht op buitenbeursprospectussen via het benaderen van (potentiële) kapitaalvragers en het volgen van media om emissies en overnames op te sporen.

Voorwetenschap | Begin 2004 is het uitgangspunt van de AFM dat de Europese richtlijn Markt-misbruik op 1 januari 2005 in werking treedt. De nieuwe wetgeving verenigt de delictomschrijving van handel met voorwetenschap. Tegelijkertijd krijgt de AFM ruimere informatiemogelijkheden. Het doel is om deze wijzigingen hand in hand te laten lopen met een algehele herbezinning van de aanpak. Na uitstel van de invoering van de nieuwe wetgeving, eerst naar 1 april 2005 en vervolgens naar het derde kwartaal, verschuift deze doelstelling naar 2005. In het verslagjaar vindt een tweetal bijzondere onderzoeken plaats die meer onderzoekscapaciteit vragen dan voorzien.

Wmz/Meldingsregeling | De AFM ontwikkelt vooruitlopend op de vernieuwde Wmz een systeem voor de elektronische afhandeling van meldingen. In vergelijking met de huidige Wmz neemt onder meer het aantal momenten van melden toe. Begin 2004 is de verwachting dat de wet binnen een jaar in werking treedt, maar dat moment staat door vertraging in het wetgevingsproces nu voor medio 2005 op de agenda.

Openbare biedingen op effecten | In 2004 evalueert de AFM volgens plan de bestaande regels voor openbare biedingen. Het is de bedoeling dat in voortgezette besprekingen met het ministerie van Financiën in de zogeheten kleine en grote tweede fase OBE deze taak met aanpassingen te maken krijgt, onder meer door inhoudelijke verandering van de biedingsregels en het betrekken hierin van de in december 2003 aangenomen dertiende Europese Richtlijn over dit onderwerp. Door gewijzigde prioriteitstelling door het ministerie werkt de AFM hier in 2004 echter slechts in laag tempo aan; de kleine en grote tweede fase staan eerst in 2005 respectievelijk 2006 op de agenda. De AFM voert daarom de controlestrategie voor OBE eerst in de loop van 2005 op basis van de nieuwe regels in.

Toezicht op toezicht beursgenoteerde effectenuitgevende instellingen | De AFM voorziet op dit gebied in 2004 een overdracht van verantwoordelijkheden en bevoegdheden door Euronext aan de AFM voor het einde van het jaar. Door uitstel van de invoering door het ministerie van Financiën temporeert de AFM niet alleen de voorbereiding, maar stelt Euronext ook de uitfasering uit. Dat laatste vraagt om een genuanceerde afstemming tussen partijen in de overgang van het tweedelijns toezicht door de AFM op het eerste lijns toezicht door Euronext naar het directe toezicht door de AFM zelf.

Prestatie-indicatoren		2004	2003
OBE	Aantal dossiers	24	15
	Aantal onderzoeken	5	3
	Aantal ontheffingen	6	8
	Aantal geconstateerde overtredingen	7	5
Wmz en meldingsregeling	Aantal meldingen	5931	5899
	Aantal onderzoeken	-	-
	Aantal geconstateerde overtredingen	42	-
	Aantal aangiftes	1	1
	Aantal boetes	1	-
Voorwetenschap	Aantal signalen	78	112
	Aantal onderzoeken	20	30
	Aantal aangiftes	2	6
Buitenbeursemissies	Aantal deponeringen (prospectussen, vrijstellingsregelingen en wederzijdse erkenningen)	673	817
	Aantal ontheffingen	*	8
	Aantal onderzoeken (art. 5)	-	4
	Aantal geconstateerde overtredingen:		8
	- deponeringsplicht prospectus		6
	- deponeringsplicht periodieke informatie		2
- volledigheid prospectus	3	-	
Aantal prospectussen op volledigheid getoetst	9	-	

De kosten van deze taken bedroegen in 2004 (x1000 euro):	
toezicht voorwetenschap	1.168
toezicht Wmz/ meldingsregeling Wte	835
toezicht effectenuitgevende instellingen	1.771
toezicht OBE	802
Tweede fase toezicht OBE	188
Ontheffingen primaire markt	12

* geen vergelijkende cijfers i.v.m. wetswijziging

> Algemene Rekenkamer

De Algemene Rekenkamer presenteert begin 2004 de conclusies van haar vervolgonderzoek naar rechtspersonen met een wettelijke taak, waarin ook enkele opmerkingen over de AFM zijn opgenomen. De AFM reageert naar aanleiding hiervan met de mededeling dat de bestaande (met het ministerie van Financiën) overeengekomen incompatibiliteitsregeling voor leden van de Raad van Toezicht, in combinatie met de verschoningsregeling uit het Reglement van de Raad, adequaat is om de onafhankelijkheid van de Raad van Toezicht te waarborgen.

In juni presenteert de Rekenkamer haar onderzoek naar de prestaties van de AFM op het gebied van oneerlijke effectenhandel. De hoofdconclusies van de Rekenkamer zijn:

- de AFM moet over meer beleidsinformatie beschikken, onder meer over de 'dark numbers', de inschatting van de totale omvang van oneerlijke effectenhandel, en de pakkans. Volgens de Rekenkamer zou er bij 3 à 4% van het handelsvolume sprake kunnen zijn van handel met voorwetenschap.
- er is intensiever toezicht nodig op de naleving van regelingen die een preventief karakter hebben, zoals compliance-regelingen, Chinese Walls en de meldverplichtingen bij openbare registers.
- het handhavingsbeleid van de AFM is afwachtend; er zouden ook 'at random controles' bij risicogroepen gehouden moeten worden.
- het sanctiebeleid van de AFM op het onderzochte terrein is niet voldoende effectief.
- zonnodig moet de AFM meer bevoegdheden krijgen om een pro-actief handhavingsbeleid en een effectief sanctiebeleid te kunnen voeren.

De AFM geeft in haar bestuurlijke reactie aan dat zij waar mogelijk haar voordeel zal doen met de aanbevelingen van de Rekenkamer, maar dat zij op een aantal belangrijke punten de analyse niet adequaat acht. Dit betreft met name de pakkans bij handel met voorwetenschap, het handhavingsbeleid en het sanctiebeleid.

1. Pakkans en 'dark numbers'. Het is uiteraard wenselijk over zoveel mogelijk beleidsinformatie te beschikken over oneerlijke effectenhandel, maar gezien de hierover beschikbare gegevens kan daarover slechts met de nodige reserves worden gesproken. Een hypothese van 3-4% beoordeelt de AFM niet als reëel, onder meer vanwege de hoge kwaliteit van de controle- en meldingsystemen in Nederland en vanwege het belang voor financiële instellingen om reputatieschade te voorkomen.
2. Het handhavingsbeleid van de AFM in brede zin is pro-actief. Via het 'bijdragemodel' en de risico-analyses spoort de AFM risico's bij onder toezicht staande instellingen immers ex ante op. Ten aanzien van mogelijke oneerlijke effectenhandel onderzoekt de AFM alle ontvangen signalen. Daarnaast gaat de AFM vervolg geven aan de suggestie om ook 'at random' controles naar mogelijke situaties van marktmisbruik uit te voeren.
3. Over de keuze tussen het bestuursrechtelijke en het strafrechtelijke sanctie-instrumentarium is stelselmatig overleg tussen AFM, OM en FIOD-ECD. Het sanctiebeleid bij overtredingen van de Wmz is effectief, zo blijkt uit het zeer geringe percentage recidive. Doel van de AFM is normconform handelen door marktpartijen en niet het bestraffen als zodanig.

De minister van Financiën geeft in zijn reactie aan dat het rapport aan waarde zou winnen als de Rekenkamer een verwijzing opneemt naar reeds lopende beleidsinitiatieven, waaronder de implementatie van de richtlijn Marktmisbruik, die de AFM nieuwe bevoegdheden en informatiebronnen geeft. Wat betreft de beleidsinformatie geeft hij aan dat het goed is dat de AFM prestatiegegevens produceert, maar dat ten aanzien van de 'dark numbers' de AFM niet kan worden gehouden het onmogelijke te presteren. Bij de beantwoording van Kamervragen over het rapport geeft de minister aan dat de Rekenkamer geen objectieve gegevens aangedraagt ter onderbouwing van de hypothese dat er bij 3-4% van het handelsvolume sprake zou kunnen zijn van handel met voorwetenschap. De gehanteerde methodiek, de verificatie van de antwoorden (in de door de Rekenkamer gehouden enquête) alsmede de weging van de antwoorden zijn niet door de Rekenkamer geopenbaard.

Over het beheer van registers verwijst de minister naar de op handen zijnde wijziging van de Wmz, op het feit dat transparantie in het kader van de bestrijding van marktmisbruik van toenemend belang is, maar dat de AFM een inspannings- en geen resultaatverplichting heeft om de registers en volledig en actueel te houden. In het kader van het sanctiebeleid wijst de minister onder meer op de nieuwe impuls die de samenwerking tussen de AFM en het OM na de onderzoeksperiode krijgt.

De te implementeren aanbevelingen van de Rekenkamer pakt de AFM in 2004 op. Ze besluit onder andere om 'overval-controles' bij instellingen te gaan houden met een korte aankondigingstermijn. Bij onderzoeken naar voorwetenschap zal –naast het opvolgen van alle interne en externe signalen– worden geëxperimenteerd met andere methoden gericht op het genereren van meer signalen. De AFM zal in brede zin onderzoek (laten) verrichten naar de 'dark numbers', voor zover hiervan een indicatie te geven is.

1.4 De financiële infrastructuur

Het toezicht van de AFM op de financiële infrastructuur bestrijkt de zogeheten secundaire effectenmarkt en richt zich op het effecten- en betalingsverkeer. Hieronder valt onder meer het toezicht op handelsmechanismen voor effecten die een beurserkenning nodig hebben. In het verlengde daarvan wordt in dit taakgebied tevens gekeken naar (buitenlandse) beurzen die een beroep doen op vrijstelling of ontheffing.

Het taakgebied omvat de volgende wettelijke taken:

- Toezicht op erkende effectenbeurzen
- Toezicht op effectenafwikkelingsystemen
- Toezicht op geldafwikkelingsystemen (in voorbereiding)
- Toezicht op marktpersoneel

1.4.1 Beurzen

De integratie van (IT-)systemen in de Euronext-groep krijgt in 2004 een vervolg met de overstap van Euronext Amsterdam naar het Britse Liffe-systeem voor de derivatenhandel. De AFM geeft voor deze overstap een verklaring van geen bezwaar af. Buitenlandse handelsplatforms richten zich op de handel in Nederlandse aandelen. De London Stock Exchange start haar Dutch Trading System en de Frankfurt Stock Exchange (onderdeel van Deutsche Börse AG) rondt de procedure bij de AFM af voor een soortgelijk initiatief. In beide gevallen adviseert de AFM aan het ministerie van Financiën dat op basis van adequaat toezicht in eigen land deze beurzen een ontheffing krijgen.

In 2004 dienen nieuwe platforms zich aan die handel faciliteren in producten die indirect effecten zijn, zoals termijnmarkten in gas, electriciteit, en mogelijk de rechten om CO₂ uit te stoten. Ook op het gebied van effecten dienen zich nieuwe alternatieve platforms aan, nog zonder concreet resultaat. Bij het toezicht op marktpersoneel neemt het aantal vergunninghouders af door concentratie. Bovendien valt de komst van nieuwe handelaren voor eigen rekening uit het buitenland op.

Toezicht op erkende effectenbeurzen

Voor het toezicht op marktmechanismen rolt de AFM een op maat gemaakte controlestrategie uit en ontvangt de antwoorden op het speciaal toegesneden bijdragemodel. In 2005 zal op basis hiervan een aanzienlijk deel van de toezichtwerkzaamheden worden gepland, in nauwe coördinatie met collega-toezichthouders op Euronext.

In samenhang met de implementatie van de herziening van de richtlijn Beleggingsdiensten (MiFID) maakt de AFM een begin met een algemeen toezichtkader voor beurzen en andere handelsplatforms. Dit vordert met mate omdat de afronding van de richtlijn en nadere regelgeving pas later in 2004 plaatsvindt. Hierdoor beschikt de AFM bij de behandeling van vraagstukken over beurserkenning voor platforms voor niet-traditionele effecten (energie, CO₂-emissierechten) nog niet over het gewenste toezicht- en toetsingskader.

De AFM adviseert positief aan het ministerie van Financiën over de verlening van een beurserkenning aan Endex N.V. dat een platform start voor de handel in termijncontracten in elektriciteit in Nederland. Deze beurs gaat in december 2004 van start. Een passend toezichtmodel en controlestrategie implementeert de AFM in 2005.

De AFM adviseert positief aan het ministerie omtrent de benoeming van een kandidaat voor de functie van CFO in de Managing Boards van Euronext Amsterdam N.V. en van Euronext N.V.

Prestatie-indicatoren		2004	2003
Beurzen	Aantal adviezen beurserkenning	1	-
	Aantal adviezen beursotheffing	2	3
	Ingediende notificaties van vrijgestelde ISD regulated services	3	
	Aantal beoordeelde Euronext- reglementswijzigingen	4	
	Aantal toetsingen beleidsbepalers	7	
	Aantal verleende vvgb's	2	
	Marktpersoneel		
Aantal vergunninghouders	128	155	
Aantal onderzoeken	5		
Aantal geconstateerde overtredingen	1		

De kosten van deze taken bedroegen in 2004 (x1000 euro):	
toezicht beurzen	1.089
beurserkenning/ontheffing	451

1.4.2 Clearing, settlement, depository en betalingsverkeer

De AFM houdt toezicht op de effectenafwikkelingsystemen, te weten LCH.Clearnet S.A. en Euroclear Nederland. De doelstellingen voor het toezicht op Clearing, Settlement, Depository & Betalingsverkeer zijn op het gebied van toezichtuitvoering voornamelijk het waarborgen van een praktische en doelmatige manier van afwikkeling van transacties. Bovendien heeft het toezicht tot doel het vermijden van systeemrisico ter handhaving van de stabiliteit van het financiële systeem als geheel. Deze criteria zijn door AFM en de Nederlandsche Bank samen gehanteerd bij het in 2004 uitgevoerde reguliere toezicht.

In 2004 voert de AFM volgens planning een aantal projecten uit. De belangrijkste projecten in het reguliere toezicht zijn de toetsing van de migratie van LCH.Clearnet SA en Euroclear Nederland naar een nieuw settlementsysteem, de herstructurering van de Euroclear Groep en de geplande verdere uitbesteding van diensten door Euroclear Nederland aan groepsmaatschappij Euroclear S.A. in Brussel. Ook toetst de AFM in 2004 de afwikkeling van transacties aan Endex, een nieuwe beurs voor energiederivaten, in het kader van de gevraagde erkenning met een daarbij behorende Toezichtskader Endex Clearing en Settlement.

De AFM toetst een voorstel van Euroclear Nederland om haar toelatingsregels zodanig te verruimen dat ook effectenininstellingen zich rechtstreeks kunnen aansluiten bij het centraal instituut, wat meer in lijn ligt met internationale usances en een bijdrage kan leveren aan efficiency. Ook houdt de AFM zich bezig met toetsingen op het gebied van de administratie van CF-effecten en ziet zij toe op de naleving van de eisen die de wet stelt aan de vermogensscheidingsregels bij bewaring van effecten die niet de bescherming van de Wet giraal effectenverkeer genieten.

Internationaal neemt de AFM deel aan overlegorganen over het toezicht op effectenafwikkelingsystemen, zoals het Coordination Committee on Clearing Euronext en het Settlement Committee Euronext, en werken de toezichthouders in ESCB/CESR aan aanscherping van de door CPSS/IOSCO geformuleerde Recommendations for Securities Settlement Systems.

De kosten van deze taak bedroegen in 2004 (x1000 euro):	
toezicht CSD/betalingsverkeer	673

1.4.3 Toezicht Marktpersoneel:

De AFM voert volgens plan de nieuwe controlestrategie inclusief bijdragemodel in. Hoewel het aantal vergunninghouders 'Marktpersoneel' volgens verwachting afneemt, neemt het belang van toezicht op iedere individuele instelling voor de markt toe. Ook stelt de AFM kaders vast om nieuwkomers uit het buitenland, die op de Nederlandse markt (Euronext Amsterdam) actief willen worden, voor toelating te toetsen.

De AFM maakt, zoals voorgenomen in de beleidsagenda, een blauwdruk voor aanpassingen in het huidige toezichtkader voor handelaren voor eigen rekening, lettend op de veranderende omstandigheden in het beurzenlandschap door de overgang naar schermenhandel en de steeds

De kosten van deze taak bedroegen in 2004 (x1000 euro):	
toezicht marktpersoneel	359

verdergaande internationalisering. Vervolgens concludeert de AFM dat het opportuun is met de verdere uitwerking in te spelen op de Europese richtlijn MiFID die relevante eisen stelt aan marktpersoneel en in de tweede helft van 2004 is vastgesteld.

1.5 Integriteit

Het borgen en bevorderen van het vertrouwen in de financiële markten is een van de strategische doelstellingen van de AFM. Niet-integer gedrag van financiële instellingen of van cliënten van die instellingen, zoals bijvoorbeeld het gebruik van financiële instellingen voor het witwassen van criminele gelden, kunnen dit vertrouwen ernstige schade toebrengen. Dat geldt ook voor illegale praktijken als het aantrekken van particulier vermogen zonder de vereiste vergunning, het verkopen van dubieuze producten of het telefonisch aanbieden van effecten(diensten). Het integriteitstoezicht vindt plaats op de verschillende terreinen waarop de AFM actief is.

1.5.1 Witwasbestrijding

De AFM is belast met het toezicht op de naleving van de Wet identificatie bij dienstverlening (Wid) en de Wet melding ongebruikelijke transacties (Wmot) door de effecten- en beleggingsinstellingen en de assurantietussenpersonen, voorzover deze bemiddeling verlenen bij levensverzekeringen. De Wid en de Wmot beogen het witwassen van criminele gelden tegen te gaan en te bestrijden. De onder toezicht staande instellingen moeten transacties die verband zouden kunnen houden met witwassen onder de aandacht van de justitiële instanties brengen, met name het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties, zodat door de opsporingsinstanties kan worden opgetreden in verband met witwaspraktijken en de daaraan verbonden criminele activiteiten.

Een belangrijk onderdeel van de taken van de AFM op het gebied van witwasbestrijding is het tegengaan van de financiering van terrorisme. Op basis van de Sanctiewet en Verordeningen van de Europese Unie moeten instellingen tegoeden bevroren van personen en entiteiten die gerelateerd zijn aan terrorisme en om die reden op de door de Europese Unie samengestelde lijst zijn geplaatst. In dit kader is de AFM belast met het toezicht op naleving van de financiële paragraaf van de Sanctiewet 1977 door de effecten- en beleggingsinstellingen.

De AFM overlegt in 2004 met het ministerie van Financiën over imperfecties in de Wid en de Wmot. Het ministerie past naar verwachting in 2005 de wetten aan en voorziet ze van de mogelijkheid tot het nemen van bestuurlijke maatregelen.

De AFM is niet de enige toezichthouder op de naleving van de Wid- en Wmot-verplichtingen. Op 15 maart 2004 start op initiatief van de AFM een periodiek overleg waaraan het Bureau Financieel Toezicht, De Nederlandsche Bank en de toezichtafdeling van de FIOD-ECD meedoen. Naast interpretatiekwesaties bespreken de deelnemers in dit overleg ook aspecten van handhaving. Sinds november neemt ook het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties deel aan het overleg.

De AFM stelt in 2004 operationele onderzoeken in bij effecten- en beleggingsinstellingen en assurantietussenpersonen. Deze controles moeten een beeld geven van de mate van naleving, maar ook de zichtbaarheid van de toezichthouder vergroten. Bij een aantal effecteninstellingen stelt de AFM onderzoeken in naar aanleiding van signalen over witwassen. Deze onderzoeken leiden tot rapportages en in enkele gevallen tot een melding aan het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties, omdat de feiten duiden op witwassen.

De nieuwe doelgroep assurantietussenpersonen krijgt hoge prioriteit omdat de verwachting is dat deze groep weinig bekend is met de Wid- en Wmot-regelgeving. Bovendien hebben de onderzoeken tot doel een beeld te krijgen van de risico's bij tussenpersonen en de groep kennis te laten maken met toezichthouder AFM, in aanloop naar de in werking treding van de Wet financiële dienstverlening. Uit de eerste resultaten blijkt dat er een risico bestaat dat via tussenpersonen

geld kan worden witgewassen en dat de groep onvoldoende op de hoogte is van de Wid en Wmot en de naleving van deze wetten.

Voor het toezicht op de naleving van de Sanctiewet ontwikkelt de AFM in samenwerking met het ministerie van Financiën en DNB een solide juridische grondslag. In overleg met onder meer het ministerie van Financiën en DNB is bezien op welke wijze een efficiëntere aanpak van de bestrijding van terrorismefinanciering kan worden opgezet. De vermindering van de administratieve lasten is daarbij een punt van aandacht. In samenwerking met DNB werkt de AFM aan een op de Sanctiewet gebaseerde nadere regeling, die een meer solide basis moet vormen voor het toezicht.

In het kader van de bestrijding van de financiering van terrorisme vinden regelmatig wijzigingen van internationale regelingen plaats (VN-Resoluties en EU-Verordeningen). De AFM informeert de instellingen via een circulaire en de AFM-website. Bovendien is via de website de lijst van de Europese Commissie met aan terrorisme gerelateerde personen en entiteiten, de CFTSL-lijst, te raadplegen.

Prestatie-indicatoren	2004
Gestarte operationele onderzoeken i.v.m. de Wid en de Wmot bij assurantietussenpersonen	78
Operationele onderzoeken i.v.m. signalen van witwassen bij effecten- en beleggingsinstellingen	18

De kosten van deze taak bedroegen in 2004 (x1000 euro):	
witwasbestrijding	1.325

1.5.2 Illegale Financiële Activiteiten

De AFM draagt met het opsporen en aanpakken van illegale financiële activiteiten bij aan het bevorderen van een goede werking van de markt en het borgen van het vertrouwen in de markt, twee doelstellingen van het toezicht op de financiële markten. Deze taak valt onder 'Integriteit'.

Het aantal illegale financiële activiteiten neemt in de jaren 2000-2002 flink toe. De pakkans is te laag en het aantal illegale aanbiedingen in de markt neemt in 2003 nog steeds toe. Door de koersdalingen op de beurs in 2000 groeit in de jaren 2001-2003 het segment beleggers dat oog heeft voor alternatieve beleggingen in de jaren. Illegale aanbieders voorzien de markt van dubieuze producten, waarbij ze hoge rendementen beloven.

Een intensivering van het toezicht op het uitgeven van effecten zonder deponering van een prospectus en strengere handhaving zorgen in die categorie voor een aanzienlijke toename van het aantal aangiften en aanwijzingen en leiden tot gedwongen terugbetalingen aan onvoldoende ingelichte beleggers. Ook de nieuwe taken van de AFM op het gebied van kredietverlening en beleggingsfondsen dwingen tot een herziening van de beleidsagenda.

Een andere belangrijke ontwikkeling is de voortgaande snelle opkomst van internet. Omdat illegale aanbieders steeds vaker dit medium gebruiken om hun producten aan beleggers aan te bieden, is een intensivering van het internettoezicht nodig.

Op de beleidsagenda voor 2004 staat het voornemen om de opsporing van Wte-gerelateerde illegale activiteiten adequater te laten plaatsvinden. De AFM jaaragenda 2004 benadrukt daarbij efficiëntie, effectiviteit, een hoger werktempo en het uitvoeren van ondersteunende maatregelen. Voortgaande standaardisering en het vaker gebruikmaken van alternatieve opsporingstechnieken moeten zorgen voor een snellere en effectievere repressie van illegale financiële activiteiten.

De AFM stelt zich bovendien tot doel het internettoezicht uit te laten groeien tot een adequaat en effectief opsporingsmechanisme en toezichtinstrument en het verder uitbouwen van de opsporing van illegale activiteiten op het gebied van kredietverschaffing en beleggingsfondsen, nieuwe taken voor de AFM.

De AFM treedt harder op tegen de illegale verkoop van beleggingen. Zij schakelt vaker en sneller Justitie in, waarschuwt het publiek vaker tegen (buitenlandse) instellingen die ongevraagd

effecten of effectendiensten aanbieden ('cold calling') en legt meer boetes op aan effecteninstellingen dan in de voorgaande jaren. De AFM constateert dat de zwaardere overtredingen zich vaak voordoen bij uitgevende instellingen, waarbij vaak sprake is van commune delicten. De AFM onderzoekt deze instellingen zeer intensief en dat leidt tot een substantieel hoger aantal voorstellen tot het doen van aangifte. Het strengere beleid ten aanzien van tussenpersonen leidt tot meer dan een verdubbeling van het aantal doorhalingen van registraties in het Wte-register. De AFM concludeert op basis van de resultaten van de aanpak van illegale financiële activiteiten dat de pakkans waarschijnlijk toeneemt.

De AFM start in het tweede kwartaal van 2004 met de aanpak van de bemiddeling in scheepvaart- en film-CV's. Bemiddeling van instellingen bij deze producten is een vergunningplichtige activiteit. Het aanpakken van deze activiteiten leidt tot enige commotie in de markt. Instellingen zijn al enkele jaren in de veronderstelling dat het een ongereguleerde activiteit betreft en hebben dan ook moeite om te accepteren dat dit niet het geval is. Een uitgebreide overdracht van normen zorgt ervoor dat de actieve marktpartijen zich bewust zijn van de regels.

Een succesvol preventief beleid kan de omvang van de groep potentiële slachtoffers van illegale aanbieders van financiële producten en diensten minimaliseren. Om meer aandacht te geven aan de illegale financiële activiteiten in de markt profileert de AFM zich op dit terrein nadrukkelijk in de media.

Prestatie-indicatoren	2004	2003	2002	2001
Genomen maatregelen en sancties				
Voorstel tot het doen van aangifte	29	12	9	11
effecteninstellingen	17	8	3	1
uitgevende instellingen	11	4	4	10
beleggingsinstellingen	1	-	2	nvt
Doorhalingen registratie cliëntenremisier	28	6	2	nb
Voorstel voor het geven van last onder dwangsom	8	1	nb	nb
Het geven van een aanwijzing	5	1	nb	nb
Voorstel tot het geven van boete	4	1	4	4
effecteninstellingen	4	1	3	-
uitgevende instellingen	-	-	1	4
Voorstel tot het doen van publicatie	16	11	3	6
Aantal gestarte onderzoeken naar illegale instellingen				
effecteninstellingen	233	165	nb	nb
uitgevende instellingen	72	23	nb	nb
beleggingsinstellingen	17	19	nb	nvt
Wck-instellingen	12	7	nb	nvt
Overig	39	-	nb	nvt

>

Prestatie-indicatoren		2004	2003	2002	2001
Aantal afgeronde onderzoeken		339	220	200*	181
	effecteninstellingen	221	197	-	-
	uitgevende instellingen	49	12	-	-
	beleggingsinstellingen	15	9	-	nvt
	Wck-instellingen	15	2	-	nvt
	Overig	30	0	-	-
Gemiddelde doorlooptijd van de afgesloten onderzoeken		123 dagen	149 dagen	-	-
Aantal geconstateerde overtredingen t.o.v. aantal afgesloten onderzoeken (alle toezicht-terreinen, exclusief internettoezicht)		80%*	80%*	-	-
Aantal onderzoeken ter plaatse		2	1	-	-
	effecteninstellingen	0	1	-	-
	uitgevende instellingen	2	0	-	-
Internettoezicht; aantal beoordeelde sites		9031	3500	nvt	nvt
Aantal geconstateerde overtredingen t.o.v. aantal onderzochte gevallen		0,5%	0,5%	nvt	nvt
Signaleren en doorgeven overtredingen Wtk 1992 en Wtv 1993	Kredietinstellingen en (rechts-)personen die gelden aantrekken	24	9	nvt	nvt

* Dit percentage is hoger dan het percentage genomen maatregelen en sancties t.o.v. het aantal afgeronde onderzoeken.

De reden is dat lichte eerste overtredingen veelal worden afgedaan met een waarschuwing.

2. Toezichtvoorbereiding

prof. dr. mr. F. van der Wel RA:

»Een onder toezicht staande instelling
moet vertrouwen hebben in zijn toezichthouder.
En de toezichthouder moet dat vertrouwen en respect verdienen.«

prof. dr. mr. F. van der Wel RA

voorzitter NIVRA

'We hebben een aantal jaren geleden al ingezien dat extern toezicht in onze branche nodig is. Zelfregulering is prima uit oogpunt van maatschappelijke efficiëntie, maar biedt te weinig waarborgen naar de samenleving het schept onvoldoende vertrouwen. Je hebt een externe toezichthouder nodig om dat vertrouwen toe te voegen. Voor de geloofwaardigheid van het accountantsberoep én voor het vertrouwen in de financiële markt is het dus goed dat er extern toezicht door de AFM komt.

We hebben als NIVRA wel gezegd: komen er niet heel veel taken bij de AFM terecht? We hebben kritiek geuit op het feit dat zowel het toezicht op accountants als het toezicht op financiële verslaggeving bij de AFM terechtkomen, die taken moeten goed gescheiden blijven omdat ze in elkaars vaarwater komen. Dat kan de AFM nog vrij gemakkelijk regelen, want het toezicht op accountants en verslaggeving moet nog grotendeels worden ingericht. Als we even voorbijgaan aan het bezwaar van het gecombineerde toezicht op accountants en verslaggeving, dan denk ik dat de AFM goed geëquipeerd kan worden om het toezicht uit te voeren.

Nieuw toezicht wordt echter ook als bedreiging ervaren. De natuurlijke reactie is: ze moeten niet te veel macht krijgen. Dat roep je ook om een 'overkill' aan toezicht van je af te houden. Je hoort ook vaak: de AFM wordt te machtig, ze moet niet zelf een marktpartij worden of helemaal gaan bepalen wat er in een markt gaat gebeuren. Dat is waarschijnlijk ook niet de ambitie van de AFM, maar dat wordt wel zo gepercipieerd.

De argwaan tegenover een teveel aan macht is inherent aan het toezicht, daar moet de AFM rekening mee houden. Neem bijvoorbeeld de manier waarop de AFM iets naar buiten brengt of in de publiciteit optreedt. Je zou er over na moeten denken of dat wel de verstandigste manier is. Als de AFM bijvoorbeeld in een interview iets zegt over de 'impairment-test', dan komt ze niet eerst naar het NIVRA en de kantoren toe om te zeggen dat daar een probleem zit. Nee, er wordt gewoon geroepen: 'accountants zijn niet goed voorbereid op IFRS', een opmerking waar ik het absoluut niet mee eens ben, maar die je wel in de verdediging drukt. Zeker, het waarderen van bezittingen is lastig, maar je hoeft accountants niet via de pers te overtuigen.

De mogelijkheden voor goed overleg zijn er. Het overlegplatform van de AFM voor de Wet toezicht accountantsorganisaties heeft goed gefunctioneerd het afgelopen jaar. Dat is een goed gremium voor discussie, niet de krant want die weg wekt verzet. Een onder toezicht staande instelling moet vertrouwen hebben in zijn toezichthouder. En de toezichthouder moet dat vertrouwen en respect verdienen.

Ik zie daarbij overeenkomsten met ons eigen vak. Een accountant moet er ook voor zorgen dat hij goed functioneert bij een klant. Dat betekent dat je goed controleert, maar ook dat je bij kritiek je boodschap goed voor het voetlicht moet krijgen. Als je te veel vanaf de kansel staat te praten, dan komt dat niet over. Dat betekent dus dat je als accountant een vorm moet kiezen voor je commentaar die begrijpelijk is, die 'geaccepteerd' wordt door de klant en waar de klant vervolgens ook naar handelt. Dat moet de AFM natuurlijk ook doen. Een toezichthouder wordt gemakkelijk streng gevonden. 'Ze vinden niks goed', wordt al snel gezegd. Dat is een natuurlijke reactie, dat krijg je nooit helemaal weg. Er zal altijd spanning zijn tussen 'ja, het is goed dat er een toezichthouder is' en '...maar het is wel vervelend dat die kritisch is'. Dat is een situatie die je nooit oplost, maar die je wel beheersbaar moet houden.

Door de ontwikkeling van (inter)nationale wetgeving vormt de voorbereiding van nieuwe taken een substantieel deel van de activiteiten van de AFM. In 2004 is een groot aantal nieuwe taken in voorbereiding. De AFM wordt in 2005 toezichthouder op een aantal gebieden waar nu nog geen onafhankelijk wettelijk toezicht bestaat. Onder voorbereiding rekent de AFM tevens consumentenresearch. Ook het onderzoek naar brede ontwikkelingen die risico's vormen of bijdragen aan het toezicht valt hieronder.

De AFM heeft in het verslagjaar 2004 de volgende nieuwe taken in voorbereiding die voortvloeien uit de volgende wetten:

Toezicht financiële dienstverlening	Wet financiële dienstverlening (Wfd)
Toezicht beleggingsobjecten	Wet financiële dienstverlening (Wfd) of Wet op financieel toezicht (Wft) deel 3
Toezicht accountants	Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta)
Toezicht financiële verslaggeving	Wet toezicht financiële verslaggeving (Wtfd)
Toezicht op emissies	Implementatie Prospectusrichtlijn in Wte / Wft deel 3
Toezicht marktmisbruik	Implementatie richtlijn Marktmisbruik in Wte / Wft deel 3
Toezicht clearinginstellingen	Wft deel 3
Toezicht betalingsverkeer	Wft deel 4

Bij het vaststellen van de begroting voor 2004 gaat de AFM uit van de hieronder genoemde inwerkingstredingsdata. Voor de meeste van die data geldt dat ze door veranderingen in het wetgevingstraject in de loop van 2004 zijn aangepast.

	Planning bij begroting 2004	Planning eind 2004*
Toezicht financiële dienstverlening (Wfd)	1 juni 2004	1 mei 2005
Toezicht beleggingsobjecten (Wfd of Wft)	niet voorzien	1 mei 2005 of 1 jan 2006**
Toezicht accountants (Wta)	1 januari 2005	1 juli 2005
Toezicht financiële verslaggeving (Wtfd)	1 juli 2004 (Jaarverslagen 2004)	1 november 2005 (Jaarverslagen 2005)
Toezicht op emissies (implementatie prospectusrichtlijn)	1 juli 2005	1 juli 2005
Toezicht marktmisbruik (implementatie richtlijn)	12 oktober 2004	1 augustus 2005
Toezicht clearinginstellingen (aanvankelijk via aparte wet; nu via Wft deel 3)	1 maart 2005	1 januari 2006
Toezicht betalingsverkeer (Wft deel 4)	1 januari 2006	1 juli 2006

* het gaat om de data zoals ze eind 2004 bekend zijn, op het moment van publicatie kunnen deze zijn veranderd.

** afhankelijk van de keuze van het ministerie om de taak op te nemen in de Wfd danwel de Wft

Door het opschuiven van nieuwe wetgeving krijgt de AFM de kans om beter overleg te voeren met de betrokken stakeholders en om de controlestrategie gedegener voor te bereiden. Werving van personeel schuift veelal in de tijd op om extra kosten te vermijden.

Bij het voorbereiden op de aanvaarding van de nieuwe taken hanteert de AFM de volgende standaard projectfasering:

- 1. Functionele analyse (visievorming op nieuwe taak):** hierbij worden vragen beantwoord als: Wat is het (hogere) doel van het toezicht; welke rol hebben partijen; waar liggen de risico's; wat kan aan de markt worden overgelaten, etc.
- 2. Advisering ministerie van Financiën bij tot standkoming wet- en regelgeving:** op basis van het bovenstaande wordt het ministerie gevraagd en ongevraagd advies gegeven bij het opstellen van wetteksten.
- 3. Ontwikkelen van de controlestrategie:** hierbij wordt bepaald hoe de AFM controle uit wil voeren om de beste verhouding tussen kosten en effect te creëren.
- 4. Opbouwen van de organisatie met bijbehorende ondersteunende systemen:** op basis van de controlestrategie wordt de juiste organisatorische invulling bepaald en worden ondersteunende systemen ontwikkeld.
- 5. Testen en trainen:** in een beschermde omgeving wordt ervaring opgedaan met het nieuwe toezicht en wordt vastgesteld of de opgestelde controlestrategie werkt.
- 6. Uitvoeren toezicht onder verhoogde managementaandacht:** gedurende een periode nadat de AFM verantwoordelijk is geworden voor het nieuwe toezichtsterrein, wordt het nog apart gehouden van het andere lopende toezicht opdat het meer managementaandacht krijgt en om eventuele restpunten op te kunnen lossen.

Per taak staan hier de belangrijkste lopende projectactiviteiten, bij de start en de afsluiting van 2004.

	Belangrijkste projectactiviteiten per 1 januari 2004	Belangrijkste projectactiviteiten per 31 december 2004
Toezicht financiële dienstverlening	1. Functionele Analyse 2. Wet- en regelgeving	3. Controlestrategie 4. Organisatie en systemen
Toezicht beleggingsobjecten	-	1. Functionele Analyse 2. Wet- en regelgeving
Toezicht accountants	1. Functionele Analyse 2. Wet- en regelgeving	3. Controlestrategie 4. Organisatie en systemen
Toezicht financiële verslaggeving	1. Organisatie en systemen 2. Testen en trainen	4. Organisatie en systemen 5. Testen en trainen
Toezicht op emissies	2. Wet- en regelgeving	3. Controlestrategie 4. Organisatie en systemen
Toezicht marktmisbruik	1. Functionele Analyse 2. Wet- en regelgeving	3. Controlestrategie 4. Organisatie en systemen
Toezicht clearinginstellingen	1. Functionele Analyse	2. Wet- en regelgeving
Toezicht betalingsverkeer	1. Functionele Analyse	1. Functionele Analyse

2.1 Toezicht financiële dienstverlening

De Wet financiële dienstverlening (Wfd) stelt gedragsnormen vast voor vele vormen van financiële dienstverlening, zoals het aanbieden, bemiddelen en adviseren van financiële producten. Dit heeft tot gevolg dat een grote categorie van instellingen onder toezicht zal komen te staan, naar verwachting ongeveer 2.000 aanbieders en 13.000 bemiddelaars en adviseurs. De Tweede Kamer neemt de Wfd op 5 oktober aan, maar het ministerie van Financiën geeft het Besluit financiële dienstverlening (Bfd) in december in consultatie. De AFM past de voorbereiding van het toezicht en het werven van personeel aan de vertraging van de wetgeving aan.

Uitgangspunt bij het ontwikkelen van het toezicht is dat de controletaak effectief is en dat de kosten proportioneel zijn met het toezichtdoel. Om dit te bereiken richten marktpartijen een stichting op met als doel door zelftoezicht een effectieve bijdrage te leveren aan het naleven van de normen van de Wfd. De AFM en de stichting in oprichting onderzoekt of kwaliteitsborgers in de markt de naleving van de Wfd kunnen borgen zodat een reductie van de toezichtinspanning van de AFM bij de aangesloten financiële dienstverleners mogelijk is. De AFM bereidt in 2004 een grote inspanning voor op het gebied van communicatie en voorlichting om zowel aan consumenten als aan financiële dienstverleners te communiceren wat de normen van de Wfd zijn en hoe ze die effectief kunnen naleven. De AFM automatiseert het vergunningverleningproces om de kosten van een vergunning te minimaliseren.

De AFM zet het doorlopend toezicht sterk risicogeorieënterd op om met een relatief beperkt aantal controlebezoeken te volstaan. Daarbij kiest de AFM er bewust voor het toezicht met beperkte middelen van start te laten gaan, om eerst een goed inzicht in de markt te verwerven en de omvang van de problematiek te bepalen.

De AFM overlegt in 2004 binnen het Platform Financiële Dienstverlening intensief met de marktpartijen over de invulling van de lagere regelgeving. In samenwerking met de marktpartijen onderzoekt de AFM wat de impact van de Wfd op dienstverleners is en voert een kosten-baten analyse uit. Dit vormt de basis voor het advies aan het ministerie over de lagere regelgeving. Daarbij is bewust gekozen voor open invulling van de normen, om de kosten van de naleving van de Wfd te beperken. Nader overleg leidt tot een forse reductie van de door de markt geprojecteerde nalevingslasten. Marktpartijen benoemen op basis van het advies van de Commissie Klachteninstituut Financiële Dienstverlening een projectleider om te komen tot één centraal loket voor klachtenafhandeling en om de harmonisatie van geschillenregelingen te begeleiden.

		Mate waarin projectfase is afgerond	Planning ten tijde van begroting 2004	Realisatie ultimo 2004
De kosten van deze taak bedroegen in 2004 (x1000 euro):		Functionele analyse	100%	100%
toezicht financiële	2.245	Wet- en regelgeving	100%	90%
dienstverlening		Controlestrategie	100%	90%
		Organisatie en Systemen	100%	40%
		Testen en Trainen	100%	20%

2.2 Toezicht beleggingsobjecten

De Wet financiële dienstverlening introduceert het begrip beleggingsobjecten om geïndividualiseerde producten zoals teakhout-investeringen, die momenteel buiten de reikwijdte van het financiële toezicht vallen, te reguleren. De concept-Wft rekt de definitie van het beleggingsobject verder op om ook alle niet-verhandelbare waardebewijzen te omvatten. Hiermee brengt de wetgever tevens de soortgelijke effecten onder toezicht die momenteel buiten de reikwijdte van het effectenbegrip uit de prospectusrichtlijn vallen, maar die onder de Wet toezicht effectenverkeer wel gereguleerd zijn.

De AFM adviseert oorspronkelijk geen nieuw toezicht voor beleggingsobjecten in te voeren om te voorkomen dat er een schijnzekerheid ontstaat voor de consument, waarbij uiteraard helder gecommuniceerd dient te worden dat dergelijke beleggingsobjecten niet onder toezicht staan. In de AFM jaaragenda 2004 staat deze nieuwe taak dan ook niet.

In 2004 voert de AFM een ruwe inventarisatie uit van de risico's die te verwachten zijn bij beleggingsobjecten en start een onderzoek om de diverse beleggingsobjecten in beeld te krijgen. Op basis van deze risico's adviseert de AFM het ministerie van Financiën over minimale eisen voor het houden van adequaat toezicht op de beleggingsobjecten en de reikwijdte van de definitie van het beleggingsobject. Naar aanleiding van dit advies besluit het ministerie tot een toezichtmodel voor beleggingsobjecten met de volgende kernelementen: deskundigheid en betrouwbaarheid van bestuurders, prospectus en financiële bijsluiter, jaarrekening met accountantscontrole (waaruit de belegger dient te kunnen opmaken of de voorgespiegelde verwachtingen nog reëel zijn) en doorzichtigheid van de organisatiestructuur.

		Mate waarin projectfase is afgerond	Planning ten tijde van begroting 2004	Realisatie ultimo 2004
De kosten van deze taak bedroegen in 2004 (x1000 euro):		Functionele analyse	Niet gepland	30%
toezicht beleggingsobjecten	1	Wet- en regelgeving	Niet gepland	10%
		Controlestrategie	Niet gepland	0%
		Organisatie en Systemen	Niet gepland	0%
		Testen en Trainen	Niet gepland	0%

2.3 Toezicht accountants

In juni 2004 neemt de Tweede Kamer het wetsvoorstel in behandeling voor het toezicht op accountant-organisaties. De Wta wijst de AFM aan als beoogd toezichthouder. In de jaaragenda 2004 gaat de AFM uit van de inwerkingtreding van de Wta en daarmee het toezicht op 1 januari 2005. Doordat de behandeling van de wet door de Tweede Kamer enige vertraging oploopt, treedt de Wta naar verwachting per 1 juli 2005 in werking.

De jaaragenda omvat als doelstelling het vaststellen en het nader uitwerken van de toezichtstrategie, het operationaliseren van het vergunningverleningsproces en het adviseren van het ministerie van Financiën over de nadere invulling van de lagere regelgeving bij de Wta.

Om deze doelstellingen te behalen, gaat onder voorzitterschap van de AFM het Platform Toezicht Accountsorganisaties van start. Het platform, dat bestaat uit marktpartijen en onafhankelijke deskundigen, adviseert de AFM over de toezichtstrategie waarin de voorgenomen samenwerking met de inspecties van de beroepsorganisaties (NIVRA en NOvAA) en de samenwerkende registeraccountants en accountants-administratieconsulenten (SRA) centraal staat. De AFM vangt in het najaar van 2004, mede op basis van het uitgebrachte advies, aan met de nadere uitwerking en operationalisering van de toezichtstrategie en het vergunningverleningsproces. In 2005 werkt de AFM de operationalisering verder uit door de ontwikkeling van ondersteunende systemen zoals het register en het bijdragemodel. Het platform adviseert de AFM eveneens over de invulling van de lagere regelgeving. Eind september 2004 brengt de AFM haar advies, in belangrijke mate gebaseerd op het advies van het platform, uit aan het ministerie van Financiën.

Mate waarin projectfase is afgerond	Planning ten tijde van begroting 2004	Realisatie ultimo 2004
Functionele analyse	100%	100%
Wet- en regelgeving	100%	80%
Controlestrategie	100%	65%
Organisatie en Systemen	100%	15%
Testen en Trainen	100%	0%

De kosten van deze taak bedroegen in 2004 (x1000 euro):	
toezicht accountants	1.606

2.4 Toezicht financiële verslaggeving

Op 1 november 2005 treedt naar verwachting de Wet toezicht financiële verslaggeving (Wtfdv) in werking. Daarmee gaat de AFM toezicht houden op jaarverslagen, jaarrekeningen en overige gegevens van in Nederland gevestigde beursgenoteerde ondernemingen.

De AFM jaaragenda 2004 gaat uit van een inwerkingtreding van de wet op 1 januari 2005. Er is sprake van vertraging tot november 2005, waardoor de AFM toezicht gaat houden op boekjaren startend op of na 1 januari 2005. Voor 2004 is voorzien in het ontwikkelen en testen van het toezichtconcept en de risico-analyse methodologie, en de ontwikkeling van de benodigde ondersteunende IT-systemen. Het feit dat de AFM in de toekomst de handhaving via een civiele rechtsgang afdwingt, is nieuw voor de organisatie en oefent daarmee in testsituaties.

Tevens vindt in 2004 de voorbereiding plaats van het pre-toezicht. In overleg met de vertegenwoordigende organisatie VNO/NCW besluit de AFM in 2005 de jaarrekeningen van 2004 reeds te onderzoeken op de wijze zoals dat zal plaatsvinden onder het aanstaande toezicht. Het doel is om zowel de markt als de AFM voor te bereiden op het toezicht.

Door vertraging in het wetstraject vertraagt de AFM de verdere opbouw van capaciteit van deze nieuwe taak om de opstartkosten van deze nieuwe taak zoveel mogelijk te beperken. Met uitzondering van het ontwikkelen van de laatste IT-systemen, die de AFM voor de ontwikkeling van

alle nieuwe taken oppakt, en de test-fase, doorloopt de AFM de projectfasen in hoofdlijnen volledig.

De kosten van deze taak bedroegen in 2004 (x1000 euro):		Mate waarin projectfase is afgerond	Planning ten tijde van begroting 2004	Realisatie ultimo 2004
toezicht financiële	1.916	Functionele analyse	100%	100%
verslaggeving		Wet- en regelgeving	100%	95%
		Controlestrategie	100%	95%
		Organisatie en Systemen	100%	80%
		Testen en Trainen	100%	40%

2.5 Toezicht op emissies

De doelstellingen voor de ontwikkeling van toezicht op emissies volgens de AFM jaaragenda 2004 betreffen advisering van het ministerie van Financiën over de implementatie van de Prospectusrichtlijn (uiterlijk juli 2005), ontwikkeling van beleid met betrekking tot de wijze van goedkeuring van het prospectus en de rol van de AFM na goedkeuring van het prospectus en operationalisering van het prospectustoezicht, inclusief de ontwikkeling van een procedure voor de overgang van het toezicht op beursemissies van Euronext Amsterdam naar de AFM.

Gedurende 2004 adviseert de AFM het ministerie van Financiën bij de totstandkoming van wet- en regelgeving voor de implementatie van de Prospectusrichtlijn. Tevens ontwerpt de AFM de hoofdlijnen van de toezichtstrategie en maakt een begin met proefdraaien. Een belangrijk onderdeel van de toezichtstrategie vormt de invulling van het begrip goedkeuring, de toets naar de volledigheid, begrijpelijkheid en consistentie van het prospectus.

In het kader van een ordelijke overdracht van het emissietoezicht op beursgenoteerde effecten vindt in 2004 periodiek overleg plaats met Euronext Amsterdam. In dit overleg bespreken de AFM en Euronext mogelijke knelpunten met betrekking tot de overdracht en de toekomstige wijze van samenwerking.

De kosten van deze taak bedroegen in 2004 (x1000 euro):		Mate waarin projectfase is afgerond	Planning ten tijde van begroting 2004	Realisatie ultimo 2004
toezicht op emissies	1.104	Functionele analyse	100%	100%
		Wet- en regelgeving	90%	80%
		Controlestrategie	70%	70%
		Organisatie en Systemen	60%	60%
		Testen en Trainen	40%	40%

2.6 Toezicht marktmisbruik

De Europese richtlijn Marktmisbruik kent een datum van inwerkingtreding van 12 oktober 2004. De Wet marktmisbruik behelst voor de AFM twee nieuwe toezichtstaken; toezicht op marktmanipulatie en toezicht op de publicatie van koersgevoelige informatie. Invoering van de richtlijn via nationale wetgeving heeft verstrekkende gevolgen. Zo gaat het directe toezicht op openbaarmaking van koersgevoelige informatie door beursgenoteerde ondernemingen van Euronext Amsterdam naar de AFM over en wordt marktmanipulatie voor het eerst een strafbaar feit. Door vertraging bij de wetgeving is de verwachting dat de Wet marktmisbruik in augustus 2005 in werking treedt.

In 2004 is er meer voorbereidingstijd, die de AFM onder andere besteedt aan het adviseren van het ministerie van Financiën over de wet- en regelgeving inzake marktmisbruik, en aan het verder operationaliseren van de toezichtstaken door het ontwikkelen van een controle- en handhavingstrategie, het opzetten van een adequate organisatie en het opzetten van IT-systemen. Op het gebied van het toezicht op de publicatie van voorwetenschap en het toezicht op marktmanipulatie rondt de AFM de functionele analyse af. Hiervoor brengt de AFM onder meer een bezoek aan diverse marktpartijen en buitenlandse toezichthouders. Daarnaast start de AFM met het opstellen van een risicogestuurde controlestrategie. Hierin bepaalt de AFM hoe ze haar toezicht wil uitvoeren om de beste verhouding tussen kosten en effect te creëren.

De AFM geeft, mede op basis van de concept-controlestrategie, invulling aan de organisatorische opzet van de nieuwe taak. Het uiteindelijke toezicht op marktmisbruik wordt organisatorisch ingebed binnen het bredere cluster van toezicht op de kapitaalmarkten, waaronder het reeds bestaande toezicht op handel met voorwetenschap. Vooruitlopend op de daadwerkelijke toezichtuitvoering start de AFM met 'droogzwemmen' aan de hand van een aantal specifieke casusposities.

Mate waarin projectfase is afgerond	Planning ten tijde van begroting 2004	Realisatie ultimo 2004
Functionele analyse	100%	100%
Wet- en regelgeving	100%	75%
Controlestrategie	100%	50%
Organisatie en Systemen	100%	50%
Testen en Trainen	100%	25%

De kosten van deze taak
bedroegen in 2004 (x1000 euro):

toezicht marktmisbruik/ marktmanipulatie	1.351
---	-------

2.7 Toezicht clearinginstellingen

Het ministerie van Financiën trekt medio 2004 het wetsvoorstel in voor het directe toezicht door AFM en DNB op clearinginstellingen. De voor clearinginstellingen relevante gedragsregels komen in het derde deel van de Wft. De Wft en daarmee het directe toezicht op clearinginstellingen treedt naar verwachting 1 januari 2006 in werking. In de AFM jaaragenda 2004 is uitgegaan van 1 januari 2005. De AFM jaaragenda 2004 omvat de volgende doelstellingen: verdere specificatie van de toezichtnormen in nadere regelgeving en de ontwikkeling en implementatie van de controlestrategie.

Om dit te realiseren formuleert de AFM in 2004 gedragstypische normen voor clearinginstellingen. Deze normen hebben betrekking op het waarborgen van de toegang tot clearinginstellingen, voldoende transparantie over de toelatingseisen van een clearinginstelling, de vereiste zorgvuldige dienstverlening aan de (vrijwel altijd professionele) cliënt, de adequate en tijdige informatievoorziening aan de cliënt omtrent risicoposities en tenslotte op marktintegriteit. De AFM ontwikkelt in 2004 bovendien een controlestrategie voor het gedragtoezicht op clearinginstellingen.

De kosten van deze taak bedroegen in 2004 (x1000 euro):	
toezicht clearinginstellingen	128

Mate waarin projectfase is afgerond	Planning ten tijde van begroting 2004	Realisatie ultimo 2004
Functionele analyse	100%	100%
Wet- en regelgeving	90%	75%
Controlestrategie	90%	75%
Organisatie en Systemen	50%	5%
Testen en Trainen	0%	0%

2.8 Toezicht betalingsverkeer

De Wft omvat ook het toezicht met betrekking tot de infrastructuur van de financiële markten. Door deze nieuwe wet komen de infrastructuren van de financiële markten, waaronder effectenafwikkelingsystemen en betalingssystemen, onder direct toezicht. De verwachte inwerkingtreding van dit deel van de Wft is 1 juli 2006, de voorbereidende handelingen staan voor 2005 op de agenda.

De AFM en DNB werken in 2004 aan de vormgeving van het toezicht op de infrastructuur van de financiële markten en de taakverdeling tussen AFM en DNB op dit gebied. Dit toezicht zal de gehele financiële infrastructuur omvatten, zodat de AFM naast het gedragtoezicht op effectenafwikkelingsystemen ook het gedragtoezicht op betalingssystemen (Interpay) uit gaat voeren.

De kosten van deze taak bedroegen in 2004 (x1000 euro):	
toezicht betalingsverkeer	79

Mate waarin projectfase is afgerond	Planning ten tijde van begroting 2004	Realisatie ultimo 2004
Functionele analyse	100%	85%
Wet- en regelgeving	50%	20%
Controlestrategie	50%	30%
Organisatie en Systemen	0%	0%
Testen en Trainen	0%	0%

2.9 Strategische Analyse

De AFM werkt in een dynamische omgeving die continu in verandering is. Vele externe ontwikkelingen beïnvloeden de financiële wereld in het algemeen en het toezicht daarop in het bijzonder. De AFM volgt deze ontwikkelingen door onderzoek en analyse.

Gedragtoezicht op pensioenfondsen

Het ministerie van Sociale Zaken geeft begin 2004 aan te overwegen het gedragtoezicht op pensioenfondsen toe te wijzen aan de AFM. Als vervolg hierop maakt de AFM een verkennende analyse van de mogelijkheden van het gedragtoezicht op pensioenfondsen. Daarnaast voert de AFM gesprekken met het ministerie van Sociale Zaken, DNB, diverse pensioenkoepels en externe deskundigen. Eind 2004 besluit het ministerie het gedragtoezicht op pensioenfondsen onder te brengen bij de AFM. Dit toezicht is in het bijzonder gericht op de informatieverstrekking door de pensioenuitvoerder. In 2005 zal de nieuwe taak door de AFM samen met de andere belanghebbenden verder uitgewerkt worden.

Risico en Bijdrage Methodologie

In 2004 maakt de AFM voor het eerst gebruik van een door haar ontwikkelde Risico en Bijdrage Methodologie (RBM). Het doel van de methodologie is om op een gestructureerde manier in een vroegtijdig stadium risico's voor en bijdragen aan de doelstellingen van de AFM te onderkennen. De RBM richt zich met name op ontwikkelingen die individuele markten of instellingen overstijgen. De AFM signaleert in 2004 een aantal ontwikkelingen:

Het groeiende aanbod van hedge funds aan particuliere beleggers;

Hedge funds worden in toenemende mate aan particuliere beleggers aangeboden. De maatschappelijke effecten van hedge funds nemen hierdoor toe. Eind 2004 start de AFM een verkennend onderzoek naar de gedragstypische effecten van hedgefunds met als doel mogelijke beleids- of toezichtimplicaties vast te stellen.

Het sterk groeiende aanbod van vastgoed-CV's en maatschappen;

De markt voor vastgoedmaatschappen en CV's maakt een grote groei door. Het aantal aanbieders neemt toe evenals het aantal nieuwe beleggers. Niet alle beleggers lijken zich voldoende bewust te zijn van de risico's. Op het gebied van informatieverstrekking constateert de AFM dat er duidelijke verbeteringen zijn te realiseren. Daarnaast is er sprake van integriteitsrisico in deze markt. De AFM kondigt in 2004 aan om in 2005 een themaonderzoek te doen naar deze beleggingsproducten.

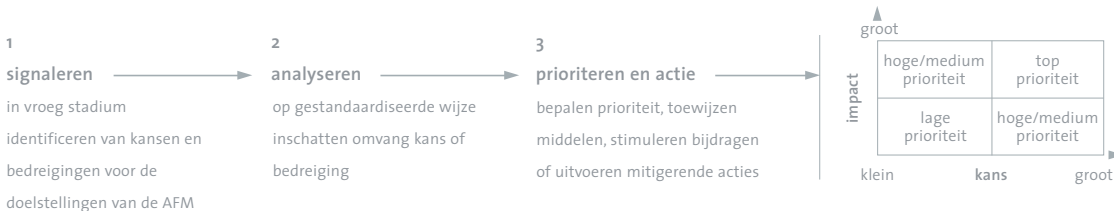
De mogelijkheid van een potentiële (sterke) rentestijging;

Het renterisico krijgt in vergelijking tot beleggingsrisico weinig aandacht. Consumenten met hypotheek of leningen met een variabele rente kunnen echter in grote problemen raken als de rente (plotseling) stijgt. Een sterke rentestijging heeft bovendien zijn weerslag op de als 'veilig' gepercipieerde obligatiemarkt. De AFM doet hier in 2004 een verkennend onderzoek naar.

De sterke toename in het aanbod van garantieproducten.

Met de negatieve ontwikkelingen van de beurzen neemt de verkoop van garantieproducten een grote vlucht. Door de complexiteit van de constructies en het gebrek aan transparantie hebben naar verwachting veel beleggers geen realistische verwachtingen van het rendement en de risico's die verbonden zijn aan deze producten. De AFM voert in 2005 nader onderzoek uit naar garantieproducten in het kader van het themaonderzoek producten.

De Risico- en Bijdrage analyse Methodologie bestaat uit 3 onderdelen:

2.10 Consumentenresearch

Om de ontwikkelingen op de consumentenmarkt te volgen, verricht de AFM continu onderzoek naar deze markt. Dit loopt uiteen van gedrag van consumenten en de psychologie van de besluitvorming bij de aanschaf van financiële producten tot productontwikkelingen en mediabestedingen van financiële instellingen. De resultaten dragen bij aan de verbetering van het toezicht en geven inzicht in het handelen van de financiële consument.

De AFM doet, zoals reeds vermeld in de vorige paragraaf, in 2004 onderzoek naar het risico dat consumenten lopen bij een stijgende rente. Dat komt voort uit de constatering dat de rente een relatief laag peil bereikt en tegelijkertijd de schuldenproblematiek onder consumenten groeit. De AFM levert tevens een bijdrage aan de evaluatie van de Financiële Bijsluiter door middel van consumentenonderzoek. Bovendien voert de AFM in 2004 een segmentatie-onderzoek uit om onderscheid te maken tussen verschillende consumenten en hun omgang met financiële producten.

2.11 Beleidsontwikkeling

De AFM valt als zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) onder de politieke verantwoordelijkheid van de minister van Financiën die de belangrijkste opdrachtgever is. Er is sprake van regulier beleidsoverleg met het ministerie omdat de AFM het ministerie onder meer adviseert bij het ontwikkelen van nieuwe wet- en regelgeving.

Wet op het financieel toezicht (Wft)

Een van de belangrijkste ontwikkelingen voor de AFM in de relatie met het ministerie van Financiën is de hervorming van de financiële toezichtwetgeving en daarmee het onderbrengen van bestaande toezichtwetten in de Wet op het financieel toezicht (Wft). De Wft omvat de bestaande toezichtwetten Wte 1995, Wtb, Wck, Wtk 1992, Wtv, alsmede de nog vast te stellen Wfd. De nieuwe wet zorgt voor een verankering van het functionele toezichtmodel waarbij een verdeling is gemaakt tussen het gedrags- en prudentieel toezicht.

In het verslagjaar legt het ministerie het conceptwetsvoorstel ter consultatie voor aan de AFM. De AFM levert expertise bij het formuleren van conceptteksten. Daarbij gaat het onder meer om de taakstelling van de AFM, de samenwerkingsbepalingen tussen toezichthouders (met name ten aanzien van effectenkredietinstellingen), de betrokkenheid van consumentenorganisaties bij het Adviserend Panel van Marktpartijen ten aanzien van de begroting en het kunnen publiceren van overtredingen. Het advies over het prudentiële deel richt zich op de consistentie tussen de verschillende delen van de Wft en de scheiding tussen het gedragstoezicht en het prudentiële toezicht. Ook is de AFM betrokken bij de afbakening van het begrip beleggingsobjecten en de discussie over het daarvoor noodzakelijke toezichtregime. De AFM doet suggesties om de administratieve lasten en overige nalevingskosten te verminderen van de regelgeving die bij de verdere uitwerking van de Wft aan de orde komt. Het algemeen deel van de Wft komt in augustus 2004 bij de Tweede Kamer. Het prudentiële deel en het gedragsdeel worden in 2005 aan de Tweede Kamer gestuurd.

Corporate governance

Op het gebied van corporate governance werkt de AFM in 2004 mee aan een functionele analyse van de mogelijkheden voor corrigerend optreden bij wangedrag van bestuurders. Omdat het ministerie in 2004 prioriteit geeft aan de voorbereiding van de Wft en andere wetstrajecten die verband houden met de AFM, agendeert de AFM dit onderwerp voor de tweede helft van 2005. De AFM geeft in 2005 tevens het toezicht op de code Tabaksblat vorm.

Verlaging administratieve en nalevingslasten

In 2003 stelt het kabinet zich als doel om rijksbreed de administratieve lasten voor bedrijven en burgers met 25 procent te verlagen ten opzichte van 31 december 2002. Met administratieve lasten worden in AFM-verband de kosten van rapportageverplichtingen bedoeld. Het ministerie van Financiën, de financiële toezichthouders en de branche komen in 2003 met reductievoorstellen voor de financiële toezichtregelgeving; gedeeltelijke implementatie daarvan volgt in 2004.

Een voorbeeld hiervan is de verlaging van de frequentie waarmee instellingen het bijdragemodel moeten indienen bij de AFM. Omdat de invoering van nieuwe wet- en regelgeving in 2003 en 2004 leidt tot nieuwe administratieve lasten is er in 2004 tevens onderzoek naar aanvullende reductievoorstellen. Die richten zich met name op de mogelijkheid voor instellingen om meer informatie op elektronische wijze aan de toezichthouders te verstrekken; waar mogelijk worden deze voorstellen in 2005 geïmplementeerd. In aanvulling op het onderzoek naar de reductie van administratieve lasten zijn de AFM, DNB en een aantal brancheverenigingen in het najaar van 2003 een onderzoek gestart naar de totale kosten zoals die worden gemaakt bij de naleving van wet- en regelgeving over integere bedrijfsvoering, AO/IC, zorgplicht en insiders. Dit onderzoek is eind 2004 afgerond. De voorstellen die hier uit voortkomen leiden tot een kostenreductie van 25 procent of meer.

3. Nationale en internationale samenwerking

dr. A.W.A. Boot:

»De AFM moet in haar activiteiten proberen
zich boven de partijen te plaatsen.«

dr. A.W.A. Boot

hoogleraar UvA

'Ik denk dat iedereen het belang onderschrijft van de AFM. Samen met het belang van de financiële markten en het toezicht daarop. Want waar het om gaat, is dat het belang van de AFM door iedereen wordt onderschreven en in het bijzonder het belang van de financiële markten en het toezicht daarop.

Het belang van de AFM is de laatste jaren alleen maar groter geworden: ieder schandaal op de financiële markten heeft keer op keer de AFM belangrijker gemaakt, met als consequentie dat er keer op keer meer taken bij de AFM zijn komen te liggen.

De AFM staat tegelijkertijd in het heetst van de strijd. Ze kan niet rustig achterover zitten zoals de Nederlandsche Bank. DNB ontleent zijn reputatie aan de geheimzinnigheid rondom het monetaire beleid en het systeemrisico van het financiële systeem. Dat stelt haar als prudentieel toezichthouder in staat bijna in het geheim te opereren. Want als er gevraagd wordt om 'accountability', dan kan DNB zich beroepen op de vertrouwelijkheid van de informatie.

De AFM is daarentegen een jonge toezichthouder met een veelheid van in het oog springende taken. Dat staat in geen verhouding tot DNB. Bij gedragstoezicht is het tevens zo dat iedere keer als iemand iets verkeerd doet, er van de AFM wordt verwacht dat er iets aan gedaan wordt. En als ze iets doet, is er altijd weer iemand die roept dat de AFM het verkeerd doet. De AFM zit dus in het heetst van de strijd, is daarom automatisch onderdeel van de dagelijkse discussie en kan daardoor moeilijker boven de partijen staan.

De AFM moet in de gaten houden dat reputatie voor een deel vastzit aan mystiek. Ze moet in haar activiteiten proberen zich boven de partijen te plaatsen. Wel zul je verantwoording af moeten blijven leggen. Ook DNB zal dat overigens in toenemende mate moeten. Mystiek alleen is niet langer voldoende, omdat verantwoording afleggen veel te maken heeft met transparantie. Bij 99 van de 100 organisaties is de transparantie onvoldoende. Men is in eerste instantie bezig met het eigen werk. Hoe kun je van een organisatie als de AFM, waar allerlei nieuwe taken op af komen, waar men alle energie probeert te steken in het goed opzetten van die organisatie, verwachten dat ze hun legitimiteit en het afleggen van verantwoording naar de buitenwereld de juiste prioriteit geeft? Maar het moet wel!

Het heffingensysteem kan daar bijvoorbeeld ook een positieve rol bij spelen. Het is, los van de kritiek erop, een instrument om tot een betere verantwoording te worden gedwongen. Juist omdat marktpartijen betalen voor de AFM, word je als AFM gedwongen verantwoording af te leggen. Het systeem is natuurlijk niet ideaal. Op het moment dat een marktpartij in de gaten gehouden wordt door een toezichthouder, dan moet je erg uitkijken dat een marktpartij omdat hij de toezichthouder betaalt geen invloed gaat uitoefenen op het toezicht. Dat betalen suggereert bijna dat de marktpartijen iets te zeggen moeten hebben over de controleur, maar, zoals iedereen begrijpt, dat mag dus zeker niet.

Het verhaal is eigenlijk simpel: hoe meer macht je hebt, hoe meer verantwoording je moet afleggen. Verantwoorden is het rechtvaardigen van het hebben van macht.'

De AFM werkt nauw samen met nationale en internationale toezichthouders en partners om haar doelstellingen te realiseren. Het belang van deze nationale en internationale samenwerking neemt toe. Nationaal is er sprake van intensieve samenwerking in de Raad van Financiële Toezichthouders en het tripartiete overleg tussen met het Functioneel Parket en FIOD-ECD. Tevens is de AFM deelnemer en secretaris van het Financieel Expertise Centrum. Internationaal is de AFM sterk vertegenwoordigd in het Committee of European Securities Regulators (CESR), dat een belangrijke rol heeft in het proces van convergentie van het financiële toezicht in Europa, en de International Organization of Securities Commissions (IOSCO) die wereldwijd wordt beschouwd als de 'standard setter' voor het effectentoezicht. In dit hoofdstuk bespreken we eerst de voornaamste ontwikkelingen op het gebied van de nationale samenwerking; vervolgens kijken we naar de internationale samenwerking.

3.1 Raad van Financiële Toezichthouders (RFT)

De Raad van Financiële Toezichthouders (RFT) houdt in 2004 op te bestaan. De opheffing van de RFT volgt op de fusie tussen de Pensioen- & Verzekeringskamer (PVK) en DNB op 15 november. Het nieuwe convenant tussen DNB en de AFM continueert de samenwerking tussen de toezichthouders. Vanaf september 2003 tot en met het tijdstip waarop de RFT in 2004 is opgeheven, is het - roulende - voorzitterschap van de RFT in handen van prof. dr. A. Schilder RA, directeur van DNB. De RFT komt in het verslagjaar drie maal bijeen. De RFT boekt de volgende resultaten:

Integriteitstoezicht

In 2004 maakt de RFT goede vorderingen op het belangrijke onderwerp integriteitstoezicht. De Raad rondt de evaluatie van de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing af en publiceert op 19 april de geheel gewijzigde Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing. Met ingang van 15 maart 2004 maken de toezichthouders gebruik van een geheel vernieuwd vragenformulier voor betrouwbaarheidsonderzoek, dat elektronisch kan worden ingevuld en verzonden. Vanaf 1 januari 2004 gelden nieuwe regels op het gebied van integere bedrijfsvoering. Het gaat hierbij om onderwerpen als het tegengaan van belangenverstremming, het voorkomen van betrokkenheid bij strafbare feiten of bij handelingen die in het maatschappelijke verkeer als onaanvaardbaar worden beschouwd, dan wel dat door de relatie met cliënten het vertrouwen in de financiële onderneming wordt geschaad. De regelingen op het gebied van integere bedrijfsvoering zijn een uitvloeisel van de actualisering en harmonisatie van de financiële toezichtswetten die met ingang van 1 december 2003 van kracht is geworden.

Met het ministerie van Justitie en het Openbaar Ministerie maken de toezichthouders in 2004 nadere afspraken over de tijdige afhandeling van informatieverzoeken in het kader van betrouwbaarheidstoetsingen. Hierbij speelt de verwachte toestroom van informatieverzoeken, in verband met de inwerkingtreding van de Wet toezicht trustkantoren en de komende Wta en Wfd, een rol.

Convenant DNB en AFM

Op 15 november 2004 tekenen de president van DNB en de voorzitter van de AFM het nieuwe convenant dat de samenwerking tussen DNB en AFM regelt. Dit convenant dient tevens als kader voor het bestuurlijk overleg tussen de beide toezichthouders na het opheffen van de RFT. Het convenant komt tot stand na de evaluatie van het eerdere convenant tussen DNB/PVK en de AFM van september 2002. Het nieuwe convenant sluit nog nadrukkelijker aan bij de huidige functionele toezichtsverdeling, die van prudentieel- en gedragstoezichthouder. Naast afspraken omtrent de informatie-uitwisseling rond het proces van vergunningverlening, besteedt het convenant aandacht aan het toezichtproces. Het convenant maakt een onderscheid tussen algemene- specifiek prudentiële- en specifiek gedragstypische elementen van de bedrijfsvoering. De vergunningverlenende toezichthouder (DNB voor kredietinstellingen; AFM voor effecten- en beleggingsinstellingen) houdt toezicht op de voor hem specifieke aspecten en de algemene aspecten van de bedrijfsvoering. De AFM houdt hierbij toezicht op de specifieke gedragstypische

aspecten zoals cliëntenadministratie, vermogensscheiding, klachtenafhandeling, cliëntenbenadering en informatieverstrekking, 'chinese walls', misbruik voorwetenschap, koersmanipulatie, belangenverstrengeling en compliance. Het te verwachten effect van het nieuwe convenant op de toezichtwerkzaamheden van de AFM is meer en betere afstemming tussen DNB en de AFM en een duidelijke afbakening van het wederzijdse werkkerrein. Het gevolg hiervan voor de onder toezicht staande instellingen is meer duidelijkheid over de taakverdeling tussen de beide toezichthouders.

3.2 Tripartiete overleg

Een van de doelstellingen van de AFM in 2004 betreft het harder optreden tegen de illegale verkoop van beleggingen en kredietverlening door vaker en sneller justitie in te schakelen. Om dit optreden mogelijk en efficiënt te maken, vindt afstemming plaats in het tripartiete overleg tussen het Functioneel Parket, FIOD-ECD en de AFM.

Het gaat om zaken die volgens de AFM via het strafrechtelijk traject dienen te worden afgedaan of waarbij een keuze ten aanzien van een strafrechtelijke of bestuursrechtelijke aanpak gemaakt moet worden. Ook voorwetenschapszaken zijn onderdeel van dit overleg. Genoemde partijen maken in 2004 voor de eerste keer afspraken over de aanpak van overtredingen van de Wck. De samenwerking met het Functioneel Parket en de FIOD/ECD verloopt voorspoedig, zoals onder meer blijkt uit de aanpak van een zogeheten 'boilerroom'. De nauwe samenwerking brengt met zich mee dat actief kan worden opgetreden tegen deze 'boilerroom' doordat alle betrokken partijen binnen zeer korte termijn capaciteit vrij maken voor deze actie; de actie is succesvol.

3.3 Het Financieel Expertise Centrum (FEC)

Het FEC is een samenwerking van het Openbaar Ministerie, de politie Amsterdam-Amstelland, het Korps Landelijke Politiediensten, de Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst, de FIOD/ECD, de Belastingdienst, DNB en de AFM. Het doel van het FEC is het leveren van een bijdrage aan de integriteit van de financiële sector mede door samenwerking.

Op 15 maart 2004 tekenen de in het FEC samenwerkende organisaties het convenant 'Herstructurering FEC', waarmee het FEC zich opsplitst in een FEC-secretariaat en een Selectieoverleg. Het convenant beoogt een versterkte taakuitoefening van de deelnemers, onder andere op het gebied van uitvoering van en bijstand aan opsporingsonderzoeken. Een ander onderdeel is het gezamenlijk in beeld brengen van mogelijke overtredingen van normen die voor de financiële sector gelden en die niet volledig door de afzonderlijke participanten kunnen worden onderkend.

Verder voorziet dit convenant in de instelling van een FEC-Raad waarin alle deelnemende instanties met een vertegenwoordiger op bestuurlijk niveau zitting hebben. De FEC Raad vormt het besluitvormende orgaan van het FEC en staat onder voorzitterschap van de voorzitter van de AFM, mr A.W.H. Docters van Leeuwen. Hij is benoemd voor de periode van 1 jaar. Het FEC secretariaat is ondergebracht bij de AFM, de FEC Raad stuurt het verband aan. Het FEC secretariaat ondersteunt de FEC Raad en de gezamenlijke projectgroepen. De projectgroepen brengen aan de FEC-Raad aanbevelingen uit ten aanzien van te nemen handhavings- of vervolgingsmaatregelen, regelgeving of te voeren beleid. In 2004 starten in deze vorm drie projecten onder leiding van respectievelijk de AIVD, de Belastingdienst en de AFM.

De kosten van deze taak
bedroegen in 2004 (x1000 euro):
Financieel Expertise Centrum 962

Bij de herstructurering van het FEC is de ambitie uitgesproken om het FEC een operationeel karakter te geven. Dat betekent dat de deelnemers in het FEC naar aanleiding van concrete casussen onderzoek verrichten en aanbevelingen uitbrengen, of handavings- of vervolgingsmaatregelen initiëren. De inwerkingtreding van de Wet actualisering en harmonisatie financiële toezichtwetten verruimt de mogelijkheden om in FEC verband informatie uit te wisselen. In 2004 hebben ook de internationale ontwikkelingen op het gebied van terrorisme en terrorismebestrijding invloed op de operationalisering van het FEC. De FEC Raad besluit om onderwerpen over de bestrijding van terrorismefinanciering op te pakken.

3.4 CESR

Actieve deelname door de AFM aan internationale overlegorganen blijft in belang toenemen. Een gestaag groeiend deel van de financiële toezichtwetgeving komt voort uit keuzes die op Europees maar ook op mondiaal niveau worden gemaakt.

Naast het voorzitterschap van CESR, dat sinds 2001 wordt bekleed door de bestuursvoorzitter van de AFM, participeert de AFM in alle twintig werkgroepen van CESR. Het werkprogramma van CESR beslaat in 2004 voornamelijk zes mandaten van de Europese Commissie, verdeeld over vijf werkgebieden. Een mandaat is een officieel verzoek van de Europese Commissie om technisch advies ten behoeve van nadere detaillering van een richtlijn. Dit technisch advies door toezichthouders is de kern van de 'Lamfalussy-benadering' die in 2001 is ingevoerd ter vereenvoudiging van het Europees besluitvormingsproces.

Het gaat om de Markets in Financial Instruments Directive (MiFID), de Transparantie-richtlijn, de gelijkwaardigheid van verschillende verslaggevingstandaarden, en de UCITS-richtlijn over beleggingsfondsen, en kredietbeoordelingsbureau's. Twee eerdere mandaten rondt CESR begin 2004 af, namelijk de adviezen over de richtlijn Marktmissbruik en de Prospectusrichtlijn. Deze zijn door de lidstaten geaccepteerd in de vorm van implementierichtlijnen- en verordeningen.

In 2004 werkt CESR intensief om de Europese Commissie tijdig te voorzien van adviezen over de nieuwe richtlijn voor markten voor financiële instrumenten, de MiFID. Eind juni verzoekt de Europese Commissie CESR om binnen één jaar te adviseren over de richtlijn Transparantie, waarover in mei in Brussel politieke overeenstemming wordt bereikt. Deze richtlijn bevat voorschriften over de publieke informatie waaraan beursgenoteerde bedrijven in de EU zich moeten houden. CESR richt hiervoor een werkgroep op. Bedrijven die in de Europese Unie beursgenoteerd zijn dienen op basis van de IAS-Verordening vanaf 1 januari 2005 de jaarrekening op te stellen op basis van de IFRS-standaarden. De Transparantie-richtlijn schrijft in de toekomst hetzelfde voor voor de tussentijdse financiële rapportages.

In het kader van dezelfde IAS-Verordening onderzoekt CESR op verzoek van de Europese Commissie in hoeverre de Amerikaanse, Canadese en Japanse boekhoudstelsels equivalent zijn aan IFRS. In juni vraagt de Commissie aan CESR een technisch advies hierover te geven. Binnen CESR stelt een werkgroep dit advies op onder leiding van Paul Koster, bestuurslid van de AFM.

Voor wat betreft beleggingsfondsen (UCITS) start CESR met een expert groep investment management. CESR publiceert in november de resultaten van een onderzoek naar mogelijke misstanden bij beleggingsfondsen, nadat eind 2003 in de VS onoorbare praktijken aan het licht zijn gekomen. De conclusie is dat misbruik bij beleggingsfondsen zelden voorkomt, maar dat de interne processen bij het beheer van beleggingsfondsen verbeterd kunnen worden. In december start CESR een consultatie over de vraag of en in welke vorm toezicht op kredietbeoordelaars, 'credit rating agencies', wenselijk is.

Naast het adviseren van de Europese Commissie is CESR ook betrokken bij het overzetten van de Richtlijnen en verordeningen in de nationale wet- en regelgeving en de samenwerking tussen de

verschillende toezichthouders. In 2004 publiceert CESR haar visie hierop waarbij het uitgangspunt is een zo consistent mogelijke implementatie van Europese regelgeving en standaarden.

CESR publiceert in oktober het rapport 'Which supervisory tools for the EU securities markets?' om actief deel te nemen aan de discussie over het toezicht in Europa nu de focus na de uitvoering van het Financial Services Action Plan verschuift van wetgeving naar supervisie en naleving van wetgeving. In het rapport stelt CESR dat het toezicht moet zijn toegesneden op de verschillen in snelheid en mate van integratie van de diverse financiële deelmarkten.

3.5 Europese Unie (EU)

De Europese Unie maakt met de uitbreiding met tien nieuwe leden een belangrijke fase in haar bestaan door. Het Financial Services Action Plan gaat de slotfase in en er wordt nagedacht over het vervolg.

De meeste betrokken lidstaten, waaronder Nederland, zijn van mening dat de Europese Unie terughoudend moet zijn met initiatieven voor nieuwe wetten en regels en dat een goede implementatie van de bestaande richtlijnen en verordeningen nu de meeste aandacht nodig heeft. Ook is er consensus over het feit dat grensoverschrijdende financiële transacties in de retail-sector in de volgende fase meer aandacht moeten krijgen. De AFM is daarnaast voorstander van meer aandacht voor cross-sectoraal gedragtoezicht, dus meer aandacht voor dit aspect bij banken en verzekeraars.

In maart stelt de Europese Commissie een nieuwe richtlijn voor over de wettelijke accountantscontrole in de EU. De richtlijn moet ervoor zorgen dat beleggers, investeerders en andere belanghebbenden ten volle op de correctheid van gecontroleerde jaarrekeningen kunnen vertrouwen. Tevens is het de bedoeling dat in de EU een betere bescherming wordt geboden tegen schandalen zoals bij Parmalat aan het licht zijn gekomen. Het voorstel voorziet tevens in de toepassing van internationale standaarden voor accountantscontrole bij alle wettelijke accountantcontroles in de EU en legt de grondslag voor een evenwichtige en doeltreffende internationale samenwerking met toezichthouders uit derde landen, zoals de US Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB). De AFM adviseert het ministerie van Financiën tijdens de onderhandelingen in de Europese Raad. In september lanceert de Commissie een strategie ter voorkoming van financiële fraude en misbruik door ondernemingen. In oktober wordt een voorstel gedaan om enkele bestaande richtlijnen te wijzigen zodat bestuurders aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de informatie die zij over de onderneming naar buiten brengen en die financiële transacties meer transparant moet maken.

3.6 IOSCO

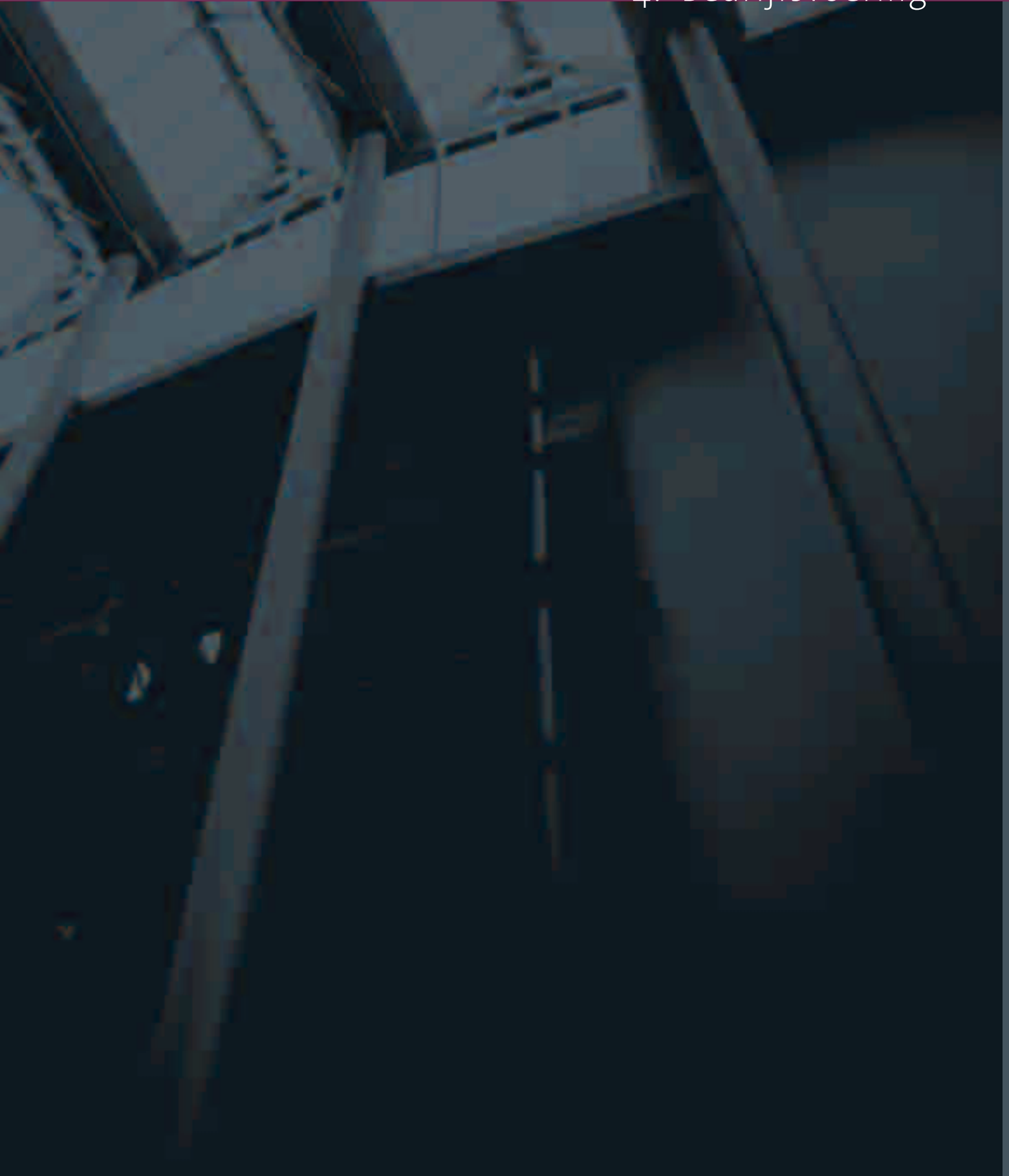
Ook voor IOSCO is 2004 een belangrijk jaar. Naar aanleiding van het Parmalat-schandaal neemt het Technical Committee, het beleidsbepalend comité van vijftien toezichthouders waar ook de AFM deel van uitmaakt, het initiatief voor de instelling van een Task Force die aan de slag gaat voor een 'Action Plan to Strengthen Capital Markets against Financial Fraud'. Bestuurder Paul Koster vertegenwoordigt de AFM in deze groep.

Het werkgebied is breed en loopt van corporate governance tot het gebruik van complexe financiële structuren door ondernemingen. In de loop van 2005 doet het Technical Committee met aanbevelingen komen voor de ontwikkeling van nieuwe standaarden en principes. Eveneens tegen de achtergrond van het Parmalat-schandaal gaat dezelfde groep aan de slag met gedragsregels voor 'credit rating agencies'. In december publiceert IOSCO een 'Code of Conduct Fundamentals for Credit Rating Agencies' ter bevordering van het vertrouwen in kredietbeoordelaars. De toezichthouders verwachten van de kredietbeoordelaars dat zij de gedragscode overnemen of implementeren in interne codes, bekendmaken hoe zij de afzonderlijke voorgestelde maatregelen hebben geïmplementeerd en in hoeverre hun interne code afwijkt van de gedragscode van IOSCO.

Tegen de achtergrond van 11 september neemt IOSCO in 2001 het initiatief voor een Multilateral Memorandum of Understanding (MMOU), waardoor het mogelijk is dat IOSCO-leden alle benodigde informatie uit kunnen wisselen. De AFM is van meet af aan voorstander van deze MMOU, maar kan om wetstechnische redenen de MMOU nog niet ten volle ondertekenen. Daarom dient de AFM in 2004 een aanvraag in om de zogenoemde 'appendix B' te ondertekenen. Zodra de Wft in Nederland in werking treedt, zal de AFM 'appendix A' kunnen ondertekenen.

4. Bedrijfsvoering

M.G.A. Koomen:

»Mijn grootste angst bij de toename van het toezicht
is de toename van de kosten en de administratieve lasten
voor de onder toezicht gestelde instellingen.«

M.G.A. Koomen

lid Tweede Kamer CDA

'Ik ben sinds 2,5 jaar de woordvoerder financiële zaken van de CDA-fractie en heb de AFM de laatste jaren zien groeien van een klein clubje tot een organisatie van meer dan 300 medewerkers. En zien uitgroeien tot een machtig orgaan. Ik kijk een beetje dubbel aan tegen deze ontwikkeling, om eerlijk te zeggen. We zijn er aan de ene kant natuurlijk zelf bij als Tweede Kamer, bij het maken van nieuwe wetgeving en taken voor de AFM, maar we zien ook dat de toezichthouder nu heel groot en machtig wordt.

Dat werpt de vraag op: moeten er geen grenzen aan deze groei gesteld worden, hoe machtig wordt de AFM in de financiële wereld? Daarbij hebben we natuurlijk ook met de instellingen onder toezicht te maken. Eén van de doelstellingen van dit kabinet is het terugdringen van de administratieve lasten en iedere taak die we de AFM erbij geven, betekent natuurlijk meer lasten.

Neem bijvoorbeeld de Wet financiële diensverlening. Dat is een wet die wij als 'politiek' heel graag wilden omdat het de zorgplicht goed regelt, de verantwoordelijkheid van financiële instellingen ten opzichte van hun klanten. Dat is voortgekomen uit incidenten in de financiële wereld en de nieuwe wet moet voorkomen dat er dergelijke misstanden zoals Vie d'Or of de aandelenlease-kwestie ontstaan.

Nu hebben we dat geregeld, maar dan moet daar ook controle op zijn. Het is in het verleden genoeg gebeurd dat er allerlei regels zijn gemaakt die niet gecontroleerd werden. Bij die controle vind ik het belangrijk dat we niet met een grote buks op een mug gaan schieten. We weten dat het niet zo procent is van alle transacties waarbij het misgaat, het is maar een klein percentage. Er moet daarom een balans zijn tussen de controle op de wet en de grootte van de AFM. We moeten niet met een giga-grote AFM de financiële wereld in om alles overhoop te halen, dat levert onrust op. Daarnaast zijn de administratieve lasten en kosten die je dan in rekening moet gaan brengen zo gigantisch en die moeten eindelijk toch betaald worden door de klant. Mijn grootste angst bij de toename van het toezicht is de toename van de kosten en de administratieve lasten voor de onder toezicht gestelde instellingen.

Ik hoop daarom dat de AFM zich gaat profileren als een centrum van kennis over de financiële wereld waar consumenten informatie kunnen krijgen. De consument versterk je door goede voorlichting. Ik ga ervan uit dat als burgers goed geïnformeerd zijn, dat ze goed opletten als financiële verplichtingen aangaan en als de AFM aan goede voorlichting doet, dat foute partijen dan de markt wel links laten liggen. Dat kan er dan toe leiden dat de controletaak van de AFM kan afnemen. Het gaat op de consumentenmarkt overigens om een hele brede verantwoordelijkheid, daar zit een gezamenlijk belang voor de Consumentenbond, het Nibud, de AFM en de politiek, maar ook voor brancheorganisaties als de NVB en het Verbond van Verzekeraars. Repressie en controle kan verminderen als je de burger goed equipeert met informatie en kennis bij wie ze moeten aankloppen om te zien wat een goed product en/of een goede aanbieder is.

Ik twijfel eraan of we niet te veel wetten en regels maken. We moeten daarom ook de vinger aan de pols houden, ook met betrekking tot de AFM. Als uiteindelijk blijkt dat we met een kanon op een mug schieten, dan moet je serieus gaan kijken of we de AFM niet moeten inkrimpen. Maar dat is iets voor de langere termijn. Gezien de kort historie voel ik daar de tijd nog niet rijp voor.'

De bedrijfsvoering van de AFM richt zich op een optimale ondersteuning van de toezichttaken en de toezichtvoorbereidende taken en omvat de de in- en externe communicatie, publieksvoorlichting, organisatieontwikkeling, het personeelsbeleid, de facilitaire dienst, de ondersteuning op het gebied van informatisering, en control en financiën. De AFM kent verder een complianceregelgeving en -officer en tevens een privacy officer die toezicht houdt op de naleving binnen de organisatie van de Wet bescherming persoonsgegevens.

In dit hoofdstuk legt de AFM verantwoording af over de resultaten van de belangrijkste initiatieven op het gebied van de bedrijfsvoering, zoals die zijn aangekondigd in de begroting 2004. Ook wordt per onderdeel een risicobeheertabel opgenomen waarin de belangrijkste risico's en de getroffen beheersingsmaatregelen per onderdeel worden aangegeven. Het betreft hier beheersingsmaatregelen die in het verslagjaar zijn opgezet. Met de invoering van deze maatregelen is in 2004 een begin gemaakt en sommige van de activiteiten lopen door in 2005.

Groei AFM	2002	2003	2004	2005 begroting
Totale begroting in miljoenen €	38,3	38,4	57,4	69,7
Personele ontwikkeling - fte's	259,1	291,7	357,4	494,0
Aantal taken (inclusief die in voorbereiding)	14	15	30	39
Schatting aantal onder toezicht staande instellingen	8500	9000	9300	25000

4.1 Control & financiën

Aanpassing van de interne controlcyclus en managementinformatie aan de veranderingen in de organisatie.

De AFM professionaliseert de interne planning- en controlcyclus door onder meer een nieuw managementinformatiesysteem dat zowel het proces (automatisering, standaardisering) als de inhoud (reguliere maand- en kwartaalrapportages, verhoogd gehalte aan sturingsinformatie) verbetert. De begroting voor 2005 komt op een transparante, nauwkeurige en tijdige manier tot stand volgens de resultaatgerichte begrotingssystematiek 'VBTB'.

Versterking van de in- en externe begroting- en verantwoordingcyclus.

In het kader van de in 2003 ondernomen herziening van de financiering van het toezicht maakt de AFM met de markt en het ministerie van Financiën afspraken over een versterkte cyclus van begroting en verantwoording bij de financiële toezichthouders. In 2004 doorloopt de AFM deze cyclus voor het eerst volledig. In lijn hiermee stemt de minister van Financiën in april in met de jaarrekening van de AFM en keurt hij de bestemming van de exploitatiesaldi 2003 goed. Als onderdeel van deze cyclus komt het Adviserend panel van vertegenwoordigende organisaties in mei en oktober bijeen. In mei spreekt het panel over de jaarrekening 2003 en de voortgang van de uitvoering van de begroting 2004 en werpt een vooruitblik op de begroting van 2005. Een concept van deze begroting bespreekt het panel in de vergadering van oktober. Het panel is van mening dat het begrotingsdocument voldoende transparantie biedt over het werk van de AFM en de kosten die daarmee gemoeid zijn, zodat het een goede basis kan vormen voor een gedegen verantwoording van de AFM.

Risicogebied Control en Financiën	Beheersingsmaatregel
Niet voldoen aan regels van Europese aanbesteding	Aanpassen inkoopprocedure, opstarten trajecten Europese aanbesteding
Problemen bij uitvoering van heffingsregelingen	Vernieuwen proces van uitvoering heffingsregelingen
Onvoldoende managementinformatie	Professionalisering managementinformatiesysteem
Begroting met onvoldoende houvast voor een gedegen in- en externe verantwoording (laag "VBTB gehalte")	Vernieuwen proces van planning en begroting
Onthouding ministeriële goedkeuring begroting	Zorgvuldige externe afstemming begroting, inclusief in Adviserend panel

4.2 Communicatie

Managen van verwachtingspatroon bij stakeholders

Met de groei van het aantal taken van de AFM heeft actieve voorlichting van de pers en bestaande en nieuwe groepen onder toezicht staande instellingen over onder meer het komende toezicht op accountorganisaties, financiële verslaggeving en financiële dienstverlening bijgedragen aan het managen van het verwachtingspatroon bij stakeholders.

Verhogen van transparantie en afleggen van verantwoording aan stakeholders

Actieve persvoorlichting over thema's als beleggingsfondsen en aandelenlease draagt in 2004 bij aan het afleggen van verantwoording door de AFM. In 2004 publiceert de AFM tevens voor eerst de AFM jaaragenda. Deze geeft inzicht en transparantie vooraf over de toezichtprioriteiten en de belangrijkste ontwikkelingen voor 2004. Voortaan verschijnt deze beleidsagenda jaarlijks aan het begin van het jaar.

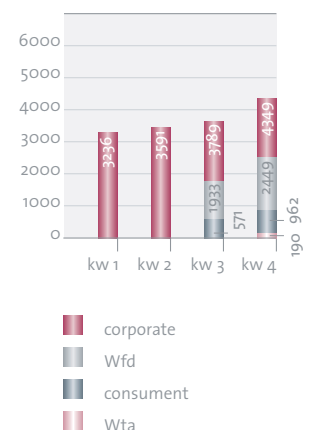
De website neemt een steeds belangrijker plaats in bij de communicatie van de AFM met haar stakeholders. De website trekt in het algemeen een groeiend aantal bezoekers, mede door het eind 2003 geopende deel van de website voor consumenten.

Risicogebied Communicatie	Beheersingsmaatregel
Te hoog of onjuist verwachtingspatroon bij stakeholders.	Start van project Branding AFM. Het gebrek aan een duidelijke positionering (wat is de AFM en waar staat de organisatie voor) blijft een aandachtspunt voor 2005. Vanuit de branding AFM zal er een communicatiestrategie ontwikkeld worden die bijdraagt aan een duidelijkere positionering.
Door snelle groei organisatie problemen in de interne communicatie. Dit blijft een aandachtspunt, vanwege de snelle groei van de organisatie, de diversiteit aan professionals binnen de organisatie, alsmede de hoge werkdruk.	Nieuwe middelen ontwikkeld: onder meer workshops en netwerk voor informele communicatie.

Pageviews website in 2004 per kwartaal

Abonnees per digitale nieuwsbrief in 2004 per kwartaal

2004 Publicaties

Brochures/folders

17-09-2004	Publieksfolder: Heeft u een klacht?
17-09-2004	Publieksfolder: Gaat u lenen?
07-01-2004	Institutionele brochure: Effectentypisch gedragstoezicht

Rapporten

22-12-2004	Rapport Commissie Modernisering Beleggingsinstellingen (dit is geen AFM rapport)
17-09-2004	Rapport Uitkomsten Bijdragemodel 2003
25-06-2004	Rapport Evaluatie Financiële Bijsluiters
07-05-2004	Rapport Consumptieve Kredietverlening
27-04-2004	Rapport Zicht op beleggingsinstellingen

Nieuwsbrieven

14-12-2004	InZicht nr. 8
25-05-2004	InZicht nr. 7
	Digitale Nieuwsbrief Corporate: 12x (maandelijks)
	Digitale Nieuwsbrief Consument: 6x (maandelijks vanaf juli 2004)
	Digitale Nieuwsbrief Wfd (voorheen PFD): 5x

Jaarverslag/agenda

Jaarverslag 2003
Jaaragenda 2004

Engelse versies

22-09-2004	Findings resulting from the 2003 Contribution Model
27-04-2004	Report monitoring collective investment schemes
	Annual report 2003
	Corporate Brochure

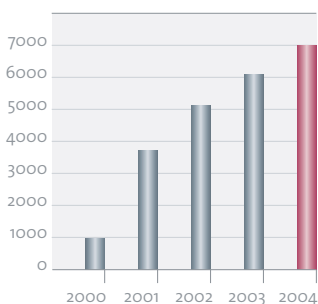
4.3 Publieksvoorlichting

Vergroten van bewustzijn bij en ten aanzien van consumenten

Het doel van het voorlichten van het publiek is de consument bewust te maken van zijn of haar eigen verantwoordelijkheid in de relatie met een financiële instelling. Zo geeft de AFM in 2004 een rapport uit over mogelijke overkreditering, omdat groeiende schulden bij de consument een belangrijk aandachtspunt vormt.

Daarnaast is het overdragen, bewaken en mede-ontwikkelen van de normen die de AFM van belang acht in de informatievoorziening tussen een onder toezicht staande instelling en haar consumenten een lange termijn doel. Hierbij heeft publieksvoorlichting ook een signaalfunctie voor relevante organisatie-eenheden binnen de AFM, zoals het informeren over klachten van consumenten en over partijen die actief op de markt zijn zonder over de benodigde vergunningen te beschikken. In 2004 blijft de effectenlease een bron van vragen, opmerkingen en klachten van de consument.

Publiekscontacten 2000 - 2004

Risicogebied

Onvoldoende kennis publiek

Beheersingsmaatregel

AFM-folders ook bij Postbus 51 verkrijgbaar

4.4 Personeel

Modernisering Human Resources Management

De AFM voert in 2004 een nieuw systeem in voor het beoordelen, belonen en het beschrijven van functies. Het doel hiervan is een nieuw kader voor personeelsbeleid dat uitgaat van het model van 'management by objectives', marktconform belonen en het neerzetten van een helder en flexibel functiegebouw.

De nieuwe beoordelingscyclus is voor het eerst in zijn geheel doorlopen. Ook introduceert de AFM in 2004 een nieuw ziekteverzuimbeleid en neemt het initiatief tot het opzetten van een beter opleidingsaanbod. De AFM beoordeelt alle medewerkers volgens de nieuwe systematiek.

Prestatie-indicatoren personeel	2004	2003
Aantal werknemers	368	305
- aangenomen	103	nb
- uit dienst	40	nb
Aantal sollicitanten	1700	500
Snelheid vacaturevulling	8 weken	nb
Ziekteverzuim (percentage)	2,96	3,81

Risicogebied Personeel	Beheersingsmaatregel
Het verwerken van grote aantallen vacatures en sollicitaties.	Er is een softwarepakket aangeschaft dat ertoe bijdraagt dat het sollicitatieproces, ook in piektijden, beheersbaar blijft.
Onvoldoende acceptatie door medewerkers en leidinggevendenden van het nieuwe beoordelings- en beloningssysteem.	Workshops met leidinggevendenden, het openen van de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen indeling, begeleiding (onder meer door brede communicatie en individuele contacten) door Personeel. Evaluatie werking eerste kwartaal 2005

4.5 Informatisering

Ontwikkeling van elektronische communicatie

Elektronische communicatie met onder toezicht staande instellingen wordt intensiever en van steeds groter belang. Voor het toezicht op financiële dienstverleners moet de AFM in staat zijn grote hoeveelheden documenten te verwerken.

Het betreft een populatie van vele duizenden potentiële vergunninghouders. Zonder adequate elektronische ondersteuning neemt de beheerslast fors toe. De AFM installeert daarom een systeem voor het verwerken van elektronische formulieren en bespaart aanzienlijk op de kosten. In het kader van de nieuwe toezichttaak 'Marktmisbruik' ontwikkelt de AFM een portaal ten behoeve van het aanleveren van koersgevoelige informatie. In het kader van het toezicht op financiële verslaggeving gebruikt de AFM het communicatieportaal tevens voor het deponeren van jaarverslagen. Uitbouw van het portaal en het gebruik van elektronische formulieren past de AFM ook toe bij het toezicht op accountants en op de populatie van bestaande vergunninghouders.

Ondersteuning bedrijfs- en toezichtprocessen

Voor het uitvoeren van het toezicht en de bedrijfsvoering neemt automatisering een steeds belangrijkere plaats in, waarbij de eisen aan de beschikbaarheid toenemen. De AFM realiseert in 2004 een uitwijksysteem met gebruikmaking van beide kantoorlocaties in het centrum van

Amsterdam. Zij installeert een hoogwaardig systeem voor opslag van elektronische gegevens dat over beide lokaties wordt gerepliceerd.

Ter ondersteuning van de VBTB-methodiek ontwikkelt de AFM de basis voor een Management Informatie Systeem waarin leidinggevendenden inzage krijgen in de realisatie van hun prestatie-indicatoren. De eerste oplevering behelst managementinformatie over de financiële rapportage en de urenverantwoording.

Risicogebied Informatisering	Beheersingsmaatregel
Verstoring van het primaire proces door uitval van systemen.	Realisatie uitwijksysteem
Fors toegenomen beheerslast door toename aantal onder toezicht gestelden en intensievere documentenstromen.	Gebruik elektronische formulieren en installatie portaal in de toezichtprocessen.

4.6 Organisatie ontwikkeling

Professionalisering van de organisatie

De AFM boekt in 2004 belangrijke vooruitgang op het gebied van prestatie-indicatoren, informatie-beveiliging, crisisaanpak en relatiebeheer. Op deze terreinen maakt de AFM nieuwe, organisatiebrede afspraken.

In het kwaliteitsbeleid zet de AFM een eerste stap met de uitvoering van een 'legal scan' van de bedrijfsvoering van de AFM. De uitkomst hiervan is positief. Het onderzoek identificeert slechts een zeer beperkt aantal concrete juridische risico's.

Minder vooruitgang boekt de AFM op het terrein van de administratieve organisatie. Eind 2004 zijn nog niet alle toezichtprocessen beschreven. De planning gaat uit van de eerste helft van 2005 om dit af te ronden. In het kader van het informatiebeleid implementeert de AFM de 'Kenniskaart', waarin alle medewerkers aangeven over welke competenties zij beschikken.

Risicogebied Organisatie Ontwikkeling	Beheersingsmaatregel
Informatiebeveiliging kwetsbaar	Vaststellen gedragsregels en maatregelen in project IBB
Gebrek aan sturings- en verantwoordingsindicatoren	Vaststellen Prestatie-indicatoren voor interne sturing en (externe) verantwoording
Administratieve organisatie kan beter	Aanpak processen
Ongecoördineerd optreden naar koepelorganisaties van onder toezicht gestelden	Aanpak relatiebeheer
Niet voldoen aan relevante wetgeving	Legal scan
Procesmatig niet voorbereid op crisissituaties	Opstellen crisisdraaiboek

4.7 Facilitaire zaken

Huisvestingsanalyse

Door de snelle groei van de AFM is huisvesting een punt van aandacht. De AFM is gehuisvest op meerdere locaties in de Amsterdamse binnenstad. Deze locaties hebben beperkte uitbreidingsmogelijkheden. In combinatie met de verwachte groei van de organisatie leidt dit tot de behoefte aan meer inzicht in de mogelijkheden voor de toekomstige huisvestingssituatie.

De AFM begint daarom in het vierde kwartaal met een huisvestingsanalyse die ze begin 2005 afrondt. Deze analyse geeft inzichten in de mogelijkheden voor de toekomstige huisvesting die onderwerp zijn van nader onderzoek.

Fysieke beveiliging

Om de informatieveiligheid op een adequaat niveau te brengen en te houden, start de AFM het project Informatiebeveiligingsbeleid. Binnen dit project werkt de AFM met betrekking tot fysieke beveiliging een aantal implementatievoorstellen uit voor toegangsbeheer en gebouwbeveiliging en voert een deel in 2004 in. De rest volgt in 2005.

Risicogebied Facilitaire Zaken	Beheersingsmaatregel
Informatiebeveiliging:	Vervangen, uitbreiden en koppelen van
Fysieke beveiliging	de toegangscontrolesystemen.
	Exclusief beheer toegangspassen.
	Cameratoezicht en camerareglement

4.8 Compliance

Het groeiend personeelsbestand, de toename in het aantal toezichttaken en een toenemend bewustzijn van integere omgang met koersgevoelige informatie leidt in 2004 tot groeiende aandacht voor compliance binnen de AFM.

De aandacht in de media voor dit onderwerp en een rapport van de Algemene Rekenkamer spelen hierbij ook een rol. De Rekenkamer beveelt de AFM aan om de eigen complianceregeling in verband met de overdracht van taken van Euronext tegen het licht te houden. De AFM voert in december 2004 een analyse uit op basis waarvan de complianceregeling wordt herijkt en zonodig aangepast. De compliancecontroles leveren in het verslagjaar geen meldenswaardige compliance-incidenten op.

4.9 Privacy

Met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens rondt de AFM in het verslagjaar de tweede kwaliteitscyclus van bescherming van persoonsgegevens af.

Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) intensiveert de toezichtactiviteiten op het verwerken van persoonsgegevens door financiële marktpartijen. In aansluiting op de in 2003 gestarte besprekingen komen de AFM en het CBP overeen dat in 2005 een aantal technische analyses wordt uitgevoerd. Onderwerp van analyse is onder meer de vraag welke operationele vormen van samenwerking – met inachtneming van de grenzen der wet – kunnen worden geformuleerd.

5. Budgettaire gevolgen van beleid

drs. H. Heemskerk:

»Ik zie niet in waarom de stijl van het
AFM-toezicht agressiever zou moeten zijn
dan die van de Nederlandsche Bank.«

drs. H. Heemskerk

voorzitter raad van bestuur Rabobank Groep

‘Een waakhond moet blaffen, en waar nodig bijten, anders is hij niet berekend op zijn taak. De Nederlandse financiële sector is met name vanwege zijn sterk internationale gehalte gebaat bij een strak en professioneel toezicht. Dit versterkt onze soliditeit. De Nederlandse toezichthouders, AFM en DNB, worden inderdaad wereldwijd gerespecteerd. Ik durf te stellen dat dit ook onze rating positief beïnvloedt. Toch wil ik ook stellen dat wanneer een waakhond te vroeg aanslaat, er sprake kan zijn van loos alarm. Daar wringt soms de schoen. Als de AFM aankondigt een onderzoek te gaan doen naar een financiële instelling of naar de sector, ontstaat meteen het beeld ‘waar rook is, is vuur’. De reputatie komt direct ter discussie te staan. Dan is het kwaad dikwijls al geschied. Voor financiële instellingen is die reputatie van zeer groot belang. Vertrouwen vormt immers de basis voor financiële dienstverlening. Ook heeft een bank een ander maatschappelijk profiel dan een willekeurige onderneming. Wanneer een bank door reputatieschade zwaar beschadigd raakt, heeft dat potentieel grote economische gevolgen. Niet alleen voor de betrokken klanten en medewerkers, maar ook op macro-economische schaal. Het duurt vaak lang voordat de resultaten van een onderzoek door de toezichthouder bekend zijn. Vanaf de aankondiging van het onderzoek staat de reputatie van de instelling onder druk. Zelfs wanneer later blijkt dat de instelling niets te verwijten valt, blijft het beeld hangen dat er iets verkeerd aan de hand was. Het zou beter zijn de resultaten van het onderzoek als uitgangspunt te nemen voor de bekendmaking. Een goede timing dus. Een nieuw feit pas melden als de waakhond beet heeft.

De Nederlandsche Bank is verantwoordelijk voor het prudentieel toezicht op de financiële instellingen. De DNB voert het toezicht ook uit op een andere wijze dan de AFM die de verantwoordelijkheid voor gedragtoezicht heeft. Ik begrijp best dat dit tot verschillen in wijze van toezicht leidt. Ik zie evenwel niet in waarom de stijl van het AFM-toezicht agressiever zou moeten zijn dan die van de Nederlandsche Bank. De bankiers binnen de Nederlandsche Bank weten precies wat de reputatierisico's zijn. Door hun bancaire achtergrond zijn de toezichthouders goed in staat de minder belangrijke kwesties te scheiden van majeure zaken. Als de Nederlandsche Bank dan een financiële instelling publiekelijk op de vingers tikt, weet de buitenwereld dat er pas echt iets goed mis was. De Nederlandsche Bank is daarnaast 'lender of last resort', dus keek men wel uit om de bank tegen zich in het harnas te jagen. Deze 'machtspositie' heeft het AFM niet. Meer bankiers in dienst nemen bij het toezicht lijkt me goede zaak.

Financiële instellingen krijgen de kosten voor het toezicht van de DNB en AFM doorberekend. Dat gaat om vele tientallen miljoenen euro's per jaar. Door verscherpingen in de wetgeving krijgt de AFM meer toezichtstaken. De begroting van de AFM groeit daardoor explosief en daarmee ook de doorberekening. Ik ben een voorstander van een 'cap' op de doorberekening van de totale toezichtskosten aan banken en financiële instellingen. Zet er een maximum op en bepaal vervolgens waar prioriteit moet liggen in het uitvoeren van toezichtstaken. Als er nieuwe taken ontstaan, moet de eerste vraag zijn wat minder kan om het geheel behapbaar te houden. Toezicht en controle gecombineerd met corporate governance en compliance dreigen anders normaal zaken doen en cliënten goed bedienen te overwoekeren'.

In dit hoofdstuk verantwoordt de AFM de budgettaire gevolgen van het in 2004 gevoerde beleid. Het betreft de kosten van de personele en financiële middelen die gemaakt zijn om beschreven resultaten te bereiken.

5.1 Kosten per taak

De begrotingssystematiek van de AFM rekent de totale kosten van de organisatie toe aan de verschillende wettelijke taken en onder toezicht staande groepen instellingen. Dit gebeurt naar rato van de directe toezichturen die zijn besteed per taak en per groep. Hiertoe houden de medewerkers van de AFM een nauwkeurige tijdregistratie bij. De kosten per taak en groep zijn hierop gebaseerd.

De toerekeningsystematiek werkt als volgt: voor alle te onderscheiden groepen onder toezicht staande instellingen telt de AFM de bestede directe toezichturen uit het tijdschrijfsysteem bij elkaar op om te komen tot het totaal van de bestede directe toezichturen in het boekjaar. Door de uren per groep te delen op het totaal aantal uren resulteert een percentage van het totaal aantal toezichturen per groep. Dit percentage bepaalt het deel van de totale kosten van de AFM dat door deze groep instellingen wordt gedragen. De kosten van relevante groepen instellingen maken opgeteld de kosten per wettelijke taak. De systematiek maakt dat de som van de kosten per taak gelijk is aan de totale kosten van de AFM in het boekjaar.

De totale kosten per taak omvatten bedragen ter dekking van de opbouw van het reservefonds en eventuele afschrijving van in eerdere jaren gemaakte aanloop- of voorbereidingskosten van de betreffende toezichttaak (zie paragraaf 5.2.4).

Ieder jaar maakt de AFM bij de voorbereiding van de begroting een nauwkeurige afweging over de inzet van middelen voor het volgende jaar, maar deze afweging is (zoals iedere planning) onderworpen aan onzekerheden. Gedurende het begrotingsjaar past de AFM haar toezicht-inspanning aan op de ontwikkelingen in de markt. Zij reageert op incidenten en speelt in op trends die de aandacht van de toezichthouder vergen. De tijdsbesteding per taak wijkt daarom af van wat bij de opstelling van de begroting voorzien was. Omdat de relatieve toezichtinspanning de kosten per taak rechtstreeks bepalen, treden hierdoor tevens verschuivingen op in de kosten per taak ten opzichte van de planning in de begroting.

Verschillen tussen begroting en realisatie treden dus niet onverwacht op, ze zijn een afspiegeling van de dynamiek van de markt. Met de waarschijnlijkheid van afwijkingen in de geplande en gerealiseerde kosten per taak houdt de AFM daarom expliciet rekening in de financierings-systematiek: hoewel de AFM de heffingen op de marktpartijen baseert op de begrote kosten, verrekent zij de verschillen tussen begrote en gerealiseerde kosten in het opvolgende jaar in de heffingen. Aldus betalen marktpartijen uitsluitend voor de werkelijke kosten van het toezicht. Bovendien volgt de AFM tijdens het begrotingsjaar de ontwikkeling in de kosten per taak nauwlettend. Volgens afspraak meldt de AFM in mei en oktober 2004 een aantal aanmerkelijke verschillen tussen begrote en te realiseren kosten per taak.

Gegeven het bovenstaande wijkt de realisatie van de kosten per taak in 2004 af van de in de begroting 2004 opgenomen bedragen. De belangrijkste verschillen zijn in de jaarrekening toegelicht (zie onderdeel 'Begroting en realisatie kosten' van de jaarrekening op pagina 101).

5.2 De baten: heffingen en de overheidsbijdrage

De marktpartijen en de overheid financieren voor het overgrote deel de kosten van de AFM. Boetes en dwangsommen dekken een klein deel. Voor de kosten van voorbereiding van nieuwe taken geldt dat de AFM hiermee verbonden kosten activeert op de balans (zie paragraaf 5.2.4 voor een toelichting). De AFM schrijft na inwerkingtreding van de desbetreffende toezichtwet deze kosten af door ze over een periode van vijf jaar in de heffingen aan de desbetreffende groep onder toezicht staande instellingen te verrekenen.

5.2.1 De heffingen

Uitgangspunt bij de heffingen is dat een te onderscheiden, min of meer homogene groep onder toezicht staande instellingen uitsluitend de kosten van het toezicht op die groep betaalt. Het doel is om kruissubsidiëring tussen groepen instellingen te vermijden. Jaarlijks stelt de AFM vooraf de door een groep instellingen op te brengen bijdrage vast, met als uitgangspunt kostendekkendheid op basis van de begroting. Deze bijdrage omvat naast de begrote kosten per toezichttaak bedragen voor de verrekening van geactiveerde lasten uit eerdere jaren en de toevoeging aan het reservefonds. Verder verrekent de AFM exploitatieverschillen uit eerdere jaren (zie paragraaf 5.2.3) en de overheidsbijdrage (zie paragraaf 5.2.2). Het verkregen totaal slaat de AFM binnen de betreffende groep om via een sleutel die ze baseert op een 'heffingsmaatstaf'. Deze maatstaf verschilt per groep instellingen en voldoet aan een aantal uitgangspunten, waaronder een redelijke aansluiting bij de werkelijke toezichtinspanning en eenvoud van opgave door de instellingen om de administratieve lasten te beperken. De jaarlijkse tarieven voor de heffingen stelt de AFM vast door het totaal van de begrote kosten te relateren aan het totaal van de heffingsmaatstaven. Het heffingsbedrag per instelling is de uitkomst van de vermenigvuldiging van het tarief met de maatstaf van de betreffende instelling.

Omdat de tarieven uitgaan van geschatte aantallen instellingen en geschatte maatstaven per instelling wijken de opbrengsten van de heffingen in de regel af van de geraamde bedragen. Deze afwijkingen komen tot uiting in exploitatieverschillen per toezichttaak en groep instellingen, die het opvolgende jaar in de heffingen terugkomen (zie paragraaf 5.2.3). Een groep instellingen betaalt zo uiteindelijk uitsluitend de kosten van het toezicht dat de AFM op deze groep uitoefent.

Instellingen hebben de mogelijkheid bezwaar te maken tegen de heffing. Het aantal ontvangen bezwaarschriften inzake heffingen (193) in 2004 is lager dan verwacht. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat het overleg in het Adviserend panel van vertegenwoordigende organisaties over de heffingen zijn vruchten afwerpt.

Naar aanleiding van de lopende beroepszaken inzake de heffingen heeft de rechtbank Rotterdam op 21 januari 2003 een prejudiciële vraag bij het Hof van Justitie gesteld over Richtlijn 69/335/EEG (indirecte belastingen op het bijeenbrengen van kapitaal) van de Raad. Begin november geeft de Advocaat Generaal het Hof het volgende in overweging: "Richtlijn 69/335/EEG verzet zich er niet tegen dat de lidstaten van ondernemingen met een vergunning voor de effectenhandel een jaarlijkse heffing verlangen die wordt berekend aan de hand van de bruto baten uit deze activiteit, en bedoeld is ter dekking van de kosten voor de uitvoering van de opdracht van de met het toezicht op de betrokken markt belaste autoriteit." Het is op dit moment nog niet duidelijk op welke termijn het Hof en vervolgens de rechtbank uitspraak doet over deze lopende beroepen.

Een specificatie van de heffingen staat in de jaarrekening, onderdeel 1 Heffingen.

5.2.2 De overheidsbijdrage

In het kader van de herziening van de financiering van het toezicht zegt het ministerie van Financiën in 2003 toe dat de overheid een deel van de kosten van het gedragtoezicht op zich neemt. Het gaat hierbij om de kosten van repressieve handhaving en een deel van de kosten van

preventieve handhaving. Repressieve handhavingskosten zijn de kosten die de AFM maakt wanneer zij optreedt bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit of het overtreden van een bestuurlijk gestelde norm, waaronder het toezicht op misbruik voorwetenschap, marktmanipulatie en illegale financiële activiteiten. Bovendien draagt de overheid een deel van de kosten van preventieve handhaving. Dat betreft de kosten van het toezicht witwasbestrijding. Het gaat hierbij om kosten die de AFM maakt in haar streven naar het voorkomen van overtredingen.

De overheidsbijdrage voor deze taken bedraagt voor de jaren 2004 tot en met 2006 een vast percentage van 14 procent van de totale kosten van de AFM. Dit percentage komt voort uit het aandeel in de kosten van genoemde taken in het jaar 2002. De AFM rekent de overheidsbijdrage op de volgende manier toe aan de verschillende toezichttaken.

De overheidsbijdrage gebruikt de AFM eerst ter dekking van de totale kosten van witwasbestrijding, het toezicht op misbruik voorwetenschap, marktmanipulatie en illegale financiële activiteiten. Na vaststelling van de kosten van de repressieve handhaving bij de overige taken en herleiding tot een procentuele verdeling per taak, verdeelt de AFM het resterende bedrag van de overheidsbijdrage naar rato van deze percentages over deze taken. In 2004 dekte de overheidsbijdrage ongeveer 5 procent van de repressieve handhavingskosten van de overige taken. Dit is het gevolg van de stijging van het aandeel van de kosten van repressieve handhaving in de totale kosten van de AFM na 2002, het jaar waarop het percentage overheidsbijdrage stoelt.

Naast de bovengenoemde bijdrage in de toezichtkosten draagt de overheid de volledige kosten van het bij de AFM ondergebrachte Financieel Expertise Centrum (FEC). Een specificatie van de overheidsbijdrage staat in de jaarrekening, onderdeel 2 'Overheidsbijdragen'.

5.2.3 Exploitatiever verschillen

Ieder jaar zijn er verschillen tussen de begrote en werkelijke kosten per toezichttaak en per groep onder toezicht staande instellingen. Ook in de baten zijn er verschillen tussen begrote en werkelijke bedragen. De verschillen tussen begrote en gerealiseerde baten en lasten leiden tot exploitatiever verschillen, die de AFM in het opvolgende jaar met de heffingen verrekent. Deze verrekening vindt plaats per groep onder toezicht staande instellingen, zodat iedere groep slechts betaalt voor het eigen toezicht.

In 2004 boekt de AFM in de verschillende wettelijke taken zowel positieve als negatieve exploitatiever verschillen. De tabel 'Bestemming van het exploitatiesaldo' op pagina 115 in de jaarrekening laat de uitsplitsing zien per groep onder toezicht staande instellingen. Het exploitatiever verschil 2004 per groep voegt de AFM toe aan het uitstaande exploitatiesaldo per 31 december 2003. Het resulterende saldo per 31 december 2004 verrekent de AFM in de heffingen van 2005 (en latere jaren in een enkel geval). De details van deze verrekening per groep met een toelichting zijn te vinden in onderdeel 14 van de jaarrekening, 'Te verrekenen exploitatiesaldi'.

5.2.4 Activering van de voorbereidingskosten van nieuwe taken

De kosten die de AFM maakt voor de uitoefening van een toezichttaak kan zij pas via heffingen aan marktpartijen doorberekenen wanneer hiervoor een wettelijke grondslag bestaat. Deze grondslag ligt in de toezichtwet. De AFM maakt echter al kosten ter voorbereiding van de toezichttaak voordat de toezichtwet in werking treedt en kan deze kosten niet dekken met heffingen. De AFM activeert daarom deze kosten, dat wil zeggen voert ze op op de balans. Na inwerkingtreding van de toezichtwet verrekent de AFM deze kosten over een periode van vijf jaren in de heffingen aan de relevante groep onder toezicht gestelde instellingen. Dit leidt in het jaar van doorberekening tot hogere heffingen.

In 2004 activeert de AFM de voorbereidingskosten voor een aantal nieuwe taken. Een specificatie met toelichting staat in onderdeel 8 van de jaarrekening, 'immateriële vaste activa'.

Inhoud

Staat van baten en lasten 2004	90
Balans per 31 december 2004	91
Kasstroomoverzicht 2004	92
Toelichting	93
Toelichting op de staat van baten en lasten	95
Begroting en realisatie kosten 2004	101
Toelichting begroting en realisatie kosten 2004	103
Toelichting op de balans per 31 december 2004	105
Exploitatie 2004, begroting 2004 en 2005	111
Overige gegevens	114

Staat van baten en lasten 2004

(bedragen in euro's)

		exploitatie 2004	begroting 2004	exploitatie 2003
Baten				
Heffingen	1	22.553.083	38.699.000	31.164.316
Boetes en dwangsommen		701.172	-	312.969
Overheidsbijdragen	2	7.770.025	9.363.000	1.618.036
Totale baten		31.024.280	48.062.000	33.095.321
Lasten				
Personeelslasten	3	30.534.497	41.018.000	23.399.013
Overige bedrijfslasten	4	9.264.765	13.713.000	8.083.277
Afschrijvingen vaste activa	5	1.856.192	2.663.000	1.603.580
Totale lasten		41.655.454	57.394.000	33.085.870
Financiële baten en lasten	6	358.633	275.000	19.482
Som der lasten		42.014.087	57.669.000	33.105.352
Som der baten en lasten		-10.989.807	-9.607.000	-10.031
In latere jaren in de heffingen te verrekenen lasten	7	8.395.633	10.061.000	4.464.989
Exploitatiesaldo		-2.594.174	454.000	4.454.958

De vergelijkende cijfers zijn aangepast indien en voor zover noodzakelijk voor vergelijkingsdoeleinden.

Balans per 31 december 2004 (voor bestemming van het exploitatiesaldo)

91

(bedragen in euro's)

		2004	2003
Activa			
Vaste activa			
<i>Immateriële vaste activa</i>			
Nieuwe taken	8	13.736.490	5.551.654
<i>Materiële vaste activa</i>			
Verbouwingen	9	1.278.544	1.084.475
Inventaris		1.547.229	1.184.911
Computerapparatuur & software		1.217.046	724.113
		<u>4.042.819</u>	<u>2.993.499</u>
		17.779.309	8.545.153
Vlottende activa			
<i>Vorderingen</i>			
Debiteuren heffingen	10	2.101.230	1.725.260
Vorderingen ter zake van pensioenen Ministerie van Financiën		-	1.862
Kortlopende vorderingen en overlopende activa		2.582.025	-
		5.137.342	5.088.150
		<u>9.820.597</u>	<u>6.815.272</u>
<i>Liquide middelen</i>	11	35.530	2.461.537
		<u>9.856.127</u>	<u>9.276.809</u>
		27.635.436	17.821.962
Passiva			
Reservefonds	12	3.630.241	3.176.461
Vorzieningen	13	1.269.228	1.613.077
Te verrekenen exploitatiesaldi	14	2.756.138	6.053.003
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)			
Op genomen kredietfaciliteit ministerie van Financiën		13.669.213	-
Crediteuren		1.378.010	1.595.560
Ministerie van Financiën		-	586.024
Belastingen en premies sociale verzekeringen		1.070.521	837.278
Kortlopende schulden en overlopende passiva		3.862.085	3.960.559
		<u>19.979.829</u>	<u>6.979.421</u>
De vergelijkende cijfers zijn aangepast indien en voor zover noodzakelijk voor vergelijkingsdoeleinden.		27.635.436	17.821.962

Kasstroomoverzicht 2004

(bedragen in euro's)

	2004	2003
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatiesaldo	-2.594.174	4.454.958
Aanpassing voor		
- Afschrijvingen immateriële vaste activa	210.797	195.243
- Afschrijvingen materiële vaste activa	1.645.395	1.408.337
- Voorzieningen	-343.849	-540.298
- Voorziening debiteuren	-799.833	-511.603
	712.510	551.679
Toename (-/-)/afname in het werkkapitaal		
- Kortlopende vorderingen	-2.205.492	-1.427.565
- Kortlopende schulden	-917.716	360.569
	-3.123.208	-1.066.996
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>	<i>-5.004.872</i>	<i>3.939.641</i>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-2.694.715	-822.072
Activering nieuwe taken	-8.395.633	-4.274.998
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	<i>-11.090.348</i>	<i>-5.097.070</i>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Opgenomen uit kredietfaciliteit	13.669.213	-
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>	<i>13.669.213</i>	<i>-</i>
Mutatie liquide middelen	-2.426.007	-1.157.429
Eindsaldo 31 december	35.530	2.461.537
Af: beginsaldo 1 januari	2.461.537	3.618.966
<i>Mutatie liquide middelen</i>	<i>-2.426.007</i>	<i>-1.157.429</i>

De vergelijkende cijfers zijn aangepast indien en voor zover noodzakelijk voor vergelijkingsdoeleinden.

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt in euro's, tenzij anders is aangegeven, en zoveel als mogelijk in overeenstemming met de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW, hoewel de Stichting Autoriteit Financiële Markten (AFM) niet is onderworpen aan deze bepalingen. De vergelijkende cijfers zijn aangepast indien en voor zover noodzakelijk voor vergelijkingsdoeleinden.

Vreemde valuta

Vorderingen en schulden in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers op transactiedatum. De hiermede samenhangende koersverschillen worden in de staat van baten en lasten verwerkt.

Presentatiewijzigingen

De AFM heeft in 2004 een viertal presentatiewijzigingen doorgevoerd in de staat van baten en lasten:

1. In de jaarrekening 2004 wordt in de staat van baten en lasten uitsluitend het *totaal* van de ontvangen heffingen gepresenteerd; in de toelichting wordt vervolgens een specificatie gegeven van de verschillende heffingen. In eerdere jaarrekeningen werd deze specificatie opgenomen in de staat van baten en lasten zelf.
2. In de jaarrekening 2004 is in de staat van baten en lasten een extra regel opgenomen aangaande de 'In latere jaren in de heffingen te verrekenen lasten'. In eerdere jaarrekeningen was deze post opgenomen in de totale lasten, waardoor de lasten gemaakt voor de voorbereiding van nieuwe taken moeilijk waren te onderscheiden.
3. Vanaf 2004 worden de geactiveerde ontwikkelingskosten voor nieuwe taken verantwoord als immateriële vaste activa (voorheen gepresenteerd als financiële vaste activa). Deze geactiveerde kosten betreffen de aan de nieuwe taken toe te rekenen ontwikkelingskosten. Ontwikkelingskosten worden onder Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek verantwoord als immateriële vaste activa. Deze ontwikkelingskosten worden in vijf jaar afgeschreven vanaf het moment dat een wettelijk kader voor de heffingen bestaat. Aanvankelijk werden deze kosten gepresenteerd als financiële vaste activa. Zij werden beschouwd als nog op termijn te ontvangen bedragen. Naar het huidige inzicht zijn de ontwikkelingskosten structureler en omvangrijker van aard en is de methode van financiering systematisch bepaald. Behandeling als immateriële vaste activa, ontwikkelingskosten waarop wordt afgeschreven, doet voorts meer recht aan de investering die gepleegd wordt door de AFM.
4. In de toelichting op de bezoldiging van het bestuur en de Raad van Toezicht zijn enkele bijzondere posten aangaande pensioenlasten apart opgenomen. Het betreft hier de afwikkeling van het nabestaandenpensioen van de in 2004 overleden heer J.W.F. Kaptein en de optrekkingsommen van de pensioenen van de bestuursleden.

Deze presentatiewijzigingen hebben geen gevolgen voor de bepaling van het resultaat en/of het vermogen van de AFM.

Presentatiewijzigingen 1 t/m 3 zijn toegepast om beter inzicht te geven in de lasten van de voorbereiding nieuwe taken en presentatiewijziging 4 is doorgevoerd om beter inzicht te geven in de opbouw van de pensioenlasten van de leden van het bestuur. Waar nodig zijn de vergelijkende cijfers aangepast.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De baten en lasten voor bestaande taken worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

De lasten van de AFM worden hoofdzakelijk gedekt door jaarlijkse *heffingen* die worden opgelegd aan de onder toezicht staande instellingen, voorts uit *vaste bijdragen* gekoppeld aan de behandeling van aanvragen en registraties, en uit *overheidsbijdragen*.

De *heffingen* zijn gebaseerd op een zestal regelingen:

- 'Regeling bekostiging financieel toezicht' - Staatscourant 24 december 2003 nr. 249
- 'Vaststelling bedragen, verdeelsleutels en bandbreedtes 2004' - Staatscourant 29 juni 2004 nr. 121
- 'Vaststellingsregeling bedragen voor 2004 van de Regeling bekostiging financieel toezicht' - Staatscourant 26 januari 2004 nr.16
- 'Regeling toezichtkosten AFM Wet toezicht kredietwezen 1992' - Staatscourant 24 december 2003 nr. 249
- Vaststelling bedragen doorlopend toezicht 'Regeling toezichtkosten AFM Wet toezicht kredietwezen 1992' - Staatscourant 29 juni 2004 nr. 121
- Vaststelling tarieven eenmalige handelingen 'Regeling toezichtkosten AFM Wet toezicht kredietwezen 1992' - Staatscourant 26 januari 2004 nr. 16

Toelichting

Daarnaast biedt de Wet Invoering dwangsom en bestuurlijke boete (van kracht vanaf 1 januari 2000) de mogelijkheid boetes en dwangsommen op te leggen. De in rekening te brengen boetes variëren en kunnen worden verhoogd met een factor afhankelijk van het vermogen van de onder toezicht staande overtreder.

De AFM is vrijgesteld van zowel vennootschapsbelasting als omzetbelasting.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

De activa en passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde tenzij anders vermeld.

De lasten voortvloeiende uit de nieuw toegekende taken worden geactiveerd onder *immateriële vaste activa* voor zover er nog geen wettelijke basis bestaat voor de doorberekening van deze lasten aan onder toezicht staande instellingen. Na het tot stand komen van een dergelijke wettelijke basis worden de geactiveerde lasten over een periode van vijf jaar in de heffingen voor die taak verrekend. Voor een toelichting van de berekening van de lasten van de verschillende taken verwijzen wij naar de toelichting op de staat van baten en lasten.

De *materiële vaste activa* worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs en worden lineair afgeschreven op basis van aanschafwaarde en verwachte economische levensduur.

De waardering van *debiteuren* geschiedt tegen nominale waarde, onder aftrek van de nodig geoordeelde voorzieningen.

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen, verliezen en risico's die op balansdatum aanwezig zijn en waarvan de hoogte onzeker is maar redelijkerwijs kan worden ingeschat. De voorzieningen zijn berekend op de contante waarde van toekomstige verplichtingen.

De *te verrekenen exploitatiesaldi* worden per taak in de heffingen voor die taak in het eerstvolgende boekjaar verrekend met uitzondering van de taak Toezicht openbare biedingen op effecten, waarvan de exploitatiesaldi over een periode van vijf jaren na het eerstvolgende jaar worden verrekend en het exploitatiesaldo 2002 van de Wet toezicht beleggingsinstellingen dat in vijf gelijke jaarlijkse termijnen met de heffingen wordt verrekend.

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting op de staat van baten en lasten 2004

95

(bedragen in euro's)

	exploitatie 2004	begroting 2004	exploitatie 2003
1. Heffingen			
Heffing beurzen	2.410.380	2.121.000	1.547.544
Heffing effectenuitgevende instellingen	2.210.597	2.056.000	1.893.316
Heffing effecteninstellingen	3.548.857	7.298.000	6.663.723
Heffing beleggingsinstellingen	4.223.205	5.923.000	7.259.706
Heffing financiële intermediairs	-	1.914.000	-
Heffing kredietinstellingen	4.749.110	6.955.000	9.930.293
Heffing pensioenfondsen	202.600	554.000	-1.495
Heffing verzekeraars	1.239.363	2.085.000	721.280
Registraties & ontheffingen	3.160.926	8.333.000	2.853.639
Heffing openbare biedingen op effecten	808.045	1.460.000	296.310
Totale heffingen	22.553.083	38.699.000	31.164.316

De indeling naar heffingen is gemaakt per groep onder toezicht staande instellingen en is daarmee een andere dan die naar toezichttaken (zie daarvoor Begroting en realisatie kosten 2004 onderstaand); enerzijds kan een groep instellingen heffingen betalen uit hoofde van meerdere toezichttaken van de AFM en anderzijds kan een toezichttaak van de AFM betrekking hebben op meerdere groepen instellingen.

De verschillen tussen begrote en gerealiseerde heffingen voor 2004 worden voor een deel verklaard door de exploitatieoverschotten uit 2003, die ten tijde van de opstelling van de begroting voor 2004 nog niet bekend waren. De begrote heffingen zijn dus vastgesteld zonder dat hier rekening mee kon worden gehouden. Na vaststelling van de exploitatieverschillen in de jaarrekening 2003 zijn de heffingstarieven aangepast om de verschillen te kunnen verrekenen. Het verschil tussen begroting en realisatie van de heffingen 2004 valt als volgt uiteen:

Vershil begroting - realisatie 2004

	Totaalverschil	A.g.v. exploitatie- verschil 2002 en 2003	A.g.v. overige oorzaken
Heffing beurzen	-289.380	-295.653	6.273
Heffing effectenuitgevende instellingen -	-154.597	-676.918	522.321
Heffing effecteninstellingen	3.749.143	1.989.936	1.759.207
Heffing beleggingsinstellingen	1.699.795	967.821	731.974
Heffing financiële intermediairs	1.914.000	-	1.914.000
Heffing kredietinstellingen	2.205.890	3.241.624	-1.035.734
Heffing pensioenfondsen	351.400	-129.000	480.400
Heffing verzekeraars	845.637	-137.000	982.637
Registraties & ontheffingen	5.172.074	-	5.172.074
Heffing openbare biedingen op effecten	651.955	-277.575	929.530
Totaalverschil heffingen	16.145.917	4.683.235	11.462.682

Volgens de jaarrekening 2003 zou van de balanswaarde 'te verrekenen exploitatiesaldi' per 31 december 2003 ad € 6.053.003, in 2004 een bedrag van € 8.727.369 worden verrekend. Feitelijk zijn verrekend de voor 2004 geplande te verrekenen bedragen uit de jaarrekening 2002 ad € 588.320 (waarvan € 11.010 werd verrekend met het ministerie van Financiën) en de exploitatieverschillen 2003 (na aftrek van de toevoeging aan het reservefonds) ad € 4.105.925.

Voor alle overige oorzaken geldt dat de verschillen samenhangen met onvoorziene mutaties in de populatie van onder toezicht staande instellingen en de maatstaven waarop de heffingen worden gebaseerd en met onvoorzien uitstel in de inwerkingtreding van nieuwe toezichtwetten, waardoor heffingen achterwege zijn gebleven.

Het verschil tussen begrote en gerealiseerde heffingen voor registraties en ontheffingen wordt in merendeel verklaard door het uitstel van de Wet financiële dienstverlening, waardoor er gedurende 2004, anders dan gepland, nog niet met de vergunningverlening is begonnen.

De vergelijkende cijfers zijn aangepast indien en voor zover noodzakelijk voor vergelijkingsdoeleinden.

Toelichting op de staat van baten en lasten 2004

(bedragen in euro's)

2. Overheidsbijdragen

De overheidsbijdragen, die alle afkomstig zijn van het ministerie van Financiën, zijn als volgt te specificeren:

Wet op het consumentenkrediet
 Financieel Expertise Centrum
 Repressieve handhaving
 Wet melding ongebruikelijke transacties en
 Wet identificatie dienstverlening (witwasbestrijding)

Totaal overheidsbijdragen

	exploitatie 2004	begroting 2004	exploitatie 2003
	1.070.686	137.000	953.983
	992.318	1.329.000	-
	4.361.789	5.520.000	-
	1.345.232	2.377.000	664.053
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	7.770.025	9.363.000	1.618.036

In het kader van de herziening van de financiering van het toezicht is door het ministerie van Financiën toegezegd dat de overheid een deel van de kosten van het gedragtoezicht op zich neemt. Het gaat hierbij om: (i) de kosten van repressieve handhaving, d.w.z. de kosten die de AFM maakt wanneer zij optreedt bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit of het overtreden van een bestuurlijk gestelde norm, waaronder het toezicht op misbruik voorwetenschap, marktmanipulatie en illegale financiële activiteiten en (ii) een deel van de kosten van preventieve handhaving, te weten de kosten van het toezicht witwasbestrijding; hierbij gaat het om de kosten die de AFM maakt in haar streven naar het voorkomen van overtredingen. Verder betaalt de overheid de volledige kosten van het Financieel Expertise Centrum en is in 2004, net als in voorgaande jaren, een overheidsbijdrage voor de kosten van het toezicht uit hoofde van de Wet op het consumentenkrediet ontvangen.

De overheidsbijdrage voor repressieve en preventieve handhaving is voor de jaren 2004 tot en met 2006 vastgesteld op een vast percentage van 14 procent van de totale kosten van de AFM exclusief de kosten voor het Financieel Expertise Centrum en de kosten Toezicht Wck. Deze laatste kosten worden volledig vergoed. Het percentage van 14 is gebaseerd op het aandeel van repressieve en preventieve handhaving in de kosten van de AFM over het jaar 2002.

De toerekening van de overheidsbijdrage aan de verschillende wettelijke taken van de AFM gebeurt als volgt. Eerst worden de totale kosten van witwasbestrijding, het toezicht op misbruik voorwetenschap, marktmanipulatie en illegale financiële activiteiten aan de overheidsbijdrage toegerekend. Daarna worden de kosten van repressieve handhaving bij de overige taken vastgesteld, gesommeerd en herleid tot een procentuele verdeling per taak. Het resterende bedrag van de 14 procent overheidsbijdrage wordt naar rato van deze percentages aan de taken toegerekend. Omdat het aandeel in de totale kosten van repressieve en preventieve handhaving is gestegen sinds 2002 (het jaar waarop het percentage van 14 is gebaseerd) is het in 2004 niet mogelijk gebleken alle kosten van repressieve handhaving te dekken uit de overheidsbijdrage. Het deel dat niet kon worden gedekt (€3.530.148) is verrekend in de heffingen.

3. Personeelslasten

De personeelslasten zijn als volgt te specificeren:

	exploitatie 2004	begroting 2004	exploitatie 2003
Salarissen	19.230.898	23.589.000	15.290.953
Sociale lasten	1.970.782	3.278.000	1.429.108
Pensioenlasten	4.641.735	4.593.000	2.758.420
Overige personeelslasten	4.691.082	9.558.000	3.920.532
Totaal personeelslasten	30.534.497	41.018.000	23.399.013

De totale *personeelslasten* zijn in 2004 €10.483.503 lager dan begroot voornamelijk door een tragere instroom van nieuw personeel op nieuwe taken (met name toezicht financiële verslaggeving en toezicht financiële dienstverlening) als gevolg van uitstel van inwerking-treding van de betreffende nieuwe toezichtwetten. De *pensioenlasten* zijn hoger dan begroot vanwege (i) een eenmalige extra last ten behoeve van de nabestaandenpensioenvoorziening voor de in 2004 overleden heer J.W.F. Kaptein, bestuurder van de AFM, en (ii) de afschrijving van de vordering op de Nederlandsche Bank (DNB) met betrekking tot een 50 procent aandeel in de pensioenlasten van werknemers die in verband met taakoverdracht van DNB naar de AFM zijn overgegaan. Dit aandeel is nu als last genomen.

De pensioenrechten van de werknemers zijn ondergebracht bij de 'Stichting Pensioenfonds van Euronext Amsterdam N.V.'. De jaarlijkse premie die de AFM aan genoemd pensioenfonds afdraagt is gebaseerd op het eindloonstelsel en betreft enerzijds de pensioenpremie voor het lopende jaar en anderzijds de eenmalige koopsom voor de ontstane backservice. Daarnaast is een opslag in de premie begrepen tot en met boekjaar 2005 als onderdeel van een ingediend herstelplan bij de DNB (voorheen PVK). Twee directeuren hebben een afzonderlijke pensioenregeling op basis van een toegezegde bijdrageregeling.

Het gemiddeld aantal werknemers op FTE-basis bij de AFM bedroeg 328 (2003: 271). Begroot was gemiddeld 392.

Toelichting op de staat van baten en lasten 2004

(bedragen in euro's)

Bezoldiging bestuur en Raad van Toezicht

Beloningen bestuur

A.W.H. Docters van Leeuwen

- salaris	300.168		270.600
- pensioenpremie	118.071		99.135
- Sociale verzekeringspremies en andere salarisbestanddelen	50.026		21.233
	<u>468.265</u>		<u>390.968</u>

J.W.F. Kaptein

- salaris	142.975		226.792
- pensioenpremie	34.176		62.474
- Sociale verzekeringspremies en andere salarisbestanddelen	102.981		16.601
	<u>280.132</u>		<u>305.867</u>

P.M. Koster

- salaris	240.135		226.792
- pensioenpremie	74.792		68.431
- Sociale verzekeringspremies en andere salarisbestanddelen	43.680		17.829
	<u>358.607</u>		<u>313.052</u>

Totaal bestuur

- salarissen	683.278	780.438	724.184
- pensioenpremie	227.039	158.300	230.040
- Sociale verzekeringspremies en andere salarisbestanddelen	196.687	359.762	55.663
	<u>1.107.004</u>	<u>1.298.500</u>	<u>1.009.887</u>

Stortingen nabestaandenpensioen en optrekkoopsommen

	527.998		48.270
--	---------	--	--------

In de bezoldiging van de bestuursleden zijn tevens begrepen de werkgeverslasten sociale verzekeringen. In de post Stortingen nabestaandenpensioen en optrekkoopsommen ad € 527.998 (2003: € 48.270) zijn voor 2004 opgenomen bedragen van: € 257.321 ter afwikkeling van het nabestaandenpensioen van de 2004 overleden heer J.W.F. Kaptein; en optrekkoopsommen t.b.v. het pensioen van € 216.099 voor de heer A.W.H. Docters van Leeuwen, € 8.503 voor de heer J.W.F. Kaptein, en € 46.075 voor de heer P.M. Koster. De cijfers over 2003 zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast; de optrekkoopsommen bedroegen voor dat jaar € 36.509 voor de heer A.W.H. Docters van Leeuwen, € 2.625 voor de heer J.W.F. Kaptein, en € 9.136 voor de heer P.M. Koster. De sociale verzekeringspremies en andere salarisbestanddelen zijn hoger dan vorig jaar vanwege eenmalige uitkeringen, te weten: vakantiedagen en een overlijdensuitkering.

Beloningen Raad van Toezicht

A.W. Kist	30.000		8.864
J. Vroegop	25.000		25.000
A. Baan	25.000		7.386
H.J. Hielkema	25.000		7.386
A.J. Bindenga	25.000		7.386
F.J. Loudon	-		21.250
J.H. Blokdijk	-		17.708
A. Heeneman	-		17.708
J.I. van Praag Sigaar	-		17.708
Totaal	<u>130.000</u>	<u>130.000</u>	<u>130.396</u>

4. Overige bedrijfslasten

Huisvestingslasten
Advieslasten
Algemene lasten

Totaal overige bedrijfslasten

	exploitatie 2004	begroting 2004	exploitatie 2003
Huisvestingslasten	3.706.159	3.599.000	2.485.240
Advieslasten	2.631.446	3.078.000	1.707.695
Algemene lasten	2.927.160	7.036.000	3.890.342
Totaal overige bedrijfslasten	9.264.765	13.713.000	8.083.277

De huisvestingslasten zijn in 2004 €107.159 hoger dan begroot mede als gevolg van de huur en servicelasten van het voormalige FEC pand. Zakelijke lasten (onroerende zaakbelasting en energielasten) en schoonmaakkosten waren lager dan begroot.

De advieslasten zijn in 2004 €446.554 lager dan begroot doordat is besloten bepaalde advieswerkzaamheden niet uit te besteden.

De algemene lasten zijn in 2004 €4.108.840 lager dan begroot als gevolg van lagere advertentielasten, lasten van boeken en tijdschriften, communicatielasten en lagere reis- en verblijfskosten. De dotatie aan de voorziening debiteuren is lager dan begroot voornamelijk door (i) ontvangsten van Europese Paspoorthouders, waardoor eerder gevormde voorzieningen vrijvielen (€799.000) en (ii) het uitblijven van een dotatie aan de voorziening voor heffingen aan financiële dienstverleners door uitstel van inwerkingtreding van de betreffende toezichtwet (€1.500.000).

Lasten externe accountant

De onderverdeling van de lasten van de externe accountant naar soort vergoeding is als volgt:

Wettelijke controles 2004
Wettelijke controles 2003
Andere assurance-opdrachten
Belastingadviesdiensten

Overige dienstverlening

- Europese aanbesteding
- Interne controle
- Opleidingen
- Werving van personeel

	exploitatie 2004	exploitatie 2003
Wettelijke controles 2004	151.725	-
Wettelijke controles 2003	25.525	67.211
Andere assurance-opdrachten	13.705	34.345
Belastingadviesdiensten	1.178	17.095
	192.133	118.651
Overige dienstverlening		
- Europese aanbesteding	13.679	-
- Interne controle	-	39.250
- Opleidingen	87.681	209.061
- Werving van personeel	10.710	163.266
	112.070	411.577
Totaal	304.203	530.228

De opleidingslasten gefactureerd door de externe accountant bestaan hoofdzakelijk uit de opleiding van personeel voor het voorbereiden op de taak Toezicht financiële verslaggeving (IFRS).

De wervingslasten bestaan uit zoekopdrachten voor personeel voor het uitvoeren van toezichthoudende taken door KPMG Ebbing. Vanaf 1 februari 2004 maakt Ebbing geen deel meer uit van KPMG.

Toelichting op de staat van baten en lasten 2004

(bedragen in euro's)

5. Afschrijving vaste activa

	exploitatie 2004	begroting 2004	exploitatie 2003
Verbouwingen	516.519	749.000	400.128
Inventaris	461.263	476.000	336.733
Computerapparatuur & software	667.613	1.154.000	671.476
Afschrijving materiële vaste activa	1.645.395	2.379.000	1.408.337
Afschrijving immateriële vaste activa	210.797	284.000	195.243
Totaal afschrijvingen vaste activa	1.856.192	2.663.000	1.603.580

De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn € 733.605 lager dan begroot doordat begrote investeringen voor de panden aan de Keizersgracht en Singel later zullen plaatsvinden. De afschrijving op computerapparatuur & software blijft achter op begroting door de tragere instroom van personeel.

6. Financiële baten en lasten

Interestlasten	363.085	275.000	47.368
Interestbaten	4.452	-	27.886
Totaal financiële baten en lasten	358.633	275.000	19.482

De financiële lasten zijn € 88.085 hoger dan begroot door interestlasten op de pensioenvoorziening die niet waren begroot.

7. In latere jaren in de heffingen te verrekenen lasten

Toezicht Wet op het consumentenkrediet	-	763.000	-
Toezicht marktmisbruik / marktmanipulatie	1.344.588	75.000	206.052
Financieel Expertise Centrum	-	-	77.825
Toezicht financiële verslaggeving	1.906.835	2.338.000	1.392.545
Toezicht financiële dienstverlening	2.234.256	1.510.000	1.318.583
Toezicht accountants	1.598.407	2.673.000	821.121
Toezicht betalingsverkeer	78.700	-	-
Toezicht clearinginstellingen	127.809	-	-
Toezicht beleggingsobjecten	1.447	-	-
Toezicht op emissies	1.103.591	2.702.000	648.863
Totaal	8.395.633	10.061.000	4.464.989

Zoals aangegeven in de algemene toelichting worden deze lasten, na toerekening van de overheidsbijdrage (€33.772), geactiveerd onder immateriële vaste activa. Voor een toelichting wordt korthedshalve verwezen naar de onderstaande toelichting bij de lasten per taak.

Begroting en realisatie kosten 2004

(bedragen in 1000 euro's)

101

		realisatie 2004	begroting 2004	verschil
<p>Naast de indeling van lasten naar categorieën wordt een onderverdeling van lasten per taak gemaakt. Deze is als volgt:</p>				
Totaal bestaande taken				
<i>Doorlopend toezicht</i>				
1	Toezicht effectenbemiddeling	10.756	12.238	-1.482
2	Toezicht cliëntenremisiers	858	1.467	-609
3	Toezicht marktpersoneel	359	1.087	-728
4	Toezicht voorwetenschap	1.168	761	407
	Toezicht Wet melding zeggenschap en meldingsregeling	835	919	-84
5	Toezicht effectenuitgevende instellingen	1.771	1.208	563
	Toezicht beurzen *	1.089	1.603	-514
6	Toezicht clearing, settlement en depository/betalingsverkeer	673	478	195
7	Toezicht beleggingsinstellingen	5.278	4.593	685
<i>Specifieke verrichtingen (tarief per verrichting)</i>				
8	Toezicht openbare biedingen op effecten	802	1.228	-426
9	Vergunningen Wet toezicht effectenverkeer	1.222	1.769	-547
10	Registratie cliëntenremisiers	754	513	241
11	Ontheffingen primaire markt	12	222	-210
	Vergunningen Wet toezicht beleggingsinstellingen	1.483	1.625	-142
	Beurserkenning/ontheffing *	451	-	451
Totaal bestaande taken 2004		27.511	29.711	-2.200
Volgroeide taken 2004				
	Toezicht Wet op het consumentenkrediet	1.055	976	79
12	Toezicht financiële bijsluiter	656	1.836	-1.180
	Overig gedragstoezicht	897	933	-36
<i>Specifieke verrichtingen (tarief per verrichting)</i>				
13	Vergunningen Wet op het consumentenkrediet	60	31	29
Totaal volgroeide taken 2004		2.668	3.776	-1.108

* In de begroting is geen splitsing gemaakt tussen toezicht beurzen en beurserkenning/ontheffing

vervolg op volgende pagina >

Begroting en realisatie kosten 2004 (vervolg)

(bedragen in 1000 euro's)

		realisatie 2004	begroting 2004	verschil
Totaal bestaande taken 2004		27.511	29.711	-2.200
Totaal volgroeide taken 2004		2.668	3.776	-1.108
Nieuwe taken				
Tweede fase toezicht openbare biedingen op effecten	14	188	277	-89
Toezicht marktmisbruik/marktmanipulatie		1.351	1.598	-247
Financieel Expertise Centrum	15	962	1.316	-354
Toezicht e-money	16	52	149	-97
Effectentypisch gedragstoezicht	17	1.466	2.673	-1.207
Witwasbestrijding	18	1.325	2.367	-1.042
Toezicht financiële verslaggeving	19	1.916	2.681	-765
Toezicht financiële dienstverlening	20	2.245	3.847	-1.602
Toezicht accountants	21	1.606	3.065	-1.459
Toezicht betalingsverkeer	22	79	180	-101
Toezicht clearinginstellingen	23	128	-	128
Toezicht beleggingsobjecten	24	1	-	1
<i>Specifieke verrichtingen (tarief per verrichting)</i>				
Vergunningen Wet financiële dienstverlening	25	-	4.165	-4.165
Toezicht op emissies	26	1.104	1.580	-476
Totaal nieuwe taken 2004		12.423	23.898	-11.475
Totaal van alle taken		42.602	57.385	-14.783
Afschrijving eerder geactiveerde kosten		211	284	-73
Debiteurenvoorziening, vrijval		-799	-	-799
Som der lasten		42.014	57.669	-15.655

De toerekening van de lasten aan taken vindt plaats in de procentuele verhouding van het aantal directe toezichten per taak en het totaal aantal directe toezichten. Directe toezichten zijn gedefinieerd als een uur voortkomend uit een toezichtactiviteit dat herleidbaar is tot een onder toezicht staande instelling.

Gedurende de voorbereiding van door het ministerie van Financiën nieuw toegekende taken vindt nog geen direct toezicht plaats. Om te voorkomen dat hierdoor in de gehanteerde systematiek geen kosten aan de nieuwe taken kunnen worden toegerekend, wordt bij de nieuwe taken het normpercentage direct toezicht vanuit het toezicht bij bestaande taken toegepast (70 procent van de productieve uren).

Op deze algemene toerekeningssystematiek via de directe uren zijn twee uitzonderingen: de voorziening dubieuze debiteuren en de afschrijving van voorbereidingskosten nieuwe taken worden per taak vastgesteld.

De *begrote* kosten per taak zijn gebaseerd op begrote totale kosten van de AFM en de vooraf geplande directe toezichten per taak. De *gerealiseerde* kosten per taak kunnen afwijken van de begroting als gevolg van een tweetal factoren: (i) een verschil tussen begroting en realisatie van de totale kosten van de AFM en (ii) een verschil tussen begroting en realisatie van de procentuele verhouding in het aantal directe toezichten per taak.

De verschillen tussen begroting en realisatie in de urenverdeling per taak treden niet onverwacht op. In de begrotingscyclus worden de geplande uren per taak in het najaar voorafgaande aan het begrotingsjaar zo goed als mogelijk en volgens de meest actuele inzichten gepland, maar de AFM past haar toezichtinspanning tijdens het begrotingsjaar aan op de ontwikkelingen in de markt. Zij reageert op incidenten en speelt in op trends die de aandacht van de toezichthouder vergen. De dynamiek van de markt maakt dat de toezichtinspanning per taak hierdoor afwijkt van wat bij de opstelling van de begroting voorzien is. Met de hierdoor opgetreden afwijkingen in de kosten per taak is daarom expliciet rekening gehouden in de financieringssystematiek van de AFM: de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde kosten per taak in een jaar worden in het opvolgende jaar in de heffingen verrekend. Een zelfde systematiek geldt voor de baten.

In 2004 zijn de totale kosten van de AFM achtergebleven bij de begroting, als gevolg van zowel een trager dan geplande uitbreiding van het personeel als lagere niet-personele lasten. Tevens is het aantal directe toezichten per gemiddelde voltijds medewerker in de realisatie hoger uitgevallen dan was voorzien in de begroting. De lagere kosten en het hoger gemiddeld aantal directe toezichten hebben geleid tot lagere kosten per direct toezichtuur. De lagere kosten per toezichtuur leiden op zichzelf tot lager dan begrote kosten voor alle toezichttaken. Bovenop dit verschil komt het effect van een andere dan begrote procentuele urenbesteding. Dit effect kan leiden tot zowel hogere als lagere dan begrote kosten per taak.

Substantiële afwijkingen tussen begroting en realisatie van de kosten per individuele taak worden onderstaand toegelicht:

Toezicht effectenbemiddeling (-€ 1.482)	1 De kosten zijn lager dan begroot door een lager gerealiseerd uurtarief dan begroot voor 2004. De gerealiseerde urenbesteding is 4% hoger dan oorspronkelijk begroot.
Toezicht cliëntenremisiers (-€ 609)	2 De daling van kosten toezicht cliëntenremisiers is voornamelijk veroorzaakt door een verschuiving van de toezichtinspanning richting toezicht op informatieverschaffing aan de consument.
Toezicht marktpersoneel (-€ 728)	3 Het aantal vergunninghouders is sneller gedaald dan voorzien bij de voorbereiding van de begroting 2004.
Toezicht voorwetenschap (€ 407)	4 Twee bijzondere onderzoeken voorwetenschap hebben extra tijd geveerd. Ook is meer tijd besteed aan het zoeken naar nieuwe wijzen van signaalgeneratie en -filtering (aanvankelijk voorzien voor 2003, maar grotendeels gerealiseerd in 2004).
Toezicht effectenuitgevende instellingen (€ 563)	5 De kostenstijging hangt samen met een intensivering van het toezicht en enkele bijzondere onderzoeken.
Toezicht clearing, settlement en depository/ betalingsverkeer (€ 195)	6 Door het grote aantal lopende projecten is meer tijd besteed aan direct toezicht.
Toezicht beleggingsinstellingen (€ 685)	7 De kosten zijn hoger dan begroot als gevolg van een substantieel hogere urenbesteding voor met name het themaonderzoek Beleggingsinstellingen.

Toelichting begroting en realisatie kosten 2004

Toezicht openbare biedingen op effecten (-€ 426)	8 De biedingen bleken minder complex dan voorzien ten tijde van de voorbereiding van de begroting 2004. Bovendien kon de voor piekbelastingen georganiseerde capaciteit buiten de pieken succesvol worden ingezet voor andere taken.
Vergunningen Wet toezicht effectenverkeer (-€ 547)	9 Het aantal aanvragen is achtergebleven bij de begroting. Hierdoor zijn er minder uren besteed aan deze taak.
Registratie cliëntenremisiers (€ 241)	10 Het aantal mutaties cliëntenremisiers in 2004 is gestegen met 15%. Ook het uitstel van de inwerkingtreding van de Wet financiële dienstverlening heeft ertoe geleid dat de activiteiten rondom de cliëntenremisiers niet gedurende 2004 zijn stopgezet, zoals voorzien bij de opstelling van de begroting 2004.
Ontheffingen primaire markt (-€ 210)	11 Het aantal ontheffingsaanvragen was minder dan voorzien door grotere reikwijdte van de nieuwe vrijstellingsregeling dan eerder aangenomen.
Toezicht financiële bijsluiter (-€ 1.180)	12 De AFM heeft minder tijd aan direct toezicht besteed dan voorzien, met name door extra benodigde aandacht voor beleidszaken als de evaluatie van de financiële bijsluiter en de rol van de bijsluiter onder de Wet financiële dienstverlening.
Vergunningen Wet op het consumentenkrediet (€ 29)	13 Door het uitstel van de inwerkingtreding van de Wet financiële dienstverlening is de Wet op het consumentenkrediet niet gedurende 2004 ingetrokken, zoals was voorzien bij de opstelling van de begroting 2004.
Tweede fase toezicht openbare biedingen op effecten (-€ 89)	14 Prioriteitenstelling binnen het toezicht op markten en beurzen heeft geleid tot minder tijdsbesteding aan de 2e fase OBE dan voorzien in de begroting 2004.
Financieel Expertise Centrum (-€ 354)	15 Een aantal projecten van het FEC is later dan gepland operationeel geworden en een aantal voor 2004 geplande internationale activiteiten vindt pas vanaf 2005 plaats.
Toezicht e-money (-€ 97)	16 Voortschrijdend inzicht in de benodigde toezichtinspanning heeft tot lagere kosten geleid.
Effectentypisch gedragstoezicht (-€ 1.207)	17 Bij de implementatie van het effectentypisch gedragstoezicht is gebleken dat een fors lager aantal instellingen onder toezicht staat dan was voorzien ten tijde van de voorbereiding van de begroting 2004. In lijn hiermee zijn de kosten lager uitgevallen dan voorzien in de begroting 2004.
Witwasbestrijding (-€ 1.042)	18 Een tijdelijk personeelstekort heeft geleid tot lagere urenbesteding en dus lagere kosten.
Toezicht financiële verslaggeving (-€ 765)	19 Door het uitstel van de inwerkingtreding van de wet heeft het aantrekken van nieuw personeel in een lager tempo plaatsgevonden en zijn de kosten lager dan begroot.
Toezicht financiële dienstverlening (-€ 1.602)	20 Het uitstel van de inwerkingtreding van de Wet financiële dienstverlening heeft ertoe geleid dat een belangrijke uitbreiding van het personeelsbestand niet in de begroting zoals voorzien in het vierde kwartaal van 2004 heeft plaatsgevonden, maar pas in 2005, waardoor de kosten lager zijn uitgevallen.
Toezicht accountants (-€ 1.459)	21 Een uitstel in de inwerkingtreding van de Wet toezicht accountants heeft geleid tot een latere aanname van personeel en dus lagere kosten in 2004.
Toezicht betalingsverkeer (-€ 101)	22 Door het uitstel van inwerkingtreding van deel 4 van de Wft is in 2004 veel minder tijd besteed aan de voorbereiding van het toezicht betalingsverkeer.
Toezicht clearinginstellingen (€ 128)	23 De voorbereiding van deze nieuwe toekomstige wettelijke taak was niet voorzien ten tijde van het opstellen van de begroting 2004.
Toezicht beleggingsobjecten (€ 1)	24 De voorbereiding van deze nieuwe toekomstige wettelijke taak was niet voorzien ten tijde van het opstellen van de begroting 2004.
Vergunningen Wet financiële dienstverlening (-€ 4.165)	25 Vergunningverlening zal pas in 2005 aanvangen, en niet in het vierde kwartaal van 2004 zoals in de begroting was voorzien.
Toezicht op emissies (-€ 476)	26 De kosten komen lager uit door trager dan voorziene instroom van gekwalificeerd personeel; hierdoor zijn minder uren aan deze taak besteed.

Toelichting op de balans per 31 december 2004

105

(bedragen in euro's)

8. Immateriële vaste activa

Dit betreft de activering van lasten van nieuwe toezichttaken en de toerekening aan de heffingen.

Het verloop is als volgt:

Stand per 1 januari

Activering

Afschrijvingen 2004

Stand per 31 december

Cumulatieve aanschafwaarde

Cumulatieve afschrijvingen

Boekwaarde per 31 december

	2004	2003
Stand per 1 januari	5.551.654	1.281.908
Activering	8.395.633	4.464.989
Afschrijvingen 2004	-210.797	-195.243
Stand per 31 december	13.736.490	5.551.654
Cumulatieve aanschafwaarde	14.191.806	5.796.173
Cumulatieve afschrijvingen	-455.316	-244.519
Boekwaarde per 31 december	13.736.490	5.551.654

De specificatie luidt als volgt:

Toezicht openbare biedingen op effecten
 Toezicht financiële bijsluiter
 Toezicht marktmisbruik / marktmanipulatie
 Financieel Expertise Centrum
 Toezicht financiële verslaggeving
 Toezicht financiële dienstverlening
 Toezicht accountants
 Toezicht betalingsverkeer
 Toezicht clearinginstellingen
 Toezicht beleggingsobjecten
 Toezicht op emissies

	Stand per 31 december 2003	Activering	Afschrijving	Stand per 31 december 2004
Toezicht openbare biedingen op effecten	49.277	-	-49.277	-
Toezicht financiële bijsluiter	583.680	-	-145.920	437.760
Toezicht marktmisbruik / marktmanipulatie	206.052	1.344.588	-	1.550.640
Financieel Expertise Centrum	77.825	-	-15.600	62.225
Toezicht financiële verslaggeving	1.817.845	1.906.835	-	3.724.680
Toezicht financiële dienstverlening	1.318.582	2.234.256	-	3.552.838
Toezicht accountants	821.121	1.598.407	-	2.419.528
Toezicht betalingsverkeer	-	78.700	-	78.700
Toezicht clearinginstellingen	-	127.809	-	127.809
Toezicht beleggingsobjecten	-	1.447	-	1.447
Toezicht op emissies	677.272	1.103.591	-	1.780.863
	5.551.654	8.395.633	-210.797	13.736.490

De toerekening van de geactiveerde lasten aan komende jaren is als volgt:

- Toezicht financiële bijsluiter in de jaren 2005 tot en met 2007, elk € 145.920.
- Financieel Expertise Centrum in de jaren 2005 tot en met 2008, elk € 15.556.
- Voor de overige nieuwe toezichttaken zal de jaarlijkse afschrijving worden vastgesteld na inwerkingtreding van de betreffende toezichtwet.

Voor de financiering van de voorbereidingskosten van het toezicht op nieuwe taken heeft het ministerie van Financiën een overheidsgarantie gegeven teneinde het risico af te dekken dat de vorderingen uit hoofde van de voorgenomen wetten niet inbaar zijn. Zonder deze wetten heeft de AFM geen juridische basis om de in 2002, 2003 en 2004 gemaakte voorbereidingslasten door te berekenen aan de onder toezicht te stellen instellingen. Uitbreiding van de garanties zijn aangevraagd tot een bedrag van € 24.049.000, het bedrag dat de AFM op basis van de begroting 2005 voorziet te moeten activeren per ultimo 2005.

Toelichting op de balans per 31 december 2004

(bedragen in euro's)

9. Materiële vaste activa

Het verloop is als volgt:

Stand per 1 januari
Activering
Afschrijvingen 2004

2004

2003

2.993.499

3.579.764

2.694.715

822.072

-1.645.395

-1.408.337

Stand per 31 december

4.042.819

2.993.499

Cumulatieve aanschafwaarde
Cumulatieve afschrijvingen

12.594.914

9.900.199

-8.552.095

-6.906.700

Boekwaarde per 31 december

4.042.819

2.993.499

De specificatie luidt als volgt:

Verbouwingen
Inventaris
Computerapparatuur & software

	Stand per 31 december 2003	Activering	Afschrijving	Stand per 31 december 2004
Verbouwingen	1.084.475	710.588	-516.519	1.278.544
Inventaris	1.184.911	823.580	-461.262	1.547.229
Computerapparatuur & software	724.113	1.160.547	-667.614	1.217.046
Totaal materiële vaste activa	2.993.499	2.694.715	-1.645.395	4.042.819

De volgende afschrijvingstermijnen zijn gehanteerd:

5 jaar voor verbouwingen

4 - 5 jaar voor inventaris (waaronder auto's)

3 jaar voor computerapparatuur & software

10. Vorderingen

Kortlopende vorderingen en overlopende activa

Vooruitbetaalde huur
 Vordering op de Nederlandsche Bank N.V.
 Vooruitbetaalde pensioenpremie
 Overige overlopende activa

	2004	2003
	332.772	475.388
	-	956.656
	3.605.857	2.887.029
	1.198.713	769.077
	5.137.342	5.088.150

Overlopende activa betreft voornamelijk vooruitbetaalde kosten, waarborgsommen en nog te factureren heffingen.

11. Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking. Met het ministerie van Financiën is een rekening-courant overeenkomst met krediet-faciliteit afgesloten. De kredietlimiet per 31 december 2004 was €27.000.000.

12. Reservefonds

Het reservefonds heeft de hoogte van €3.630.241 bereikt ultimo 2004. Hieraan zal nog worden toegevoegd een bedrag van €453.780 uit de bestemming van het exploitatiesaldo 2004.

Het reservefonds is erop gericht om in geval van het (tijdelijk of permanent) wegvallen van een grondslag voor het doorberekenen van de lasten van de AFM de voortgang van het toezicht te waarborgen tot het herstel van de bron van inkomsten of om een ordelijke afwikkeling van de werkzaamheden mogelijk te maken. Met het oog hierop is in de begroting van de AFM voor 2005, waarmee de Minister van Financiën heeft ingestemd, voorgesteld om de gewenste omvang van het reservefonds te verhogen tot €10 miljoen. Dit niveau is vastgesteld met het oog op de voortgang van een rudimentaire operatie gedurende drie maanden. Om dit niveau te bereiken zal in de periode 2005-2008 jaarlijks een vast bedrag van 1,5 miljoen euro aan het fonds worden toegevoegd. Omdat het ultimo 2004 bestaande fonds bijna uitsluitend is opgebouwd door de bestaande taken en volstaat om het aandeel van de bestaande taken in het fonds volledig te dekken zal de jaarlijkse last van 1,5 miljoen euro aan de nieuwe taken worden toegerekend.

De specificatie is als volgt:

Balanswaarde 1 januari
 Uit bestemming exploitatiesaldo 2003 respectievelijk 2002

Balanswaarde 31 december

	2004	2003
	3.176.461	2.722.681
	453.780	453.780
	3.630.241	3.176.461

Toelichting op de balans per 31 december 2004

(bedragen in euro's)

13. Voorzieningen

Pensioen- en VUT-voorziening
 Personeelsvoorziening
 Voorziening woningfinanciering

Totale voorzieningen

	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal 2004	2003
Pensioen- en VUT-voorziening	403.498	561.026	964.524	1.045.285
Personeelsvoorziening	100.223	-	100.223	301.165
Voorziening woningfinanciering	79.553	124.928	204.481	266.627
Totale voorzieningen	583.274	685.954	1.269.228	1.613.077

De voorzieningen korter dan 1 jaar zijn opgenomen onder kortlopende schulden.

Het verloop is als volgt:

Pensioen- en VUT-voorziening
 Balanswaarde 1 januari
 Toevoeging
 Onttrekking

Balanswaarde 31 december

Personeelsvoorziening
 Balanswaarde 1 januari
 Toevoeging
 Onttrekking

Balanswaarde 31 december

Voorziening woningfinanciering
 Balanswaarde 1 januari
 Toevoeging
 Onttrekking

Balanswaarde 31 december

	2004	2003
<i>Pensioen- en VUT-voorziening</i>		
Balanswaarde 1 januari	1.045.285	1.045.285
Toevoeging	299.936	-
Onttrekking	-380.697	-
Balanswaarde 31 december	964.524	1.045.285
<i>Personeelsvoorziening</i>		
Balanswaarde 1 januari	301.165	761.500
Toevoeging	-	-
Onttrekking	-200.942	-460.335
Balanswaarde 31 december	100.223	301.165
<i>Voorziening woningfinanciering</i>		
Balanswaarde 1 januari	266.627	346.590
Toevoeging	-	-
Onttrekking	-62.146	-79.963
Balanswaarde 31 december	204.481	266.627

De *pensioen- en VUT-voorziening* betreft rechten in verband met de harmonisatie van verschillen in de pensioenregelingen van personeel dat is overgekomen van de Nederlandsche Bank N.V. in het kader van de overdracht aan de AFM van het toezicht uit hoofde van de Wet toezicht beleggingsinstellingen. Onttrekkingen aan deze voorziening in de vorm van betalingen aan het pensioenfonds zijn afhankelijk van het in dienst blijven van het betrokken personeel en geschieden jaarlijks na afloop van het boekjaar. Bij de berekening is rekening gehouden met een verwacht rendement van 6,5%.

De *personeelsvoorziening* betreft verplichtingen in verband met de aanvulling van uitkeringen in het kader van de Wet Arbeidsongeschiktheid en is contant gemaakt tegen 3,5%.

De *voorziening woningfinanciering*, contant gemaakt tegen 3,5%, betreft rechten in verband met de harmonisatie van verschillen in de woningfinancieringsregelingen van personeel dat is overgekomen van de Nederlandsche Bank N.V. in het kader van de overdracht aan de AFM van het toezicht uit hoofde van de Wet toezicht beleggingsinstellingen. Onttrekkingen aan deze voorziening in de vorm van uitkeringen zijn afhankelijk van het in dienst blijven van het betrokken personeel en geschieden jaarlijks na afloop van het boekjaar. Alle voorzieningen hebben een langlopend karakter.

14. Te verrekenen exploitatiesaldi

Het verloop is als volgt:

Balanswaarde 1 januari
 In de heffingen verrekend saldo in 2004 resp. 2003
 Nog te verrekenen ten gevolge van exploitatie 2004 resp. 2003
 Exploitatiesaldo
 Toevoeging aan reservefonds uit bestemming exploitatiesaldo 2003 resp. 2002
 Verrekend met het ministerie van Financiën (incl. toegerekend deel reservefonds)

Balanswaarde 31 december

	2004	2003
Balanswaarde 1 januari	6.053.003	2.051.825
In de heffingen verrekend saldo in 2004 resp. 2003	-4.683.235	-3.535.234
Nog te verrekenen ten gevolge van exploitatie 2004 resp. 2003	2.089.061	7.990.192
Exploitatiesaldo	-2.594.174	4.454.958
Toevoeging aan reservefonds uit bestemming exploitatiesaldo 2003 resp. 2002	-453.780	-453.780
Verrekend met het ministerie van Financiën (incl. toegerekend deel reservefonds)	-248.911	-
Balanswaarde 31 december	2.756.138	6.053.003

Het jaarlijkse exploitatiesaldo wordt verrekend conform artikel 11, vijfde lid van de Regeling bekostiging financieel toezicht. Dit artikel geeft aan dat de per (sub)categorie toegerekende geraamde kosten worden vermeerderd met een uit het voorafgaande jaar resulterend negatief exploitatiesaldo (of het gedeelte daarvan dat aan de desbetreffende categorie of subcategorie valt toe te rekenen) indien een daartoe strekkend voorstel als bedoeld in artikel 6 is opgenomen in de jaarrekening of verantwoording waarmee door de minister is ingestemd. Op deze regel bestaan twee uitzonderingen: (i) het jaarlijkse exploitatiesaldo uit hoofde van het toezicht op Openbare biedingen op effecten wordt vanaf het eerstvolgende jaar in vijf gelijke jaarlijkse termijnen verrekend en (ii) het exploitatiesaldo 2002 uit hoofde van de uitvoering van de Wet toezicht beleggingsinstellingen wordt gedurende 2004-2008 in gelijke jaarlijkse termijnen met de heffingen verrekend. Artikel 8, vijfde lid Regeling toezichtkosten AFM Wet toezicht kredietwezen 1995 is van gelijke strekking.

De specificatie van de te verrekenen exploitatiesaldi is als volgt:

	Te vorderen		Verschuldigd				Totaal
	2005	2005	2006	2007	2008	2009	
Toezicht effectenbemiddeling		5.767.265					5.767.265
Toezicht cliëntenremisiers		314.752					314.752
Toezicht effectenuitgevende instellingen		603.522					603.522
Toezicht beurzen		466.890					466.890
Toezicht beleggingsinstellingen	-961.757		-250.295	-250.295	-250.295		-1.712.642
Toezicht openbare biedingen op effecten	-664.291		-510.305	-510.306	-470.547	-78.743	-2.234.192
Beurserkenning/ontheffing	-294.190						-294.190
Toezicht Wet op het consumentenkrediet		497					497
Toezicht financiële bijsluiter		782.965					782.965
Overig gedragtoezicht	-26.767						-26.767
Toezicht e-money		8.919					8.919
Effectentypisch gedragtoezicht	-1.374.661						-1.374.661
Toevoeging reservefonds t.l.v. exploitatiesaldo 2004		453.780					453.780
	-3.321.666	8.398.590	-760.600	-760.601	-720.842	-78.743	2.756.138

Van de balanswaarde per 31 december 2004 wordt per saldo €5.076.924 (exclusief reservefonds) in mindering gebracht op de heffingen 2005 en zullen de heffingen over de jaren 2006 tot en met 2009 in totaal met €2.320.786 worden verhoogd.

Toelichting op de balans per 31 december 2004

(bedragen in euro's)

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Uit langlopende huurovereenkomsten vloeien verplichtingen voort ten bedrage van € 6.049.394 (exclusief servicelasten) en uit langlopende lease-overeenkomsten vloeien verplichtingen voort ten bedrage van € 99.924.

De verplichtingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Huurovereenkomsten
Lease-overeenkomsten

2.338.340
75.750

3.711.054
24.174

6.049.394
99.924

Totaal

2.414.090

3.735.228

6.149.318

Ten behoeve van verhuurders van diverse panden zijn bankgaranties afgegeven ten bedrage van € 414.054.

Voorwaardelijke verplichtingen

Door een aantal betrokkenen is bij de AFM bezwaar aangetekend tegen de opgelegde heffing. Bij de vaststelling van de baten uit heffingen is rekening gehouden met het eventueel gedeeltelijk gegrond verklaren van de bezwaren.

Een vijftal partijen, samen 39 instellingen vertegenwoordigend, heeft bij de rechtbank te Rotterdam beroep ingesteld tegen afwijzende beslissingen op bezwaar betreffende de heffing over 2000. Deze zaak zou tevens terug kunnen werken op de jaren 2001, 2002 en 2003, gelet op het feit dat de heffingssystematiek tot en met het jaar 2003 niet wezenlijk is veranderd. Als beroepsgronden zijn onder meer aangevoerd strijdigheid met (i) Europees recht, (ii) aanwijzingen voor de regelgeving en (iii) algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Ten aanzien van eerstgenoemde beroepsgrond heeft de rechtbank bij beslissing van 21 januari 2003 een prejudiciële vraag gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen te Luxemburg. Het onderzoek bij de rechtbank is geschorst in afwachting van de door het Hof te nemen beslissing. Hierdoor heeft beroepsprocedure aanzienlijke vertraging opgelopen; per eind december 2004 had het Hof nog geen uitspraak gedaan. Het bestuur is van mening dat de uiteindelijke uitkomst van de beroepsprocedure een wezenlijke invloed kan hebben op de vermogenspositie van de AFM. Of daadwerkelijk sprake zal zijn van een wezenlijke invloed op de vermogenspositie van de AFM is op dit moment, gelet op de procedurele stand van zaken, niet in te schatten.

Er is thans een beperkt aantal overige procedures tegen de AFM aanhangig. Op grond van de thans beschikbare informatie en gesterkt door de adviezen van de betrokken juridische adviseurs is het bestuur van mening dat niet te verwachten valt dat de uitkomsten van die procedures van wezenlijke nadelige invloed zal zijn op de vermogenspositie van de AFM.

Exploitatie 2004, begroting 2004 en 2005

111

(bedragen in euro's)

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de in 2004 begrote en gerealiseerde, en de in 2005 begrote, baten en lasten.

Baten

Heffingen
Boetes en dwangsommen
Overheidsbijdragen

exploitatie
2004

22.553.083
701.172
7.770.025

begroting
2004

38.699.000
-
9.363.000

begroting
2005

49.397.000
-
10.983.000

Totale baten

31.024.280

48.062.000

60.380.000

Lasten

Personeelslasten
Overige bedrijfslasten
Afschrijvingen vaste activa

30.534.497
9.264.765
1.856.192

41.018.000
13.713.000
2.663.000

48.731.000
17.396.000
3.981.000

Totale lasten

41.655.454

57.394.000

70.108.000

Financiële baten en lasten

358.633

275.000

816.000

Som der lasten

42.014.087

57.669.000

70.924.000

Som der baten en lasten

-10.989.807

-9.607.000

-10.544.000

In latere jaren in de heffingen te verrekenen lasten

8.395.633

10.061.000

12.044.000

Exploitatiesaldo

-2.594.174

454.000

1.500.000

Exploitatie 2004, begroting 2004 en 2005

(bedragen in 1000 euro's)

Naast de indeling van lasten naar categorieën wordt een onderverdeling van lasten per taak gemaakt. *Deze is als volgt:*

Lasten per taak

Totaal bestaande taken

Doorlopend toezicht

Toezicht effectenbemiddeling	10.756	12.238	10.373
Toezicht cliëntenremisiers	858	1.467	663
Toezicht marktpersoneel	359	1.087	711
Toezicht voorwetenschap	1.168	761	409
Toezicht Wet melding zeggenschap en meldingsregeling	835	919	975
Toezicht effectenuitgevende instellingen	1.771	1.208	861
Toezicht beurzen	1.089	1.603	1.854
Toezicht clearing, settlement en depository/betalingsverkeer	673	478	606
Toezicht beleggingsinstellingen	5.278	4.593	5.360

Specifieke verrichtingen (tarief per verrichting)

Toezicht openbare biedingen op effecten	802	1.228	483
Vergunningen Wet toezicht effectenverkeer	1.222	1.769	1.214
Registratie cliëntenremisiers	754	513	164
Ontheffingen primaire markt	12	222	36
Vergunningen Wet toezicht beleggingsinstellingen	1.483	1.625	932
Vergunningen herziening Wet toezicht beleggingsinstellingen	-	-	1.343
Beurserkenning/ontheffing	451	-	-

Totaal bestaande taken

27.511 29.711 25.984

Volgroeide taken 2004

Toezicht Wet op het consumentenkrediet	1.055	976	496
Toezicht financiële bijsluiter	656	1.836	708
Overig gedragstoezicht	897	933	348

Specifieke verrichtingen (tarief per verrichting)

Vergunningen Wet op het consumentenkrediet	60	31	16
--	----	----	----

Totaal volgroeide taken 2004

2.668 3.776 1.568

	realisatie 2004	begroting 2004	begroting 2005
Nieuwe taken			
Tweede fase toezicht openbare biedingen op effecten	188	277	290
Toeziicht marktmisbruik / marktmanipulatie	1.351	1.598	3.860
Financieel Expertise Centrum	962	1.316	1.422
Toeziicht e-money	52	149	57
Effectentypisch gedragstoeziicht	1.466	2.673	1.259
Witwasbestrijding	1.325	2.367	2.402
Toeziicht financiële verslaggeving	1.916	2.681	3.663
Toeziicht financiële dienstverlening	2.245	3.847	10.252
Toeziicht accountants	1.606	3.065	5.169
Toeziicht betalingsverkeer	79	180	175
Toeziicht clearinginstellingen	128	-	249
Toeziicht beleggingsobjecten	1	-	423
<i>Specifieke verrichtingen (tarief per verrichting)</i>			
Vergunningen Wet financiële dienstverlening	-	4.165	4.418
Toeziicht op emissies	1.104	1.580	4.064
Vergunningen Wet toezicht accountantsorganisaties	-	-	3.583
Specifieke verrichtingen u.h.v. toezicht beleggingsobjecten	-	-	880
Totaal nieuwe taken	12.423	23.898	42.166
Som van alle taken	42.602	57.385	69.718
Afschrijving eerder geactiveerde kosten	211	284	1.206
Debiteurenvoorziening, vrijval	-799	-	-
Totale lasten	42.014	57.669	70.924

Voor een toelichting op de begrote bedragen voor 2005 verwijzen wij naar de begroting voor 2005 van de AFM waarmee de minister van Financiën heeft ingestemd. Voor de indeling van taken in categorieën is aangesloten bij de indeling uit de begroting 2004. Voor een toelichting op de verschillen tussen begrote en gerealiseerde bedragen in 2004 verwijzen wij naar bovenstaande tabel 'Begroting en realisatie kosten 2004'.

Amsterdam, 7 maart 2005

Bestuur

mr. A.W.H. Docters van Leeuwen, *voorzitter*
P.M. Koster RA, *bestuurslid*

Raad van Toezicht

mr. A.W. Kist, *voorzitter*
dhr. J. Vroegop, *vice-voorzitter*
drs. A. Baan
prof. dr. A.J. Bindenga RA
dhr. H.J. Hielkema

Accountantsverklaring

Opdracht

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2004 van Stichting Autoriteit Financiële Markten (AFM) te Amsterdam gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de AFM. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening.

Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het bestuur van de AFM daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2004 en van het resultaat over 2004 in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

Amstelveen, 7 maart 2005

KPMG Accountants N.V.

Bestemming van het exploitatiesaldo

(bedragen in euro's)

Het voorstel is om het exploitatiesaldo 2004 als volgt te bestemmen:

Toevoeging aan het reservefonds

In de heffingen te verrekenen exploitatiesaldi per taak:

- Toezicht effectenbemiddeling	-2.705.819
- Toezicht cliëntenremisiers	939.995
- Toezicht effectenuitgevende instellingen	853.329
- Toezicht beurzen	483.472
- Toezicht beleggingsinstellingen	-2.411.258
- Toezicht openbare biedingen op effecten	-76.379
- Beurserkenning/ontheffing	-294.190
- Toezicht Wet op het consumentenkrediet	497
- Toezicht financiële bijsluiter	1.290.131
- Overige gedragstoezicht	-281.083
- Toezicht e-money	-19.705
- Effectentypisch gedragstoezicht	-826.944
- Toezicht Wet melding ongebruikelijke transacties & Wet identificatie dienstverlening	-

2004	2003
453.780	453.780
4.856.913	92.059
-898.614	-481.562
1.735.093	-769.927
-	-
-233.117	-507.166
255.575	28.623
-547.717	-
471.018	-
-3.047.954	4.001.178
-2.594.174	4.454.958

Bijlage

In deze bijlage staat het overzicht leden van de Raad van Toezicht, de leden van het bestuur en de directeuren van de AFM. U kunt hier lezen welke nevenfuncties betrokkenen hebben en hoe de portefeuilleverdeling geregeld is. Het betreft het overzicht ten tijde van publicatie van dit jaarverslag, april 2005.

De Raad van Toezicht

De AFM kent een Raad van Toezicht. Deze raad ziet erop toe dat de taken van de AFM door het bestuur naar behoren worden uitgevoerd, met inachtneming van de toepasselijke wetgeving en de beginselen van behoorlijk bestuur.

Ook keurt de Raad van Toezicht het jaarplan, de begroting en de jaarrekening van de AFM goed. Grote strategische bestuursbesluiten worden vooraf ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht voorgelegd. Het gaat daarbij onder meer om het vaststellen en wijzigen van (middel)lange termijn beleidsplannen, wijzigingen in de organisatiestructuur, de benoeming en het ontslag van de externe accountant, het besluit tot wijziging van de statuten en de aanvaarding van nieuwe taken. De minister van Financiën is bevoegd om de leden van de Raad van Toezicht te benoemen en te ontslaan. Benoeming van een lid van de Raad van Toezicht gebeurt op voordracht van deze Raad.

De Raad van Toezicht van de AFM is als volgt samengesteld:

mr. A.W. Kist, *voorzitter*
 dhr. J. Vroegop, *vice-voorzitter*
 drs. A. Baan
 prof. dr. A.J. Bindenga RA
 dhr. H.J. Hielkema

Secretaris: mr. drs. J.A. de Groot

Nevenfuncties Raad van Toezicht in 2004

mr. A.W. Kist

- Voorzitter College van Bestuur Universiteit Leiden (en diverse hier uit voortvloeiende en aan UL gelieerde functies)
- Plv lid Gerechtshof Amsterdam
- Voorzitter Algemeen Bestuur RPC (Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing)
- Lid Algemeen Bestuur Kon. Mij. der Wetenschappen
- Lid Commissie van Advies Het Amsterdams ADR Instituut
- Lid Bestuur Stichting Handboek Postwaarden Nederland
- Lid Algemeen Bestuur Kennisalliantie Zuid Holland
- Voorzitter Europaeum
- Lid Bestuur Biopartner
- Lid SG Knoop Leiden West (Provincie)

dhr. J. Vroegop

- Advisory Director Berkshire Capital Corp (tot 15 juli 2004)
- Voorzitter van de Beleggingscommissie KLM Pensioenfondsen
- Lid Beleggingscommissie van Pensioenfonds Huntsman Rozenburg
- Voorzitter Adviescommissie voor de beleggingen van Stichting 1940-'45
- Lid Commissie OBE

drs. A. Baan

- Non-Executive Director Imperial Chemical Industries, ICI Ltd. UK
- Non-Executive Director International Power Ltd. UK
- Non-Executive Director Port of Singapore Authority Europe Ltd.
- Vice-voorzitter Raad van Toezicht Koninklijke Volker Wessels Stevin N.V.
- Lid Raad van Toezicht ASM International N.V.
- Lid Raad van Toezicht Wolters Kluwer N.V.
- Lid Raad van Toezicht OCE N.V.
- Voorzitter Raad van Toezicht Anna Zorggroep te Geldrop
- Lid Raad van Toezicht Academisch Medisch Centrum Amsterdam
- Lid Raad van Toezicht Hogeschool van Amsterdam
- Voorzitter Raad van Toezicht TIAS Business School, Universiteit van Tilburg
- Voorzitter Stichting Administratiekantoor KASBANK N.V.
- Voorzitter Stichting R&B, Resocialisatie en Begeleiding Criminele Jongeren in samenwerking met Politie Amsterdam Amstelland.

prof. dr. A.J. Bindenga RA

- Lid Board International Federation of Accountants (tot 1 januari 2005)
- Lid Raad van Commissarissen Stichting Woonzorg Nederland (tot 1 januari 2005)
- Voorzitter Stichting Preferente Aandelen Copaco (tot 1 januari 2005)
- Voorzitter Permanente Werkgroep Accountancy van Nederlandse universiteiten met een accountantsopleiding
- Lid bestuur Stichting Asklepion 2002
- Lid Examenbureau Registeraccountants
- Lid Raad van Commissarissen Netherlands Institute for Cooperative Entrepreneurship (Nice) B.V.

dhr. H.J. Hielkema

- Voorzitter Raad van Commissarissen Sligro Food Group N.V.
- Lid Raad van Commissarissen Van Wijnen N.V.
- Lid Raad van Commissarissen van Isotis S.A.
- Lid Bestuur VSB fonds
- Lid Bestuur Stichting Nijenrode fonds
- Lid Raad van Toezicht Rijksmuseum van oudheden
- Lid Raad van Toezicht Wereld Natuurfonds

Het bestuur

Het bestuur bestuurt de AFM. Uiteraard doet niet iedere bestuurder alles, ze verdelen hun aandachtsgebieden en bepalen onderling wie voor welke medewerkers aanspreekpunt is. Maar het uitgangspunt hierbij is een collegiale bestuursvorm. In zijn rolverdeling met de Directeuren, heeft het bestuur de strategische eindverantwoordelijkheid. Hieronder valt de eindverantwoordelijkheid voor beleid en strategie, de eindverantwoordelijkheid voor alle toezichtbeslissingen, het extern op de kaart zetten en houden van de AFM, vertegenwoordiging op hoogste niveau in internationale en relevante nationale overlegorganen, de leiderschapsrol voor de eigen, interne organisatie en het informeren van staf over bestuursstandpunten en aangegane verplichtingen. Het bestuur zal actief betrokken zijn bij geselecteerde dossiers in toezichtvoorbereiding, toezichtuitvoering en bedrijfsvoering. Ten slotte heeft het bestuur een taak op het gebied van personeelsontwikkeling: de coaching van de staf en het begeleiden van geselecteerde ontwikkelingstrajecten.

Het bestuur van de AFM is als volgt samengesteld:

mr. A.W.H. Docters van Leeuwen, *voorzitter*
P.M. Koster RA, *bestuurslid*

drs. J.W.F. Kaptein was tot zijn overlijden bestuurslid van de AFM. Kaptein is op 14 juli 2004 overleden.

Nevenfuncties bestuur**mr. A.W.H. Docters van Leeuwen**

- Chairman of the Committee of European Securities Regulators (CESR)
- Member of the Technical Committee of the International Organisation of Securities Commissions (IOSCO)
- Lid van de Raad van Financiële Toezichthouders (opgeheven in 2004)
- Voorzitter Raad van Toezicht, Koninklijke Schouwburg Den Haag
- Voorzitter Raad van Toezicht, Het Koorenhuis Den Haag
- Voorzitter Raad van Toezicht, Nederlandse School voor Openbaar Bestuur
- Bestuurslid Vereniging voor Effectenrecht (gekozen op 8 juli 2004)
- Lid commissie Liberaal Manifest, VVD (tijdelijke commissie)
- Lid Curatorium Nederlands Gespreks Centrum, per september 2005 voorzitter
- Lid Curatorium mr Gonsalves nationale innovatieprijs voor de rechtshandhaving
- Lid Curatorium postdoctorale opleiding Accountancy, Faculteit Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde, VU Amsterdam; vanaf december 2004
- Lid Maatschappelijke Raad van de Orde van Organisatiekundigen en -adviseurs (Ooa)

- Lid begeleidingscommissie 'Leerstoel Politiewetenschappen: politie en samenwerking, opsporing, justitie, openbaar bestuur en toezicht' van het BeNeLux - Universitair Centrum
- Lid van de commissie Autonomie van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) (tijdelijke commissie)
- Lid Adviesraad Roosevelt Stichting
- Honorary member of the British Institute of International and Comparative Law

Portefeuilleverdeling bestuur

mr. A.W.H. Docters van Leeuwen

- Beleid
- Strategische Analyse
- Internationale Coördinatie
- Project toezicht op financiële dienstverlening
- Project witwasbestrijding
- Financieel Expertise Centrum
- Overige ontwikkeling nieuwe taken
- Juridische Zaken en boetefunctionaris
- Personeel
- Communicatie
- Organisatie Ondersteuning
- Compliance & Privacy
- Voorzitter Commissie Openbare Biedingen
- Ondernemingsraad
- CESR-voorzitter
- CESR NL-vertegenwoordiging
- CESR-ISD2
- IOSCO NL-vertegenwoordiging

P.M. Koster RA

- Toetreding
- Markten & Beurzen
- Accountgroepen
- Gedragstoezicht
- Consument
- Illegale Financiële Activiteiten
- Project toezicht financiële verslaggeving
- Project toezicht Clearing en Settlement, Depository en betalingsverkeer
- Project toezicht accountants
- Project effectentypisch gedragstoezicht
- Project toezicht emissies
- Project bestrijding marktmissbruik
- Informatisering
- Control en Financiën
- Penningmeester
- CESR-Fin (+SISE)
- IOSCO voorzittersoverleg
- Project toezicht clearinginstellingen

Directeuren

De directeuren managen de AFM. In tegenstelling tot het bestuur dragen de directeuren geen gezamenlijke verantwoordelijkheid. Mandaten worden door het bestuur toegekend aan de individuele directeuren. In hun rolverdeling met het bestuur, hebben de directeuren jegens het bestuur voor hun portefeuille de operationele eindverantwoordelijkheid. Hieronder vallen de interne eindverantwoordelijkheid jegens het bestuur voor processen, de kwaliteit van het werk, de overige externe vertegenwoordiging, de interne organisatie en het informeren van bestuur en medewerkers. In zowel toezichtvoorbereiding als toezichtuitvoering bereiden elk van de directeuren de conceptbestuursbesluiten voor (kwaliteit, inhoud, proces, prioriteit, coördinatie en consistentie), communiceren zij de besluiten, bewaken zij de uitvoering van die besluiten, en nemen zij gemandateerde besluiten.

De directeuren van de AFM zijn:

ir. Th.F. Kockelkoren
 drs. H.W.O.L.M. Korte
 prof. dr. S.J. Maijoor
 drs. G. Santing

Nevenfuncties directeuren

drs. H.W.O.L.M. Korte

- Lid van Bestuur Stichting Pensioenfonds Euronext Amsterdam N.V.

prof. dr. S.J. Maijoor

- Hoogleraar Bedrijfseconomie, i.h.b. Control en Auditing, Universiteit Maastricht
- Lid Curatorium Internationale Controllersopleiding, Universiteit van Amsterdam en Universiteit Maastricht
- Lid Curatorium Controllersopleiding, Universiteit Maastricht

Portefeuilleverdeling

ir. Th.F. Kockelkoren

- Accountgroep Sueur
- Accountgroep Van Dijk
- Accountgroep Lindeboom
- Strategische Analyse
- Project toezicht clearinginstellingen
- Project beleggingsobjecten
- Project toezicht financiële dienstverlening
- Overige ontwikkeling nieuwe taken
- Project toezicht op e-money

drs. H.W.O.L.M. Korte

- Secretaris van het Bestuur
- Juridische Zaken en boetefunctionaris
- Beleid
- Internationale Coördinatie
- Consument
- Control en Financiën
- Communicatie
- Organisatieondersteuning

prof. dr. S.J. Maijor

- Illegale financiële activiteiten
- Project toezicht financiële verslaggeving
- Project toezicht accountants
- Openbare biedingen en project toezicht emissies
- FEC
- Personeel

drs. G. Santing

- Toetreding
- Gedragstoezicht
- Markten & Beurzen
- Project witwasbestrijding
- Project effectentypisch gedragstoezicht
- Informatisering
- Facilitaire Dienst
- Compliance en Privacy
- Project CSD/Betalingsverkeer
- Project bestrijding marktmisbruik

U vindt hier een overzicht van alle eenheden binnen de Autoriteit Financiële Markten, met daarbij vermeldt de leidinggevendenden.

Compliance en Privacy

Compliance Officer: E.G. Rahder
Privacy Officer: mr. drs. R.F. Kadir

Consument

Hoofd: drs. H.S. Miedema MBA

Ontwikkeling Nieuwe Taken

Manager: ir. R.D. Pollmann

Toezichtaccounts

Hoofd: R.M. van Dijk RA, J. Lindeboom, mr. O. Sueur

Strategische Analyse

Hoofd: drs. H.L. van Beusekom

Internationale Coördinatie

Manager: drs. F.A. Dankers

Facilitaire Dienst

Hoofd: E.M. Mooij

Personeel

Hoofd: mr. drs. N.V. Ponsen

Organisatieondersteuning

Hoofd: mr. drs. J.A. de Groot

Informatisering

Hoofd: R. Voskuil

Control en Financiën

Hoofd: dr. S.E. Oppers

Communicatie

Hoofd: W.P.J. van Bastelaar

Toetreding

Hoofd: E. Berkhout

Markten & Beurzen

Hoofd: mr. drs. H.F.W. Bruggeman MBA

Juridische zaken

Hoofd: mr. drs. P.A.W. Mulder

Illegale Financiële Activiteiten

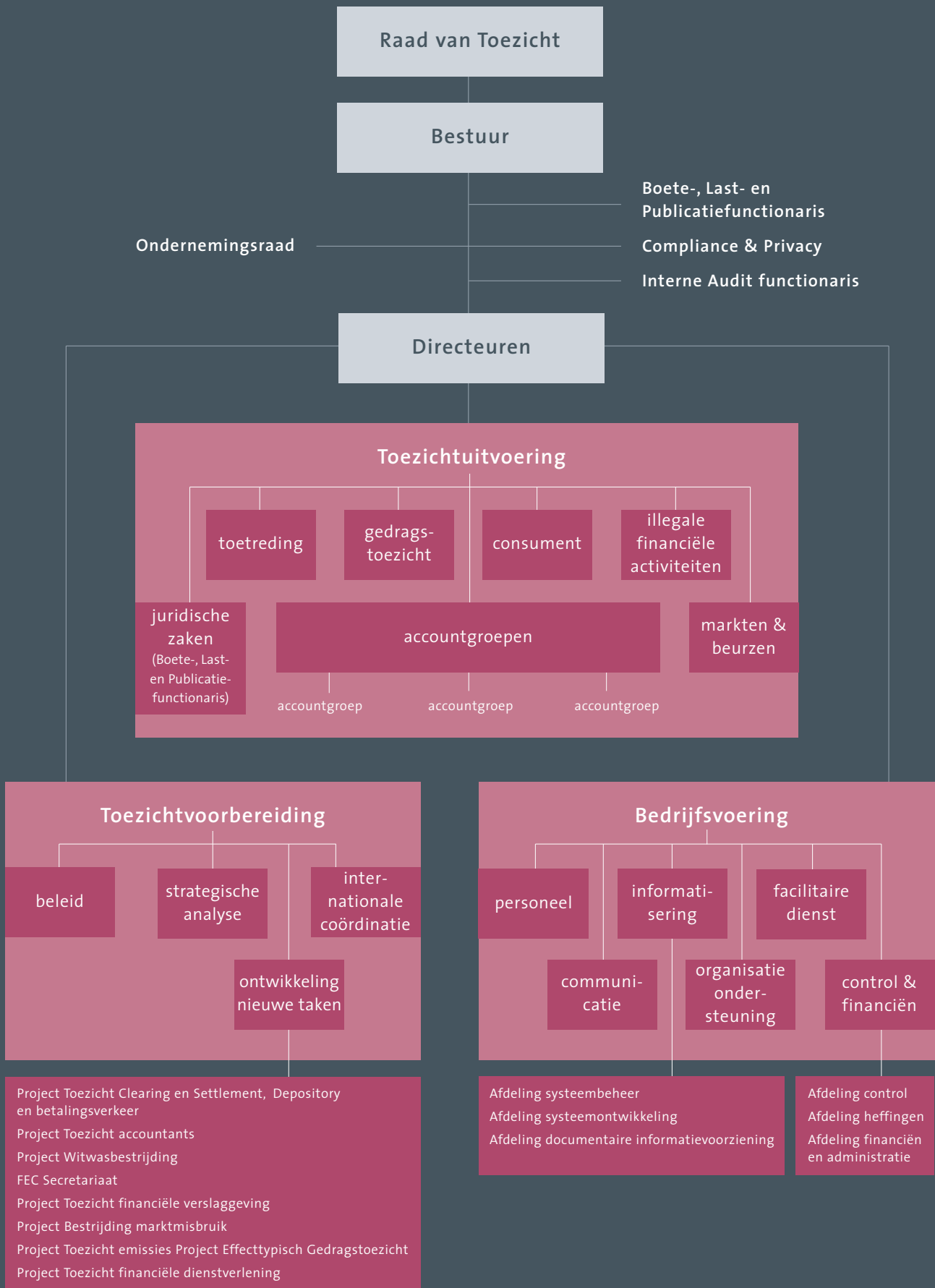
Hoofd: mr. G.P. Overdeest

Gedragstoezicht

Hoofd: mr. R. Geskes

Beleid

Hoofd: mr. drs. A.J. Wolters

Colofon

Redactie

drs. M.P. Pols

Redactie-secretariaat

W. Oud

Vormgeving

Musa bureau voor ontwerp, Den Haag

Fotografie

RvdA Photography, Amsterdam

Drukwerk

Spinhex & Industrie, Amsterdam

Autoriteit Financiële Markten

Singel 542, 1017 AZ Amsterdam

Postbus 11723, 1001 GS Amsterdam

Telefoon: + 31 (0)20 553 52 00

Toezichtslijn: 0900 540 05 40

Website: <http://www.afm.nl>

E-mail: info@afm.nl

